

**USKRSNA ČESTITKA SVEĆENICIMA, REDOVNICIMA, REDOVNICAMA I
KRISTOVIM VJERNICIMA LAICIMA**

«Mi smo tome svjedoci»

Dj 10,39

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici, braćo i sestre.

Vjera u uskrslog Isusa ima čvrst temelj jer je zajamčena iskustvom i svjedočanstvom apostola. Naviještena je riječima i zapečaćeno njihovim životom i njihovom smrću. Ujedinjeno sa svjedočenjem Svetoga Pisma i proroka. Stoga naša vjera u Isusovo uskrsnuće nije nerazumna, varljiva i osjećajna. Temeljimo je na svjedočenju apostola, koji su bili očevici Krista uskrsloga. Tako se oni predstavljaju od početka svoga apostolskog propovijedanja. Oni su kvalificirani svjedoci koji su dali svoj život da navijeste i posvjedoče evanđelje, radosnu vijest «o Isusu našem Gospodinu koji je predan za opačine naše i uskrišen radi našeg opravdanja», kako jezgrovito sažimlje apostol Pavao uskrsno otajstvo (Rim 4, 25).

Zato je njihovo svjedočanstvo vjerodostojno i dostojno je pristati uza nj. To svjedočanstvo je temelj vjere svih nas koji nismo osobno svojim očima vidjeli Krista a vjerujemo u nj koji je Gospodar stvorenja i ljudske povijesti, sudac živih i mrtvih, darovatelj života svima koji ga u vjeri prihvaćaju. «Blago onima koji ne vidješe a vjeruju», reče uskrsli Krist apostolu Tomi (Iv 20, 29). Od tada vjera apostola, Apostolsko vjerovanje, jest vjera naroda Božjega, Crkve Kristove.

Uskrsna vjera potiče nas na zahvalnost i na ljubav prema Bogu i bližnjemu. «Ako vidiš ljubav na djelu, vidiš Trojstvo» pisao je sveti Augustin, a navodi papa Benedikt XVI. u svojoj enciklici «Bog je ljubav». Bog je to iskazao prema čovjeku šaljući svoga Sina u svijet da otkupi čovjeka. Sveti Otac želi naglasiti «kako je cjelokupno djelovanje Crkve izraz ljubavi koja traži potpuno čovjekovo dobro: traži njegovu evangelizaciju po riječi i sakramentima...i traži njegovo promicanje u različitim područjima života i ljudskog djelovanja. Ljubav je prema tome služenje koje Crkva ostvaruje da bi neprestano izlazila ususret čovjeku koji trpi ili je u potrebi, uključujući tu i materijalne potrebe» (DCE 19).

Tek tada će naša uskrsna vjera u Isusa biti vjerodostojna i među ljudima prihvatljiva. Bit će svjedočka i neodoljiva! Jer i danas snaga susreta s Kristovom osobom čini čovjeka vjernika svjedokom.

Braćo i sestre, radostan vam Uskrs svima!

**✠ Ivan,
nadbiskup zadarski**

Svetkovina Vazma, 2006.

*Čestitku treba na Uskrs prenijeti vjernicima
ili se poslužiti njome kod uskrsne homilije*

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 1-2/2006.
siječanj-veljača

GODINA ZVANJA
GODINA
MINISTRANATA

IZDAJE:

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
J. Biankinija 2, 23000 Zadar
tel. 023/-208-650, 208-653; faks:
208-640;
e-mail: vjesnikzd@net.hr

ODGOVARA:

Mons. Ivan Prenda,
nadbiskup zadarski

UREDNIŠTVO:

Mons. Ivan Mustać, don Josip
Lenkić, Ines Grbić, Mirta Habuš,
Livio Marijan, Rozario Šutrin

FOTOGRAFIJE:

Ines Grbić i Srećko Petrov

RAČUNALNI SLOG:

Livio Marijan

TISAK:

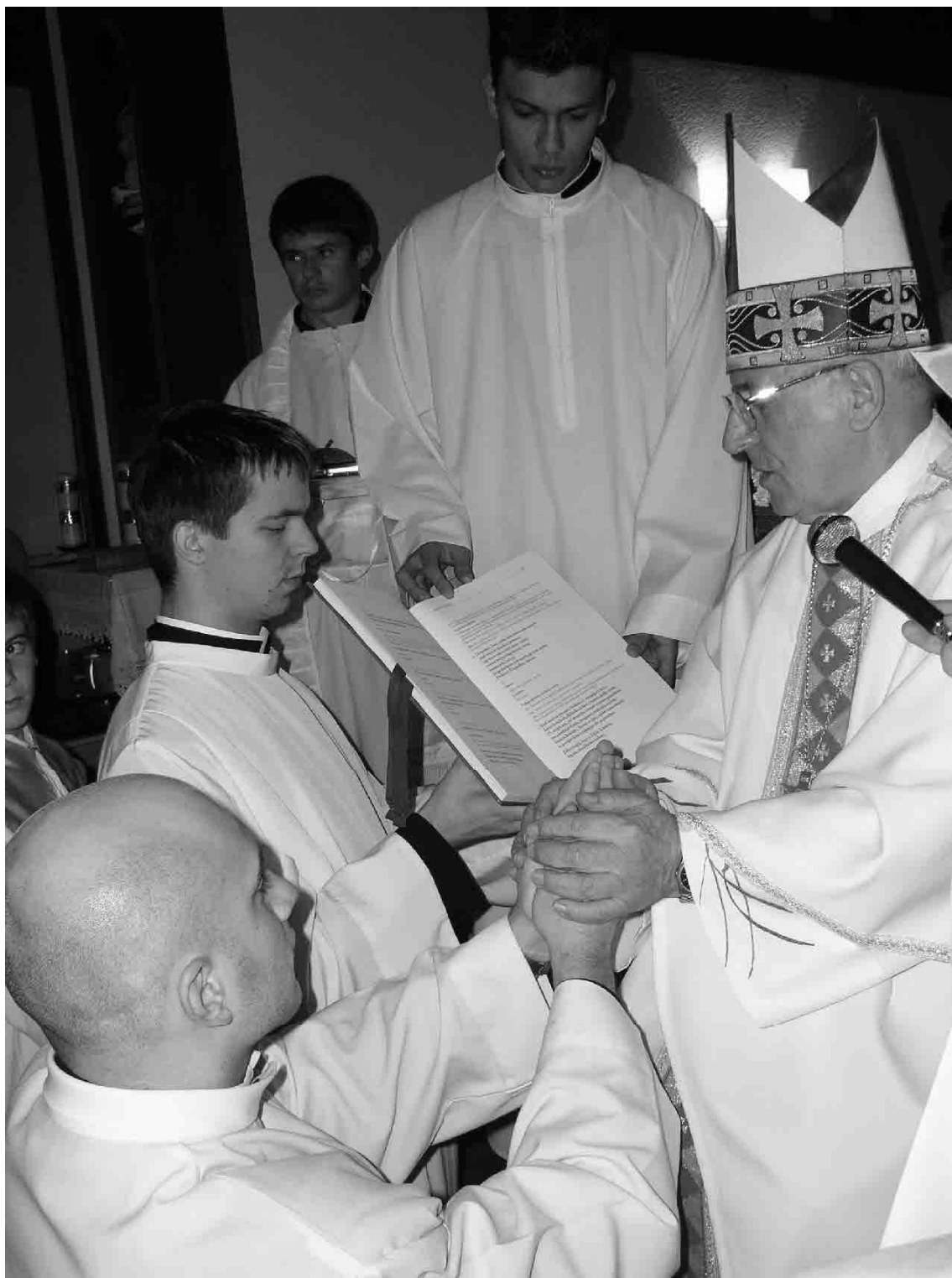
MEDIA Zadar

Ovaj broj ušao je u tisak 2. veljače 2006.

Na koricama:

Nadbiskup govori na koncertu «Tisuću
glasova Božiću»

Sarkofag sv. Stošije na njezin ovogodšnji
blagdan

Đakonsko ređenje don Josipa Vulete, Ražanac 3. prosinca 2005.

Nadbiskupova riječ

POMOĆI UČITELJU (usp. Mt 4,19)

Ovih dana, na sam završetak Svjetske molitvene osmine za jedinstvo kršćana, papa Benedikt XVI. darovao je Crkvi: biskupima, svećenicima, đakonima, osobama posvećenoga puta i svim vjernicima, svoju prvu encikliku o kršćanskoj ljubavi, s naslovom **«Bog je ljubav»**. S velikom znatiželjom sama Crkva i čitav svijet očekivali su od Pape, vrsnog intelektualca i dubokog teologa, i sam naslov-temu te enciklike. Naslov na neki način određuje samu temu ili sadržaj svakog dokumenta. Sada već znamo da je enciklika izazvala veliku pozornost i doživjela pozitivan prijam i u svjetovnim krugovima i među kršćanima svih denominacija. Izdvajam dva mišljenja o toj enciklici koja mi se čine sržnima. Prvo je ono kardinala Renata Raffaela Martina, predsjednika Papinskog vijeća za pravdu i mir, koji reče da *«Papina enciklika pruža duboko i prosvjetljujuće razmišljanje o kršćanskoj ljubavi koju se promatra u njezinim filozofsko-teološkim, duhovnim, pastoralnim i etičko kulturnim vidicima. Riječ je o programskoj enciklici, u najvišem i najzahtjevnijem smislu koji se ima pridati pridjevu 'programski'. Podsjećajući da je Bog ljubav, Sveti Otac poziva sve da stupe u samo središte kršćanske vjere. Riječ je o enciklici prožetoj, osobito u njezinom prvom dijelu, velikim duhovnim nadahnućem koje, pred opasnošću društvenog i karitativnog aktivizma bez duše, doziva svima u svijest njegovanje duhovnih razloga i motivacija na kojima počiva biće Crkve i kršćanstva, a koji daje smisao i vrijednost djelovanju»*. To je dakle tekst «o središtu kršćanske vjere».

Drugo mišljenje smo čuli od Chiare Lubich, utemeljiteljice Pokreta fokolara. Ona je izjavila «kako je prva enciklika pape Benedikta XVI. 'Bog je ljubav', dala svijetu novu nadu. Kao što je napisao Sveti Otac», kazala je Chiara, «ljubav je upisana u samu narav Crkve. Ona pokreće našu malu osobnu povijest, kao i veliku povijest svijeta. Življenje ljubavi, međutim, ne treba ograničiti na konkretnu pomoć bližnjima, već treba poticati na prenošenje drugima Božje ljubavi koju smo primili. Na taj će način doći do izražaja bogatstvo ljubavi koja se često živi junački, u tišini, u obitelji, u parlamentima i tvornicama, na sveučilištima i gradskim četvrtima, u najrazvijenijim područjima svijeta, kao i među onima koji su na vlastitome licu utisnuli lice Čovjeka-Boga.» Zahvalni smo Svetom Ocu na dubini misli i svjedočenju Crkvi i svijetu Božje ljubavi i koja trajno uzdržava stvoreni svijet s njegovim središtem čovjekom.

Ta Božja ljubav, Sin, naš Gospodin i Učitelj, «opljeni samoga sebe uzevši lik sluge, postavši ljudima sličan, ponizi sam sebe, poslušan do smrti na križu» (usp. Fil 2,7-8). Naša božićna pjesma će reći: «Rodi se u štali radi čovjeka!». Eto to je razlog utjelovljenja Ljubavi. To je razlog postojanja Crkve i svih Otajstava u Crkvi. To je razlog svih darova poklonjenih pojedinim osobama i cijeloj zajednici Crkve. Iz te Ljubavi koja zove u svakom vremenu nove svjedoke neprolazne Nade niče sav napor Crkve u posredovanju duhovnih zvanja u svakoj Mjesnoj Crkvi. To me je potaklo da, razmišljajući o poslanju Zadarske Crkve u vremenu koje se živi i koje dolazi, proglasim **Godinu duhovnih zvanja i Godinu ministranata**. Doživljenu Božju ljubav kao naš duhovni poziv, nitko od nas ne može ograditi zidom sebičnosti već se penje na krovove da bi prenio poruku o njoj (usp. Lk 12,3). Iz te svijesti, potrebe, što više zapovijedi, prenošenja poruke Ljubavi, niču sve inicijative na obiteljskoj, župnoj i nadbiskupijskoj razini. One pomažu pozvanima da prepoznaju Učiteljev glas: **«Hajdete za mnom, učinit ću vas ribarima ljudi»**. To zapravo znači sintagma: **pomoći Učitelju**. Molitvom, svjedočenjem, navještajem i pastoralnim radom, tim stožerima rada za sva duhovna zvanja, mi činimo da se, sada i ovdje, ostvaruje plan Kristova otkupljenja po ovoj mjesnoj Crkvi, zadarskoj. To nas otvara, u nadi, vedrijem pogledu na budućnost Nadbiskupije.

Nadbiskup

SVETA STOLICA

Papin nagovor uz blagoslov Urbi et Orbi, **Božić 2005.**

Neka se čovječanstvo ne usteže prihvatiti Krista!

"Evo, javljam vam veliku radost... Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist Gospodin" (Lk 2,10-11). Noćas smo ponovno slušali ove anđelove riječi upućene pastirima, te smo opet proživjeli ozračje one svete noći, betlehemske noći, kada je Sin Božji postao čovjekom, te je - rodivši se u siromašnoj špilji - započeo svoje prebivanje među nama. Na ovaj svečani dan odjekuje taj anđelov navještaj, a to je poziv i nama, muškarcima i ženama trećega tisućljeća, da prihvatimo Spasitelja. Neka se današnje čovječanstvo ne usteže primiti ga u svoje domove, gradove, narode i u svaki kutak zemlje! Istina, tijekom nedavno završenoga tisućljeća, a osobito posljednjih stoljeća, ostvaren je toliki napredak na polju tehnike i znanosti; velika su materijalna sredstva kojima danas možemo raspolagati. Čovjek tehnološkoga doba u opasnosti je, međutim, da postane žrtvom samih uspjeha svoje inteligencije i rezultata svojih djelatnih sposobnosti, ako se prepusti duhovnoj obamrlosti i praznini srca. Stoga je važno da otvori svoj um i svoje srce Kristovu rođenju, događaju spasenja koji je sposoban utisnuti obnovljenu nadu u život svakog ljudskog bića.

"Probudi se čovječe, je Bog je za tebe postao čovjekom" (Sveti Augustin, Govori, 185). Probudi se, čovječe trećega

tisućljeća! Na Božić Svemogući postaje djetetom te mu je potrebna pomoć i zaštita. Način na koji je on Bog potresa naše viđenje toga kako biti čovjek; njegovo kucanje na naša vrata nas potiče, traži da se uključi naša sloboda i traži da ponovno promislimo o svome odnosu prema životu i prema načinu kako ga shvaćamo. Suvremeno doba često se predstavlja kao neko buđenje iz sna razuma, kao dolazak svjetlosti čovječanstva koje izranja iz razdoblja tame. Bez Krista, međutim, svjetlo razuma nije dovoljno kako bi prosvjetlilo čovjeka i svijet. Stoga evanđelje na dan Božića kaže: "Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet" (Iv 1,9). U tome više no ikada odjekuje navještaj spasenja za sve. "U otajstvu utjelovljene Riječi otajstvo čovjeka nalazi pravo svjetlo" (konstitucija Gaudium et spes, 22). Crkva neumorno ponavlja ovu poruku nade, što je potvrđuje II. vatikanski sabor zaključen prije četrdeset godina.

Suvremeni odrasli čovječe, koji si ponekad ipak slab svojim razmišljanjem i voljom, dopusti da te betlehemske Djetesce uhvati za ruku; ne boj se, imaj povjerenja u Njega! Životvorna snaga svjetla ohrabruje te da se zauzmeš u izgradnji novoga svjetskoga poretka, utemeljenoga na pravednim etičkim i ekonomskim odnosima. Neka njegova ljubav vodi narode te im rasvijetli

zajedničku svijest da su "obitelj" pozvana na ostvarivanje odnosa povjerenja i međusobnoga podržavanja. Ujedinjeno čovječanstvo moći će se suočiti s tolikim zabrinjavajućim problemima sadašnjega trenutka: s prijetnjom terorizma u uvjetima ponižavajućega siromaštva u kojima žive milijuni ljudi, sa širenjem oružja dok su prisutne pandemične bolesti i zagađivanje okoliša koje dovodi u opasnost budućnost planeta.

Bog koji je postao čovjekom iz ljubavi prema čovjeku, neka pomogne sve koji u Africi rade u korist mira i cjelovitoga razvoja, suprotstavljajući se bratoubilačkim ratovima, kako bi ojačale političke promjene koje su još uvijek krhke, te se tako očuvaju temeljna prava onih koji se nalaze u tragičnim humanitarnim uvjetima, kao što je to u Darfuru i drugim dijelovima središnje Afrike. Neka potakne latinskoameričke narode da žive u miru i slozi. Neka ulije odvažnost ljudima dobre volje koji djeluju u Svetoj zemlji, u Iraku i u Libanonu, gdje prvi znaci nade, koji ne nedostaju, čekaju svoju potvrdu u iskrenim i mudrim djelima. Neka potpomogne procese dijaloga na

Korejskom poluotoku i drugdje u azijskim zemljama, kako bi se, nadišavši opasne podjele, u prijateljskom duhu došlo do dosljednog zaključenja mira, toliko priželjkivanoga među stanovništvom.

Na Božić naša se duša otvara nadi motreći božansku slavu skrivenu u siromaštvu jednoga Djetešca povijenoga i položenoga u jaslce: to je Stvoritelj svijeta, sveden na nemoć novorođenčeta! Prihvatiti ovaj paradoks, paradoks Božića, znači otkriti Istinu koja oslobađa, Ljubav koje preoblikuje postojanje. U Božićnoj noći, Otkupitelj postaje jedan od nas, kako bi bio naš pratitelj na opasnim putovima povijesti. Prihvatimo ruku što nam je On pruža: to je ruka koja nam ništa ne želi oduzeti, već samo dati.

S pastirima ulazimo u betlehemsku nastambu pod ljubaznim pogledom Marije, koja je tihi svjedok čudesnoga rođenja. Neka nam Ona pomogne da dobro proživimo Božić; neka nas pouči da u srcu čuvamo otajstvo Boga, koji je za nas postao čovjekom; neka nas povede da u svijetu svjedočimo njegovu istinu, njegovu ljubav i njegov mir.

Božićna akcija Caritasa na Narodnom trgu u Zadru, Došašće 2006.

PORUKA PAPE BENEDIKTA XVI. ZA SVJETSKI DAN MIRA – **1. siječnja 2006.**

U istini, mir

1. Tradicionalnom Porukom za Svjetski dan mira, na početku Nove godine, želio bih uputiti najsrdanije čestitke svim muškarcima i ženama svijeta, posebice onima koji trpe zbog nasilja i oružanih sukoba. To je čestitka puna nade u vedriji svijet, u kojem će rasti broj onih koji, pojedinačno ili kao zajednica, nastoje ići putevima pravde i mira.

2. Htio bih na početku izreći svoju zahvalnost mojim prethodnicima, velikim papama Pavlu VI. i Ivanu Pavlu II., prosvijetljenim promicateljima mira. Pokretani duhom Blaženstava, oni su znali čitati brojne povijesne događaje, koji su obilježili pontifikate svakoga od njih dvojice, kao odraz providonosnog Božjeg zahvata, koji nikad ne zaboravlja sudbinu ljudskoga roda. Više puta, kao neumorni glasnici Evanđelja, oni su pozivali svaku osobu da se vrati Bogu, kako bi se mogao promicati miran suživot u svim krajevima svijeta. Na tragu toga plemenitoga nauka smješta se i moja Poruka za Svjetski dan mira. Njome želim još jednom potvrditi čvrstu volju Svete Stolicе da nastavi djelovati u službi mira.

Samo ime Benedikt, što sam ga izabrao na dan svoga izbora za nasljednika Petrove stolice, označava moju uvjerenu zauzetost u korist mira. Namjera mi je, zapravo, bila da podsjetim kako na svetoga zaštitnika Europe, nadahnitelja pomiriteljske civilizacije za čitav kontinent, tako i na papu Benedikta XV., koji je osudio Prvi svjetski rat kao "beskorisno krvoproliće" (1) te se zauzeo kako bi svi priznali vrijednost razloga u korist mira.

3. Tema razmišljanja za ovu godinu - "U istini, mir" - izražava uvjerenje da, gdje i

kada čovjek dopusti da bude prosvijetljen sjajem istine, gotovo na prirodan način krene putem mira. Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes* II. vatikanskog ekumenskog sabora, zaključenog prije 40 godina, izjavljuje da čovječanstvo neće uspjeti "izgraditi čovječniji svijet za sve ljude na čitavoj zemlji, ako se svi unutarnjom obnovom ne obrate k istini mira" (2). No, koja značenja želi naglasiti izraz "istina mira"? Da bi se na odgovarajući način odgovorilo na ovo pitanje, potrebno je imati na umu da se mir ne može svesti na jednostavno odsustvo oružanih sukoba, nego ga se valja razumjeti kao "plod reda što ga je u ljudsko društvo utisnuo njegov božanski Utemeljitelj", reda "što treba da ga ostvare ljudi, koji žedaju za sve savršenijom pravdom" (3). Kao plod reda što ga je naumila i htjela ljubav Božja, mir posjeduje svoju bitnu i nepobjedivu istinu te odgovara "težnji i nadi što neuništivo žive u nama" (4).

4. Očrtan na taj način, mir se oblikuje kao nebeski dar božanske milosti, koji na svim razinama zahtijeva veću odgovornost, kojom se - u istini, pravdi, slobodi i ljubavi - ljudska povijest suobličuje božanskome redu. Kada nestane prijanjanja uz transcendentni poredak stvari, ili poštivanja one "gramatike" dijaloga koja je univerzalni moralni zakon, zapisan u srcu čovjeka (5), kada je otežan i onemogućen cjeloviti razvoj osobe i briga za njezina temeljna prava, kada su toliki narod prisiljeni podnositi nepravde i nepodnošljive nejednakosti, kako se možemo nadati ostvarenju dobra mira? Nestaju zapravo oni bitni čimbenici koji daju pravi oblik istini toga dobra. Sveti je Augustin mir opisao kao "tranquillitas ordinis" (6), spokoj reda, to jest ono

stanje koje na koncu omogućuje potpuno poštivanje i ostvarenje istine čovjeka.

5. Što ili tko onda može spriječiti ostvarenje mira? U tom smislu Sveto pismo u svojoj Knjizi Postanka ističe laž što ju je na početku povijesti izgovorilo biće razdvojenoga jezika, koje evanđelist Ivan naziva "ocem laži" (Iv 8,44). Laž je također jedan od grijeha što ga Biblija navodi u posljednjem poglavlju svoje posljednje knjige, Otkrivenja, naznačivši da su lažljivci isključeni iz nebeskoga Jeruzalema: "Vani pak ostaje... tko god ljubi i čini laž" (22,15). S laži je povezana drama grijeha sa svojim izopačenim posljedicama, koje su prouzročile i još uvijek uzrokuju uništavajuće učinke u životu pojedinaca i naroda. Dovoljno je pomisliti na sve ono što se dogodilo u proteklom stoljeću, kada su loši ideološki i politički sistemi na programatski način mistificirali istinu, te su doveli do izrabljivanja i uništenja ogromnog broja muškaraca i žena, iskorjenjujući čak i čitave obitelji i zajednice. Kako ne biti ozbiljno zabrinuti, nakon takvih iskustava, pred lažima našega vremena, koje stvaraju okvir za prijeteće scenarije smrti u mnogim krajevima svijeta? Istinsko traženje mira mora krenuti od svijesti da problem istine i laži dodiruje svakog muškarca i svaku ženu, te postaje odlučujućim za mirnu budućnost našeg planeta.

Mir je neugasiva težnja prisutna u srcu svake osobe, bez obzira na različite civilizacijske identitete. Upravo se stoga svatko mora osjetiti obveznim služiti tako dragocjenom dobru, djelujući na taj način da nikakav oblik laži i lažljivosti ne može onečistiti međusobne odnose. Svi ljudi pripadaju jednoj te istoj obitelji. Ogorčeno isticanje međusobnih razlika protivi se ovoj temeljnoj istini. Potrebno je povratiti svijest da smo združeni istom sudbinom, koja je u konačnici transcendentna, kako bismo mogli bolje

vrednovati svoje povijesne i kulturalne različitosti, bez međusobnog suprotstavljanja, već usklađujući se s onima koji pripadaju drugim kulturama. To su jednostavne istine koje mir čine mogućim; one postaju lako razumljive ako se čistih namjera osluškuje vlastito srce. Mir se tada pokazuje u novom svjetlu: ne kao obično odsustvo rata, nego kao suživot pojedinih građana u društvu kojim vlada pravda, u kome se, koliko je to moguće, i za svakoga od njih ostvaruje dobro. Istina mira poziva sve da održavaju plodne i iskrene međusobne odnose, potiče na traženje i na upućivanje stazama praštanja i pomirenja, kako bismo bili iskreni u pregovorima i vjerni zadanoj riječi. Osobito Kristov učenik, koji se osjeća zaskočen zlim i stoga potreban osloboditeljskog zahvata božanskoga Učitelja, Njemu se obraća s povjerenjem, znajući da On "grijeha ne učini nit mu usta prijevaru izustiše" (1Pt 2,22; usp. Iz 53,9). Isus je, doista, sebe samoga opisao kao uosobljenu Istinu, te je, u viđenju govoreći vidiocu iz Otkrivenja, potvrdio svoje potpuno odbijanje svakoga tko "ljubi i čini laž" (22,15). On je taj koji otkriva punu istinu o čovjeku i o povijesti. Snagom njegove milosti moguće je biti u istini i živjeti istinu, jer samo On je sasvim iskren i vjeran. Isus je istina koja nam daje mir.

7. Istina mira mora vrijediti i nastaviti pokazivati vrijednost svoga blagotvornog odraza svjetla i onda kada se nalazimo u tragičnim uvjetima rata. Oci II. vatikanskog ekumenskog sabora, u Pastoralnoj konstituciji *Gaudium et spes*, podvlače da "samim tim što je rat nesrećom već buknuo protivnim strankama nije sve dopušteno" (7). Međunarodna zajednica opskrblila se međunarodnim humanitarnim pravom kako bi u najvećoj mogućoj mjeri ograničila, posebice koliko je do civilnoga stanovništva, uništavajuće posljedice rata. U mnogim prigodama i na razne načine, Sveta je Stolica izrekla

svoju potporu tomu humanitarnom pravu, ohrabrujući njegovo poštivanje i žurno ostvarenje, uvjerena da, i u ratu, postoji istina mira. Međunarodno humanitarno pravo valja ubrojiti među najsretnije i učinkovite izraze potreba koje proizlaze iz istine mira. Upravo se zato poštivanje toga prava nameće kao obveza svih naroda. Potrebno je cijeniti njegovu vrijednost i jamčiti njegovu ispravnu primjenu, posuvremenjujući ga jasnim propisima, koji će omogućiti suočavanje s promjenjivim scenarijima današnjih oružanih sukoba, kao i s uporabom uvijek novih i sofisticiranijih naoružanja.

8. Moja zahvalnost upućena je međunarodnim organizacijama i svima koji svakodnevnim naporima nastoje oko primjene međunarodnoga humanitarnog prava. Kako bih ovdje mogao zaboraviti tolike vojnike zauzete u osjetljivim operacijama smirivanja sukoba i povratka neophodnih uvjeta za ostvarenje mira? I njih želim podsjetiti na riječi II. vatikanskog sabora: "Oni pak koji služeći domovini vrše vojničku dužnost neka se smatraju službenicima sigurnosti i slobode naroda, i ako ispravno vrše tu dužnost, istinski pridonose učvršćenju mira" (8). Na tu se zahtjevnju crtu smješta pastoralno djelovanje vojnih ordinarijata Katoličke Crkve: kako vojnim ordinarijima, tako i vojnim kapelanima, upravljeno je moje ohrabrenje da u svim uvjetima i okruženjima ostanu vjerni evangelizatori istine mira.

9. Do današnjega dana istinu mira nastavlja kompromitirati i negirati, na dramatičan način, terorizam koji je, svojim prijetnjama i kriminalnim djelima, u stanju cijeli svijet držati u tjeskobi i nesigurnosti. Moji prethodnici Pavao VI. i Ivan Pavao II. više su puta progovorili ukazujući na stravičnu odgovornost terorista i osuđujući bezumnost njihovih smrtonosnih nauma. Ti su naumi, zapravo, nadahnuti

tragičnim i uznemirujućim nihilizmom, što ga je papa Ivan Pavao II. opisao riječima: "Tko ubija putem terorističkih čina gaji osjećaje prezira prema životu i prema budućnosti: sve, pod tim vidom, može biti omrznuo i uništeno" (9). Ne samo nihilizam, nego i vjerski fanatizam, danas često nazivan fundamentalizmom, može nadahnuti i pothranjivati terorističke namjere i čine. Naslućujući od početka razarajuću opasnost koju predstavlja fanatičan fundamentalizam, Ivan Pavao II. ga je snažno osudio, upozoravajući na budnost kako se ne bi došlo do nastojanja da se silom nametne svoje uvjerenje o istini, umjesto da je se predloži slobodnom prihvatanju od strane drugih. On je napisao: "Nastojati silom nametnuti drugima ono što smatramo da je istina, znači prekršiti dostojanstvo ljudske osobe te, u konačnici, uvrijediti Boga čija je on slika" (10).

10. Pogledamo li bolje, i nihilizam i fanatičan fundamentalizam na pogrešni se način odnose prema istini: nihilisti negiraju postojanje bilo kakve istine, dok fundamentalisti polažu pravo na to da je silom nametnu. Iako imaju različita izvorišta i premda su to pojave koje pripadaju različitim kulturalnim kontekstima, nihilizam i fundamentalizam sjedinjeni su u opasnom preziranju čovjeka i njegova života, a u krajnjoj liniji i samoga Boga. Doista, u temelju takvog zajedničkog tragičnog ishoda stoji izvrtanje pune istine o Bogu: nihilizam mu negira postojanje i providonosnu prisutnost u povijesti; fundamentalizam mu izobličuje lik, inače ispunjen ljubavlju i milosrđem, zamjenjujući ga idolima načinjenim na vlastitu sliku. Analizirajući uzroke suvremene pojave terorizma poželjno je da se, osim o razlozima političkog i socijalnog karaktera, vodi računa i o dubljim kulturalnim, religijskim i ideološkim motivacijama.

11. Pred opasnostima što ih čovječanstvo proživljava u ovo naše doba, zadatak je svih katolika u svim dijelovima svijeta osnažiti navještaj i svjedočenje "Evandjelja mira", tako što će potvrđivati da je priznanje pune istine Boga neophodni preduvjet učvršćenja istine mira. Bog je Ljubav koja spašava, ljubeći Otac koji želi gledati kako se njegova djeca međusobno priznaju braćom, odgovorno nastojeći svoje različite talente staviti u službu općega dobra ljudske obitelji. Bog je neiscrpno vrelo nade koja daje smisao osobnom i zajedničkom životu. Bog, samo Bog, daje učinkovitost svakom djelu dobra i mira. Povijest je uvelike pokazala rat protiv Boga, kako bi ga se iskorijenilo iz ljudskih srdaca. Ona vodi čovječanstvo, prestrašeno i osiromašeno, prema odlukama koje nemaju budućnosti. To mora potaći Kristove vjernike da postanu uvjerljivi svjedoci Boga koji je nerazdvojivo i istina i ljubav, stavljajući se u službu mira, u širokoj ekumenskoj suradnji i suradnji s drugim religijama, kao i sa svim ljudima dobre volje.

12. Gledajući sadašnje stanje u svijetu, možemo sa zadovoljstvom primijetiti neke obećavajuće znakove napretka u izgradnji mira. Mislim ovdje, na primjer, na brojčano smanjenje oružanih sukoba. Riječ je još uvijek o doista vrlo sramežljivim koracima putem mira, no o koracima koji već mogu naznačiti vedriju budućnost, osobito za napaćene narode Palestine, Isusove zemlje, kao i za narode određenih krajeva Afrike i Azije, koji godinama očekuju pozitivan ishod započetih napora oko mira i pomirenja. To su utješni znakovi, koji moraju biti potvrđeni i učvršćeni združenim i neumornim djelovanjem, posebice međunarodne zajednice i njezinih tijela, zaduženih za prevenciju sukoba i iznalaženje mirnoga rješenja ondje gdje sukobi već postoje.

13. Sve to, međutim, ne smije nas navesti na naivan optimizam. Ne može

se, doista, zaboraviti da se, nažalost, još uvijek nastavljaju krvavi bratoubilački sukobi i razorni ratovi koji velikim prostranstvima svijeta siju suze i smrt. Postoje prilike u kojima sukob, koji tinja poput plamena pod pepelom, može ponovno buknući dovodeći do razaranja nepredvidive jačine. Vlasti koje, umjesto da čine što je u njihovoj moći za učinkovito promicanje mira, kod svojih državljana pospješuju osjećaje neprijateljstva prema drugim narodima, preuzimaju tešku odgovornost: dovode u opasnost, u područjima posebnoga rizika, osjetljivu ravnotežu postignutu po cijenu mučnih pregovora. Na taj način one pridonose da budućnost čovječanstva bude još nesigurnija i nejasnija. Što još k tome reći o vladama koje računaju na nuklearno naoružanje kao na jamstvo sigurnosti svojih zemalja? Zajedno s bezbrojnim osobama dobre volje, može se reći da takav stav, osim što prijeti, u isto je vrijeme i varljiv. U nuklearnom ratu ne bi, zapravo, bilo pobjednika, nego samo žrtava. Istina mira iziskuje da svi - kako vlade koje javno ili potajno posjeduju nuklearno naoružanje, tako i one koje bi ga htjele nabaviti - zajednički načine zaokret jasnim i čvrstim odlukama, usmjerujući se prema progresivnom i sporazumnom nuklearnom razoružavanju. Sredstva koja bi se na taj način uštedjela, mogla bi se uložiti u razvoj na korist svih stanovnika, a na prvome mjestu onih najsiromašnijih.

14. U tom smislu, ne možemo a da s gorčinom ne primijetimo podatke o zabrinjavajućem povećanju vojnih izdataka, kao i o trajno isplativoj trgovini oružjem, dok u močvari gotovo sveopće nezainteresiranosti stagnira politički i juridički proces što ga je uspostavila međunarodna zajednica u svrhu pomaganja napora oko razoružanja. Hoće li mirna budućnost uopće biti moguća, ako se nastavi ulagati u proizvodnju naoružanja i u namjensko istraživanje radi razvoja novih oblika

oružja? Iz dubine srca izvire želja da međunarodna zajednica ponovno pronađe hrabrost i mudrost koja će joj omogućiti ponovno uvjerenost i zajedničko pokretanje napora oko razoružanja. Riječ je o konkretnom ostvarenju prava na mir koje pripada svakom čovjeku i svakom narodu. Nastojeći oko očuvanja dobra mira, razna tijela međunarodne zajednice moći će ponovno iznaći onaj autoritet koji je potreban kako bi njihove inicijative bile vjerodostojne i učinkovite.

15. Prvi koji će imati koristi od jasne odluke u smislu razoružanja bit će siromašne zemlje, koje nakon tolikih obećanja s pravom traže ostvarenje prava na razvoj. To je pravo bilo svečano potvrđeno i na nedavnoj Općoj skupštini Organizacije ujedinjenih naroda, koja je ove godine proslavila 60. obljetnicu svoga utemeljenja. Katolička Crkva, potvrđujući svoje povjerenje u tu međunarodnu organizaciju, želi joj institucionalnu i operativnu obnovu, koja će joj omogućiti da odgovori na izmijenjene potrebe današnjega doba, obilježenog sveprisutnim fenomenom globalizacije. Organizacija ujedinjenih naroda mora postati još učinkovitije sredstvo kojim će se u svijetu promicati vrijednosti pravde, solidarnosti i mira. Sa svoje strane, Crkva, vjerna poslanju što ga je primila od svoga Utemeljitelja, posvuda neumorno navješćuje "Evangelje mira". Budući da je pokrenuta čvrstom sviješću da vrši nezamjenjivu službu u korist onih koji se posvećuju promicanju mira, ona podsjeća sve da, kako bi bio istinski i trajan, mir mora biti izgrađen na stijeni istine Božje i istine čovjekove. Samo ta

istina može srca učiniti osjetljivima za pravdu, otvoriti ih za ljubav i solidarnost, ohrabriti sve da djeluju u korist doista slobodnoga i solidarnoga čovječanstva. Da, samo na istini Božjoj i istini čovjekovoj stoje temelji istinskoga mira.

16. Zaključujući ovu poruku, htio bih se sada obratiti posebice vjernicima u Krista, kako bih ih ponovno pozvao da budu pozorni i raspoloživi učenici Gospodinovi. Slušajući Evangelje, draga braćo i sestre, učimo kako utemeljiti mir na istini svakodnevnog življenja nadahnutog zapovijeđu ljubavi. Potrebno je da se svaka zajednica zauzme u snažnijem i sveobuhvatnom djelu odgoja i svjedočenja koje će omogućiti svačiji rast u svijesti koliko je žurno još dublje otkriti istinu mira. Istodobno tražim da se pojača molitva, jer mir je ponajprije Božji dar što ga valja neprestano prositi. Zahvaljujući Božjoj pomoći, zasigurno će se pokazati uvjerljivijim i prosvjetljujućim navještaj i svjedočanstvo o istini mira. S povjerenjem i sinovskim predanjem upravljamo svoj pogled prema Mariji, Majci Kneza mira. Na početku ove Nove godine, molimo je kako bi potpomogla cjelokupni Božji narod, te on u svakoj prilici bude djelatnik mira, koji dopušta da bude prosvjetljen Istinom koja oslobađa (usp. Iv 8,32). Neka po njezinu zagovoru čovječanstvo sve više vrednuje ovo temeljno dobro, te se zauzme za učvršćenje njegove prisutnosti u svijetu kako bismo naraštajima koji dolaze predali vedriju i sigurniju budućnost.

Iz Vatikana, 8. prosinca 2005.

papa Benedikt XVI.

Bilješke:

- (1) Poziv poglavarima zaraćenih naroda (1. kolovoza 1917.): AAS 9 (1917) 423.
- (2) Br. 77.
- (3) Isto. 78.
- (4) Ivan Pavao II., Poruka za Svjetski dan mira 2004., 9.
- (5) Usp. Ivan Pavao II., Govor na 50. općoj skupštini

- Ujedinjenih naroda (5. listopada 1995.), 3.
- (6) De civitate Dei, XIX, 13.
- (7) Br. 79.
- (8) Isto.
- (9) Poruka za Svjetski dan mira 2002., 6.
- (10) Isto.

PORUKA PAPE BENDIKTA XVI.
ZA 14. SVJETSKI DAN BOLESNIKA –
11. veljače 2006. u ADELAIDI, Australia

Solidarnost s duševnim bolesnicima i njihovim obiteljima

Draga braćo i sestre,

U subotu 11. veljače 2006., dok liturgija obilježava Blaženu Djevicu Lurdsku, održat će se 14. svjetski dan bolesnika. Protekle godine ovaj je Dan obilježen u marijanskom svetištu Mvolye u gradu Yaounde, a tom su prigodom vjernici i njihovi pastiri, u ime čitavoga afričkog kontinenta, iznova potvrdili svoju pastoralnu zauzetost za bolesnike. Sljedeći će se Dan bolesnika održati u Adelaidi u Australiji, a vrhunac će njegovog obilježavanja biti euharistijsko slavlje u katedrali posvećenoj svetom Franji Ksaverskom, neumornom misionaru naroda Istoka. Tom prigodom, Crkva se namjerava osobito skrbí približiti onima koji trpe, prizivajući pozornost javnoga mnijenja na probleme povezane s duševnim tegobama, koje pogađaju već petinu čovječanstva, te predstavljaju istinsku socijalnu i zdravstvenu nepogodu.

Spominjući se pažnje koju je moj časni prethodnik Ivan Pavao II. svake godine poklanjao ovom Danu, i ja, draga braćo i sestre, želim u duhu biti prisutan na Svjetskom danu bolesnika, kako bih se zaustavio i promislio, zajedno sa sudionicima toga skupa, o stanju u kojem se nalaze duševni bolesnici u svijetu, te potakao zauzetost crkvenih zajednica u svjedočenju Gospodinova brižnoga milosrđa.

U mnogim zemljama još ne postoji zakonodavstvo o tom pitanju, dok u drugima nedostaje jasna politika u korist duševnoga zdravlja. Valja potom primijetiti da produženje oružanih sukoba u raznim krajevima svijeta,

višekratne strahovite prirodne katastrofe, kao i širenje terorizma, osim što uzrokuje potresan broj smrtnih slučajeva, kod mnogih preživjelih dovodi i do nemalih psihičkih trauma koje se ponekad teško ispravljaju.

U zemljama visoke ekonomske razvijenosti, zatim, u izvorištu novih oblika duševnih oboljenja stručnjaci prepoznaju i negativan utjecaj krize moralnih vrijednosti. Takvo stanje pospješuje osjećaj usamljenosti, dok se potkapaju, pa čak i rasformiraju, tradicionalni oblici društvene kohezije, počevši od ustanove obitelji, te se zanemaruju bolesnici, posebice duševni, koje se često smatra teretom za obitelj i zajednicu. Htio bih ovdje iskazati priznanje svima koji, na različite načine i na raznim razinama, djeluju kako ne bi nestao duh solidarnosti, te se očuva u preuzimanju brige o ovoj našoj braći i sestrama, nadahnjujući se na uzornim ljudskim i evanđeoskim načelima.

Ohrabrujem stoga napore svih onih koji se zauzimaju da svi duševni bolesnici imaju pristup neophodnoj njezi. Nažalost, u mnogim su dijelovima svijeta usluge potrebne ovim bolesnicima manjkave, nedostatne ili u stanju rasapa.

Društvena okolina ne prihvaća uvijek duševne bolesnike u njihovim ograničenjima, te se i zbog toga bilježe teškoće u iznalaženju potrebne ljudske snage i financijskih sredstava. Primjećuje se potreba boljeg integriranja prikladne terapije i novoga senzibiliteta pred teškoćama, čime bi se djelatnicima u tome sektoru omogućilo učinkovitije

pomaganje takvim bolesnicima i njihovim obiteljima, koje same ne bi bile u stanju prikladno slijediti svoje najbliže s teškoćama. Predstojeći Svjetski dan bolesnika prava je prilika da se izrazi solidarnost s obiteljima koje preuzimaju brigu o duševno bolesnim osobama.

Htio bih se sada obratiti i vama, draga braćo i sestre koji ste pogođeni bolešću, kako bih vas pozvao da svoje trpljenje, skupa s Kristom, prinesete Ocu, sigurni da je svaka kušnja, ako se s mirom prihvati, zavrjeđuje i privlači božansku naklonost nad čitavo čovječanstvo. Izričem svoje priznanje svima koji vam pomažu u centrima u kojima boravite, u "dnevni bolnicama", u dijagnostičkim i lječilišnim odjelima, te ih potičem da nastoje kako, onima koji su toga potrebni, nikad ne bi uzmanjkala medicinska, socijalna i pastoralna pomoć koja poštuje dostojanstvo vlastito svakoj ljudskoj osobi. Crkva posebice djelovanjem kapelana, neće propustiti da vam ponudi svoju pomoć, budući da je svjesna svoga poziva na pokazivanje ljubavi i brige Kristova prema svima koji trpe i prema onima koji se o njima brinu. Pastoralnim djelatnicima, dobrovoljnim udrugama i organizacijama preporučam da podupru, kroz konkretne oblike pomoći i inicijative, obitelji koje na skrbi imaju duševno bolesne.

Želja mi je da prema njima raste i da se širi kultura prihvaćanja i solidarnosti, zahvaljujući i prikladnim zakonima kao i sanitarnim programima koji će predvidjeti dovoljna sredstva za svoju konkretnu primjenu. Više no ikad žurno je potrebno obrazovanje i dodatno obučavanje djelatnika koji rade u jednom tako osjetljivom sektoru društva. Svaki kršćanin, prema vlastitim zadacima i odgovornostima, pozvan je dati i svoj doprinos kako bi dostojanstvo naše braće i sestara bilo priznato, poštovano i promicano.

Duc in altum! - Izvezi **na pučinu!** - Ovaj Kristov poziv Petru i apostolima upućujem crkvenim zajednicama raširenim po svijetu, a posebice svima koji su u službi bolesnika, da, uz pomoć Marije koja je Salus infirmorum - Zdravlje bolesnih - svjedoče dobrotu i očinsku brigu Božju. Blažena Djevica Marija neka utješi sve koji su opterećeni bolešću, te podrži one koji im, poput dobroga Samarijanca, vidaju tjelesne i duhovne rane. Svima jamčim spomen u svojoj molitvi, dok vam rado upućujem svoj blagoslov.

Vatikan, 8. prosinca 2005.

papa Benedikt XVI.

Predbožićni susret Nadbiskupa s roditeljima poginulih branitelja

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

PRIOPĆENJE

s izvanrednog plenarnog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije - **Zagreb, 23. siječnja 2006.**

Izvanredno plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije održano je pod predsjedanjem kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkog i predsjednika HBK, u Zagrebu, u prostorijama Tajništva HBK, Kaptol 22, u ponedjeljak 23. siječnja 2006. godine. Zasjedanje je započelo u 10 sati a završilo u kasnim poslijepodnevnim satima. Uz članove HBK zasjedanju je prisustvovao i apostolski nuncij u RH mons. Francisco Javier Lozano.

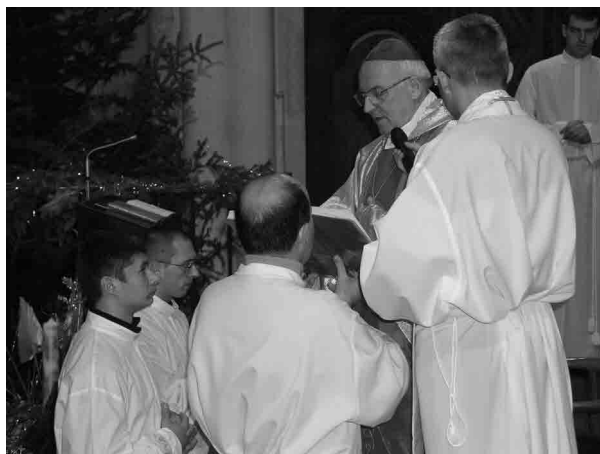
Nakon uvodne molitve kardinal Bozanić pozdravio je apostolskoga nuncija i sve prisutne biskupe te poželio uspješan zajednički rad na dobrobit Crkve i naroda.

Biskupi su razgovarali o nekim aspektima pohoda Ad Limina u Rim – najavljenoga za 3. do 11. srpnja ove godine.

Nakon izvješća s XI. redovite opće Sinode biskupa koja je na temu "Euharistija, izvor i vrhunac života i poslanja Crkve" održana u Rimu u listopadu prošle godine, biskupi su raspravljali o provođenju i oživotvorenju sinodskih zaključaka i smjernica na razini Crkve u Hrvatskoj.

U nastavku zasjedanja biskupi su razmotrili i neka pitanja aktualnoga crkvenoga i društvenoga trenutka u Hrvatskoj.

Tajništvo Hrvatske biskupske
konferencije

Primanje u kandidaturu za svete redove bogoslova Tomislava Dubinka i Jerka Vuletu, 30. 12. 2005.

PORUKA PREDSJEDNIKA VIJEĆA HBK ZA OBITELJ U POVODU DANA ŽIVOTA – 5. veljače 2006.

Poštujmo i pomažimo život

Crkva u Hrvatskoj će 5. veljače 2006. po jedanaesti put proslaviti Dan života.

Isus je došao, kako je sam rekao, da imamo život i da ga imamo u izobilju (usp. Iv 10,10). U njemu, Drugoj Božanskoj osobi, i prije utjelovljenja je bio život: svemu što postade u njoj - Riječi - bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo (usp. Iv 1,4). Čovjek je stvoren na sliku i priliku Božju (usp. Post 1,26-27). Darovan mu je život i po njemu sva dobra. Čovjek cijeni dobra koja obogaćuju njegov život. Danas smo posebno osjetljivi na svoju slobodu, branimo dostojanstvo osobe i ljudska prava. Želimo biti sretni. No, sve je to moguće samo ako štitimo i cijenimo vlastiti i tuđi život. Nitko ne može dosegnuti sreću i slobodu ako omalovažava život postupcima koji se protive zdravlju, ili svojevolumno dovodi samoga sebe u izazove koji su opasni za život.

Ima ljudi koji žele ispiti iz čaše života sve ono što im ona može pružiti pa se u trci za nekontroliranim užitkom prepuštaju sredstvima ovisnosti: drogi i alkoholu. U takvom stanju završavaju svoj život na cesti i često su krivi za smrt drugih. Takvi su postupci dokaz besperspektivnosti i ravnodušnosti prema vrijednosti života te pomanjkanja ljubavi prema sebi i drugima.

Zbog materijalne nesigurnosti, mladi ne sklapaju brak ili odugovlače s tom odlukom pa se prepuštaju frustriranosti i besciljnosti. U našem društvu, koje se sve više raslojava na bogate i siromašne, nerijetko mlađe obitelji s malom djecom ne uspijevaju pribaviti sredstva za dostojan život i školovanje djece.

Društvo koje ne promiče trajne ljudske i

obiteljske vrednote, koje štoviše dopušta otvoreno omalovažavanje i vrijeđanje etičkih, vjerskih i kulturnih vrijednosti kao i nacionalnih stečevina, nije svjesno ili ne vodi računa kamo sve to vodi. Dužnost nam je pomoći svima koji se nalaze u nedoumici i poteškoćama da pronađu put nade i ljubavi za život, da s povjerenjem gledaju na brak i obitelj i da se opredijele za kulturu života a ne smrti.

U želji da naše obitelji osjete podršku i pomoć, Ured HBK za obitelj dogovorno s Hrvatskim Caritasom uključio se u humanitarnu akciju "Za 1.000 radosti", koju već treću godinu u nizu Caritas pokreće u prigodi Božića. Ove se godine želi uz ostalo omogućiti da trudnice i majke novorođenčadi prime materijalnu pomoć koja će ujedno biti ohrabrenje za prihvaćanje novog života. To je sasvim konkretan način pomoći u koji se mogu svi uključiti. Pokažimo visok stupanj solidarnosti i darujmo u ovo Božićno vrijeme onima kojima je potrebno i kojima uistinu ima smisla poklanjati. Po obiteljima se naime izgrađuje naša budućnost!

Pomažimo život svojom podrškom i ohrabrenjem roditeljima koji očekuju dijete. Poštivati život znači cijeniti čovjeka koji je glavni čimbenik napretka. Tehnika sama po sebi ne jamči napredak. Visoke tehnike, kad ih nisu pratile moralne vrijednosti, prouzročile su velika razaranja. Pomažimo život da bismo izgrađivali, a izgrađeno sačuvali!

U Krku, na blagdan Svete obitelji, 30. prosinca 2005.

Valter Župan, biskup krčki
predsjednik Vijeća HBK za obitelj

IZJAVA PREDSEDNIKA VIJEĆA HBK ZA OBITELJ PRIGODOM UVOĐENJA ZDRAVSTVENOG ODGOJA I OBRAZOVANJA U ŠKOLSKI SUSTAV

Čas je odgovornosti za svakoga

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa namjerava u školskoj godini 2006./2007. uvesti u škole jedinstveni program odgoja djece i mladih pod nazivom: "Zdravstveni odgoj i obrazovanje". Sastavni dio tog programa bit će i spolni odgoj. S time u vezi smatra se vrlo korisnim iznijeti sa stanovišta kršćanske antropologije neka načela koja se tiču svih, a poglavito mladih, roditelja i odgojitelja.

1. Svaki vid odgoja, pa tako i spolni, po svojoj naravi zahvaća cjelovitu osobu i sve segmente osobnosti: bio-fiziološki, psihološki, afektivni, duhovni i moralni. Spolnost označuje čitavu osobu i sve njene vlastitosti. Ona nije nešto što postoji samo za sebe, neovisno od osobe, nego pripada osobi i od osobe poprima svoju vrijednost i značenje. Postoji samo osoba koja je obdarena spolnošću, a ne postoji spolnost kao samosvojna stvarnost, otkinuta od osobe.

Spolni se odgoj, dakle, uključuje u cjelovit i skladan rast osobe. On je jedan od bitnih segmenata odgoja, iako ne jedini. Ako spolnost karakterizira cjelokupnu osobu, onda ona daje nezaobilazan pečat izgradnji i manifestaciji pojedine osobe kao spolno determinirane u svim segmentima njezine egzistencije. Ona ima svoje socijalno (društveno) značenje jer utječe na stvaranje odnosa s drugima kao i na prenošenje ljudskog života.

Ima također svoje religiozno značenje, jer karakterizira unutarnji, duhovni rast i utječe na formiranje odnosa s Bogom.

Zato ljudska spolnost nije neka datost koju se smješta u određeni životni prostor, nego je ona dar koji osoba ugrađuje u uredno i cjelovito ostvarenje svoje osobnosti.

2. Ako je spolni odgoj jedan od bitnih segmenata koji sačinjavaju cjeloviti odgoj osobe, onda se on neminovno povezuje s poimanjem čovjeka, s određenom antropologijom. Odgoj ima za cilj izgraditi cjelovitog čovjeka, ali je način odgoja determiniran poimanjem (vizijom) čovjeka. Već prema tome kako se čovjeka poima i shvaća, tako ga se i odgaja.

Upravo polazeći od poimanja čovjeka, pa dosljedno tome i ljudske spolnosti, nailazimo na različita shvaćanja "spolnog odgoja". O tim razlikostima treba voditi računa jer one bitno utječu na određivanje kvalitete odgoja. Vrijedi spomenuti neka od mogućih shvaćanja spolnog odgoja:

- Odgoj koji se svodi na znanstveno ("tehničko") informiranje o anatomiji i fiziologiji. Cilj mu je osigurati "higijenu" spolnih funkcija te pružiti potrebne informacije i sredstva kako bi se isključila eventualna oboljenja. U ovom se vidu odgoja ne uzima u obzir psihološki, socijalni, afektivni i religiozni vid spolnosti.

- Odgoj kome je cilj omogućiti pojedincu potpuno uživanje u spolnosti, bez ikakvih granica i zabrana. Zato je, prema tom shvaćanju, zadaća spolnog odgoja osloboditi pojedinca svih mogućih "tabua" i obzira, društvenih, moralnih i

vjerskih koji ga uvjetuju i sputavaju u "punom uživanju seksa". Pornografija, potpuna sloboda, spolni odnosi u ranoj dobi, samozadovoljavanje smatraju se civilnim pravima do kojih treba doći moderno društvo. Jasno je da tu nema govora o nekom odgoju nego se sve svodi na "znanstveno informiranje" o spolnosti i mehanizmu funkcija, pa i s ciljem izbjegavanja začeca i rješavanja neželjene trudnoće. Tu više nije spolnost u službi čovjeka i humanih ciljeva, nego osoba djeluje pod impulsom fizioloških nagona.

- Odgoj koji karakterizira razmišljanje prema kome se odnos prema spolnosti ne temelji na ljudskoj naravi, nego je to proizvod društva i pojedine kulture. Po tom modelu današnje doživljavanje spolnosti bilo bi proizvod kapitalističko-građanskog društva koje bi htjelo učiniti trajnim dosadašnje neravnotežne odnose među spolovima. Prema ovom shvaćanju nema neke trajne i općenite norme o vrednovanju spolnosti. Sve je relativno i podložno promjeni. Kako se mijenja društvo, tako treba mijenjati promišljanje spolnosti i način vladanja. Ovo poimanje, koje je danas vrlo rašireno, dovodi do moralnog relativizma.

- Poimanje koje promatra osobu u njezinom totalitetu i u spolnom odgoju vidi važan segment cjelovitog odgoja osobe. Spolni odgoj treba skladno razvijati i uskladiti s drugim čimbenicima koji oblikuju osobnost. Cilj ovog odgoja je razvoj uravnotežene i zrele spolnosti u psihološkom, etičkom i duhovnom smislu.

Ozbiljno i znanstveno informiranje o anatomiji i fiziologiji ljudskog tijela, kao i higijensko-zdravstveni pristup, u ovoj su stvari neophodno potrebni, ali se spolni odgoj ne može svesti samo na to. Potrebno je uzeti u obzir psihološku, socijalnu, etičku, afektivnu i duhovnu dimenziju spolnosti i sve njih skladno

integrirati u odgoj. Potrebno je imati sasvim jasne pojmove o "neutralnosti" "znanstvenog" informiranja o spolnosti. Ako spolnost prožima čitavu osobu, onda spolni odgoj nadilazi puko "znanstveno" opisivanje (anatomiju, fiziologiju) i ulazi u kriterije koji usmjeruju cjelovitu osobu. Zato se ne možemo složiti da odgoj općenito, pa tako niti spolni, može biti "neutralan".

3. Svaki odgojni plan u ovoj stvari dobiva smisao samo u vidu odgoja za ljubav. Spolnost treba biti odgovorno usmjerena prema ljubavi. Samo u ljubavi shvaćenoj kao susret dviju osoba – muškarca i žene – ljudska spolnost nalazi svoj temeljni smisao. Na fiziološkom, afektivnom i duhovnom planu spolnosti sve je usmjereno na dijalog ljubavi i na sebedarje. Ovo se sebedarje ostvaruje uglavnom na dvjema razinama:

- u potpunom obostranom darivanju sebe kojim se muškarac i žena stavljaju u službu prenošenja života i to ostvaruju – na razini znaka (sakramentalno) - u ženidbi.

- u darivanju sebe na afektivnom i duhovnom planu drugima, što se ostvaruje u najrazličitijim vidovima službe drugima, u dijalogu, prijateljstvu, poštivanju i žrtvovanju za druge.

4. Roditelji, kao prvotni odgojitelji, imaju neotuđivo i nepovredivo pravo-dužnost odgoja djece, što im priznaju ne samo crkveni, nego i svi relevantni civilni dokumenti i povelje međunarodnog i nacionalnih prava. To pravo-dužnost ne mogu nikada u potpunosti prenijeti na druge, pa tako ni na školu. Zato je škola dužna poštivati to poslanje roditelja, kako u čitavom odgojnom procesu, tako posebno u delikatnom segmentu intimnoga spolnog odgoja, vrednujući etičke, odgojne i vjerske nazore roditelja. Svi su roditelji zato pozvani na suodlučivanje o programima spolnog odgoja i o osobama

koje će ga izvoditi, a nije dovoljno konzultirati samo neke predstavnike. Kako se doznaje, tijekom proteklih godina mnogi su nastavnici osjetili potrebu da se spolni odgoj unese kao komponenta u odgojnu djelatnost škole. To međutim ne znači da škola nužno raspolaže svim potrebnim didaktičkim i sadržajnim resursima. Bit će zato potrebno povremeno zamoliti suradnju liječnika, psihologa, obiteljskih savjetnika, svećenika i drugih kompetentnih osoba i stručnjaka, ali svakako u dosluhu i uz pristanak roditelja i punoljetnih učenika te uz provjeravanje sadržaja koji bi se trebali prenijeti.

5. Odgoj, naročito spolni, je kompleksna stvarnost i odgojitelj ne postiže dobre rezultate samo uz pomoć znanja koje posjeduje, kolikogod ono bilo ispravno i utemeljeno. Prevažnu ulogu ima psihološka uravnoteženost same njegove osobnosti kao i pedagoška osposobljenost. Ako se postavlja kao vođa i učitelj drugima, mora biti sam slobodan od nutarnjih konflikata, emotivno stabilan i etički izgrađen. Posebno se od vjeroučitelja očekuje da spolnost osvijetle s moralnog i religioznog vidika. Treba imati na pameti da poznavanje predmeta i završen studij nipošto u potpunosti ne osposobljava za naučavanje. Potrebno je permanentno napredovati u saznanjima o dostignućima humanih znanosti, naročito psihologije i pedagogije koje u odgoju imaju važnu ulogu, ali također i sociologije, cjelovite ispravne kršćanske antropologije te srodnih disciplina.

Danas se ponajviše naglašava tjelesna dimenzija ljudske spolnosti. Ona je nažalost često iskrivljena i jako vulgarizirana, ali zato mnogo više izražena od bilo koje druge dimenzije spolnosti. Mladi su vrlo osjetljivi na agresivno isticanje ljudske seksualnosti pa postaju žrtve toga nametanja.

Autentičan humani odgovor, koji kršćanstvo još samo produbljuje, odbacuje spolni libertinizam koji prepušta pojedinca njegovim nagonima, a priznaje da spolni život poprima svoj puni smisao u potpunom darivanju sebe koje se ostvaruje u ženidbi. Nekima se čini da ova koncepcija postavlja granice slobodi. No, ona nalazi svoj temelj ne samo u motivima moralnog reda, nego i u cjelovitoj antropologiji i humanističkoj psihologiji te služi autentičnoj promociji osobe i njezinog dostojanstva.

6. Cilj je spolnog odgoja osposobiti odgajanika da prihvati i radosno živi svoju spolnost na području svoga životnog poslanja. Spolnost je Božji dar, koji primamo sa zahvalnošću, poštujemo ga i cijenimo. Ona je ugrađena u strukturu i osobnost čovjeka te ima vrlo važnu ulogu. Kršćaninu je iz Božje objave poznato, a to potvrđuje i ljudsko iskustvo, da nered koji je prouzročio grijeh otežava uravnoteženo vladanje sobom kako na svim područjima života tako i na spolnom. Svjestan je da su uravnoteženost i čistoća, prije braka, u ženidbi ili u djevičanstvu, vrlina koja nikoga ne isključuje. No ta vrlina traži napor i (samo)svladavanje uz pomoć molitve, sakramenata i ostalih sredstava milosti.

Odgojni proces će, vodeći računa o stupnju fizičke i psihološke zrelosti, pomoći djetetu, adolescentu i mladoj osobi da se osposobljava za prihvatanje odnosa muškarca i žene bilo kao darivanje jednoj osobi u ženidbi u kojoj jedino nalazi svoje puno značenje potpuno spolno darivanje, ili za sebedarje u djevičanstvu koje je motivirano Božjim Kraljevstvom.

Iskustvo pokazuje da svaki "spolni odgoj" ne promiče vrednote istinske ljudske osobnosti. Čas je odgovornosti za svakoga i nitko nema pravo nekritički se odnositi prema ovom pitanju! Škola je mjesto izgradnje mladih za sadašnjost i

budućnost. Pozvana je izgrađivati u djeci i mladima sposobnost raspoznavanja i prosuđivanja, koja spoznato pretače u kriterije i norme vladanja. Želimo vjerovati da će škola i u ovo moderno doba časno izvršiti tu svoju ulogu.

U Krku, na spomendan sv. Tome Akvinskoga, 28. siječnja 2006.

Mons. Valter Župan, krčki biskup
predsjednik Vijeća HBK za obitelj

O. Nadbiskup pozdravlja sudionike tradicionalnog koncerta "Tisuću glasova Božiću" u Košarkaškoj dvorani Jazine, 22. 12. 2005.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

SVETKOVINA SVETE STOŠIJE – ZAŠTITNICE ZADARSKE NADBISKUPIJE

15. siječnja 2006.

Nadbiskupova homilija

1. Knjiga Sirahova, tekst iz Poslanice Rimljanima i odlomak iz Ivanova Evanđelja vrlo skladno govore o jednoj te istoj temi, životno važnoj za čovjeka, vjernika. Očevidno je, da se Božji govor u ovoj Riječi danas usredotočuje na ugroženost i strah što dolaze od ljudi, neprijateljski raspoloženih, s jedne strane, i na odvažnost i pouzdanje u Božje vodstvo i zaštitu s druge strane. Ovdje smo čuli jednu Kristovu riječ o samome sebi. On ocrtava u riječi o pšeničnom zrnu koje pada u zemlju svoju sudbinu. «Ako pšenično zrno, pavši na zemlju ne umre, ostaje samo; ako li umre donosi obilat rod» (Usp. Iv 12, 24). On je išao tim putem, i prihvatio tu logiku. Htio je biti zrno koje kada umre postaje izvor života. S punom slobodom i sviješću, zapravo s božanskim znanjem u istinitost te tvrdnje, On je rekao u drugoj prilici: «A ja, kad budem podignut sa zemlje, sve ću privući k sebi» (Iv 12,32). Križ na kome je završio svoj život njegova je zemlja i ujedno barjak. Nije uklanjano ugroženost. Nije se povlačio pred prijetnjom. Na silu je odgovorio hrabrošću i predanjem. Ona je u znaku umiranja, ali ne nestanka i propasti. «Križu Kristov, neka ti je slava /za sva vremena neka ti je čast:/ ti si izvor snage i hrabrosti/u tebi nam je pobjeda/. Tako izriče jedan hvalospjev u čast Kristovu križu, njegovoj zemlji, njegovu žrtveniku.

2. Vjernik, kršćanin našega vremena prihvaća tu Riječ kao ključ za razumijevanje svih čovjekovih ugroženosti, nevolja, pogibija, tragedija, uklanjanja i klanja, ubijanja i brisanja s lica zemlje. To je ključ za razumijevanje Stošijina mučeništva. Zbilo se na Božić, 304. godine.

Zajedno s kršćanskom braćom Sirmijuma završila je u vatri. Spaljena je na lomači. Sve se dogodilo prema Sirahovom govoru: Biti kršćanin u ono vrijeme značilo je biti označen opasnim za državu, za vlast, za religiozne autoritete onoga vremena. Kršćani su bili suočeni sa zamkom prijevarena jezika: bili su klevetani da na tajnim gozbama jedu tijelo i piju krv svoje djece; da su pripadnici opasne sekte koja urušava javni poredak i gazi religiju rimskih božanstava i božica. Bili su optuživani lažno da su neprijatelji ljudi, civilizacije i grada Rima kome su podmetnuli požar. Montirali su im procese i odsjecali glave. Naizgled bila je to neravnopravna bitka. Jedni su odlazili u tamnice, u arene pred lavove, na prisilni rad u kamenolome i rudnike, uklanjani mačevima. Drugi su sudili, gospodarili pravdom, bili gospodari ljudskih sudbina. Odlučivali o životu i smrti.

Međutim, različita im je bila životna i povijesna sudbina. Oni koji su ostajali gospodari nestajali su u vrtlozima povijesti. Oni koji su bili uklanjani preživjeli su stoljeća. O onima se govori kao progoniteljima i mrziteljima, o ovima kao svjetionicima povijesti, temeljima civilizacije ljubavi. Oni su htjeli ne pasti u zemlju a ostali su bez ploda. Ovi su pali u zemlju i donijeli obilat rod za Crkvu, za čovječanstvo.

3. Ali takvo što nije bilo samo davno, u prošlosti. Tek završeno XX. stoljeće već sad zovu stoljećem mučenika. Koliki su od dviju najpogubnijih ideologija povijesti, nacizma i komunizma, samo zato što su bili kršćani, Kristovi nasljedovateli, postali žrtve mržnje.... Između 90 milijuna

pobijenih od komunizma i nacizma u tom XX. stoljeću, nebrojeni su bili žrtve jer su ispovijedali kršćansku vjeru i jer se nisu odricali svoje vjernosti savjesti i Kristu.

Imao sam sreću osobno susresti u Rimu prije nekoliko godina vijetnamskog kardinala Franciosa Xaviera Nguyen-Van Thuana. Na jednom susretu biskupa iz cijeloga svijeta u Castel Gandolfu govorio je o svojoj patnji. Trinaest godina je živio u samici za preodgoj u nekadašnjem Saigonu, odnosno Ho-Ši-Minu, u najbijednijim prilikama za ljudsko biće. Bio je radostan i ponosan što je mogao svoga Učitelja Krista slijediti na križu. U Godini velikoga Jubileja držao je u Vatikanu duhovne vježbe Papi i suradnicima. Na kraju je Papa rekao u riječi zahvale: «Sam iskusiš križ za vrijeme dugogodišnjeg zatvora u Vijetnamu, često je iznosio činjenice i događaje iz svoga uzništva puna patnje, učvršćujući nas tako u sigurnosti, kako, kada se sve sruši oko nas i u nama samima, Krist ostaje uvijek našim osloncem i uporištem.»

4. U naše vrijeme nove vatre se pale. Potpaljuje se novi oganj da spali ne više tijela nego nadu života bez koje je čovjek nakupina gole materije. Ideolozi našega vremena, sada ne više pojedinci-kotači, već struje, gotovo cijele rijeke, javnoga mnijenja nude čovjeku našega vremena vjeru bez osobnoga Boga koji ništa ne traži od čovjeka, nudi se moral lišen nadnaravnog temelja u Bogu, ali oslonjen na ovozemljski humanizam usidren u čovjekovu individualizmu. Naše vrijeme zastupa kriterije ugodnosti i korisnosti. Ono je dobro što ti donosi korist na bilo kojoj razini, što ti donosi ugodu koja pojedincu odgovara, bez obzira na drugoga kraj nas, na potrebe drugog i bez obzira na nevolje drugoga. To je toliko vidljivo da se govori o diktaturi relativizma.

5. Danas je izvjesno da se čovjeku zapadne civilizacije koja se poklapa s prostorom kršćanske civilizacije nudi, što više nameće novi model, nova slika obitelji. Ta slika je različita od Božjeg ostvarenja na početku čovječanstva: Božja objava nam kaže:

«Muško i žensko, stvori ih i blagoslovi» (Post 2,27). A danas se takvo Božje djelo osporava. Obitelj je pod znakom pitanja. Proriče joj se kratki rok trajanja. Govori se pred mladima da je obitelj, zajednica muškarca i žene, čvrsta, jedinstvena, nerazrješiva i sveta, potrošen model. Zastupa se pravo na neke na istospolne zajednice. Za njih se traže ista prava u zakonodavstvu kao i za istinske obitelji. Spolni odgoj za mlade, ograničen i osakaćen, bez duhovne i nadnaravne komponente u kojem se vidi odgoj cjelovite osobnosti. Jednom riječju: tihi se, a često i agresivno, provodi revizija kršćanskog svjetonazora o odnosu čovjeka prema drugome čovjeku, o odnosu pojedinca prema društvu, o odnosu čovjeka prema prirodi i posebno o odnosu čovjeka, stvorenja, prema Bogu Stvoritelju.

6. Sve nam to govori da se kršćani, poput svete Stošije, mučenice i danas nalaze na ispitu svoje vjere. Nama je danas potrebna hrabrost stajati čvrsto i uvjerljivo uz Božju istinu o životu, o braku, o obitelji, o pravdi i pravednosti u društvu. Nju Crkva, Sveti Otac, najveći moralni autoritet ustrajno promiču. Isto tako trebamo čvrsto i postojano stajati u pouzdanju u Boga u našim kušnjama. Najveći kršćaninov nedostatak jest strah. Taj strah dolazi zbog nedostatka pouzdanja u Isusovu snagu i to je ono što stiska srce i steže grlo. Kršćanin tada prestaje ispovijedati vjeru. Jesmo li onda dalje kršćani?

Zaista nije dopušteno okrenuti leđa istini, prestati govoriti istinu svojoj djeci, svojim bližnjima svima, koji je traže; istinu o Bogu, istinu o čovjeku, istinu o moralu, koji se temelji na neprolaznoj Božjoj istini, o životu, istinu o Crkvi, istinu o pogubnosti laži i istinu o prividnom dobitku, kratkotrajnom i problematičnom, kada smo to ostvarili iz sebičnih razloga i na štetu drugoga. Treba svjedočiti istinu o pogubnim posljedicama grijeha. Ne smijemo je skrivati i kada je teška i kada se njezino očitovanje veže uz veliku bol... Istinu valja svjedočiti i uz cijenu progonstva pa i prolijevanja krvi, a kako je to učio sam Krist.

7. Ivan Pavao II. reče: »Sigurno nas neće mimoći kušnje. Nije to ništa neobično. To spada u život po vjeri. Nekada su kušnje blage, nekada vrlo naporne, pa čak i dramatične. Možemo se u kušnji osjećati i osamljeni, ali milost Božja, milost pobjedonosne vjere nikada nas ne napušta. Zato svaku kušnju, pa i najstrašnju, možemo pobjednički svladati. »Vjernik zna da, ako prihvati Kristov put žrtve da nije gubitnik nego dobitnik, da je s Bogom graditelj novoga čovjeka, novoga društva, novoga vremena koje je put prema punini

Kraljevstva Božjega koje već na zemlji želi imati svoje graditelje i svjedoke. Na to nas potiče junačka vjernost sv. Stošije. To je dostojan put Kristovih učenika koji od njegove nazočnosti u Euharistiji imaju snage za život. A iz njegove Riječi crpe svjetlo za svoje korake. To nas ispunja radošću koja je pravi Božji dar u našem životu i početak obećane, vječne u Bogu. Amen.

Msgr. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski
Katedrala sv. Stošije, 15. 01. 2006.

Msgr. Mile Bogović, biskup gospičko-senjski predvodio je večernju koncelebraciju na svetkovinu sv. Stošije, 15. 01. 2006.

DIJECEZANSKI DIREKTORIJ O SLAVLJENJU SAKRAMENTA SVETE ŽENIDBE

Ovime proglašavam **Dijecezanski direktorij o slavljenju sakramenta svete ženidbe** s danom 2. veljače 2006. važećim ad experimentum na godinu dana (Broj: 434/2006., Zadar, 2. veljače 2006.)

✠ Ivan, v. r.
nadbiskup

Uvod

Zadaća je Crkve danas da neprestano posvješćuje Božji nacrt o ljudskoj ljubavi koja se ostvaruje u ženidbenom savezu bračnih drugova u međusobnoj vjernosti, slobodi i odgovornosti.

Ta «intimna zajednica bračnog života i ljubavi, koju je Stvoritelj utemeljio i potvrdio vlastitim zakonima, sazda se bračnom vezom, to jest osobnim neopozivim pristankom» (GS 48). Nadahnut naukom Drugog vatikanskog sabora o braku i obitelji, Zakonik kanonskoga prava govori: «*Ženidbeni savez, kojim muška osoba i ženska osoba međusobno uspostavljaju zajednicu svega života po svojoj naravi usmjerenu k dobru ženidbenih drugova te k rađanju i odgajanju potomstva, Krist Gospodin uzdigao je među krštenima na dostojanstvo sakramenta. Stoga među krštenima ne može biti valjanoga ženidbenog ugovora koji samim tim ne bi bio sakrament*» (ZKP, kan. 1055). Ljubav među supruzima po svojoj naravi iziskuje jedinstvo i nerazrješivost u uzajamnom neopozivu darivanju koje je usmjereno po svojoj naravi prema rađanju i odgoju potomstva.

Nauk o sakramentu ženidbe nalazi se u dokumentima Drugog vatikanskog sabora /«*Gaudium et spes*», br. 47-52/, u Crkvenom zakoniku iz 1983. godine /kan. 1055-1165/, u apostolskoj pobudnici Ivana Pavla II. «*Familiaris consortio*», u uvodnim napomenama «Reda slavljenja ženidbe», u Katekizmu Katoličke Crkve, /br. 1601-1654/ u Direktoriju HBK za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj i drugim dokumentima baštine crkvenog učiteljstva.

Već više godina u našoj Nadbiskupiji osjeća se potreba za Dijecezanskim direktorijem o sakramentu ženidbe u kojem bi se donijeli propisi za pripremu i slavljenje tog sakramenta. Stoga, ovaj Direktorij želi pomoći pastoralnim djelatnicima Zadarske nadbiskupije radi što boljeg i ujednačenijeg slavljenja sakramenta ženidbe. Direktorij obuhvaća dalju i bližu pripravu, te samo slavljenje ženidbe.

I. Priprava za slavljenje sakramenta ženidbe

A. Dalja priprava

Dalja priprava za brak treba početi:

- već u obiteljskom domu,
- u programu vjeronauka osnovne i srednje škole,
- u župnoj katehezi i drugim pastoralnim aktivnostima (usp. Direktorij HBK za obiteljski pastoral, br. 40 - 41).

To traže prilike u kojima danas žive mladi ljudi. One su veoma složene i podložne brzim promjenama. Naime, vlastita katolička obitelj ima sve manje utjecaja, jer se pojavljuju nova shvaćanja o drugovanju mladih ljudi, «hodanju» mladića i djevojaka, o vjernosti, o nerazrješivosti braka, o spolnosti, o predbračnim iskustvima. Među ostalim razlozima, i zbog

ekonomske nesigurnosti i zbog toga što im je teško doći do vlastitog stana, sve se teže odlučuju na brak.

B. Bliža priprava

Zaručnici koji su primili sakramente kršćanske inicijacije trebaju se:

- javiti vlastitom župniku, po mogućnosti, šest mjeseci prije ženidbe,
- a najkasnije tri mjeseca, kako bi se na vrijeme dogovorilo prikladno vrijeme priprave na sakrament.
- Ako se zaručnici prijave župniku izvan župe boravka, dotični župnik neka ne poduzima ništa bez dogovora s njihovim vlastitim župnikom.
- Vlastiti župnik može, iz opravdanog razloga, dati dozvolu za vjenčanje u drugoj župi, gdje se trebaju pripremiti ili pripremiti zaručnike pa im dati otpusnicu za vjenčanje.

Oni zaručnici koji su samo kršteni, trebaju se, radi primanja ostalih sakramenata kršćanske inicijacije, javiti vlastitom župniku barem godinu dana prije ženidbe (usp. kan. 1065).

U našoj Nadbiskupiji organizira se kroz pastoralnu godinu, svaki mjesec, tečaj priprave na kršćanski brak. Tečaj uključuje sudjelovanje stručnjaka različitih profila (teolog, psiholog, liječnik, crkveni pravnik) i svjedočenje kršćanskih bračnih parova. Zaručnicima se omogućuje djelatno sudjelovanje kroz razgovor, rad u skupinama i kroz molitvu. Ta je priprava obvezatna za cijelu Nadbiskupiju osim kada je iz opravdanih razloga neostvariva što mora potvrditi Nadbiskupija. Svaki župnik neka prethodno ispuni prijavnicu za Tečaj. Na završetku zaručnici dobivaju pismenu potvrdu o sudjelovanju na Tečaju.

C. Neposredna priprava

- Neposredna priprava na brak neka se redovito obavlja na župnoj razini, u župi zaručnika ili zaručnice.

- Osobni susret sa župnikom neizostavna je dužnost zaručnika. Znak je odgovornosti u primanju sakramenata.

- Sa strane župnika, taj susret ne smije se svesti na puku birokratsku formalnost već se mora odvijati u obiteljskom ozračju, s posebnom pažnjom, odgovornošću i srdačnošću.

- Posebna briga neka se posveti ispitu zaručnika nakon što su sudjelovali na Tečaju.

- «Postupak za ženidbu» neka se ispuni tako da se uvijek odvojeno ispita zaručnike.

- Zaručnici neka na vrijeme prilože potrebne dokumente: krsni list sa slobodnim stanjem, ne stariji od šest mjeseci i potvrdu za vjenčanje od matičnog ureda.

- «Prije sklapanja ženidbe mora se utvrditi da se ništa ne protivi njezinu valjanom i dopuštenom sklapanju» (kan. 1066).

- Neka se obave ženidbeni navještaji bilo usmeno, bilo pismeno, ili ako postoji opravdani razlog neka se traži oprost od navještaja.

II. Slavljenje ženidbe

1. Slavljenje ženidbe mora biti dostojanstveno i prema liturgijskim propisima. Stoga, treba biti pomnjivo pripremljeno sa zaručnicima. Ne smije se zanemariti milosni vidik ženidbe i zato je potrebno zaručnike potaknuti na pripremu i slavlje sakramenta pomirenja.

Zaručnike treba pozvati da sudjeluju u izboru svetopisamskih odlomaka, molitava, odnosno u pripremanju liturgijskog slavlja.

2. Vjenčanje se redovito slavi u župi gdje jedno od zaručnika ima prebivalište.

Samo slavlje redovito treba biti u župnoj crkvi.

Iznimno se može slaviti vjenčanje, iz opravdanih razloga, u nekoj drugoj crkvi, koja je u liturgijskoj funkciji, na području župe.

3. Ne dopuštaju se vjenčanja na izvanliturgijskim mjestima, osim uz dozvolu mjesnog Ordinarija.

4. Slavljenje ženidbe neka redovito bude za vrijeme mise.

Kako bi se naglasila crkvena dimenzija slavlja i sudjelovanje čitave župne zajednice, slavljenje ženidbe može biti, prema pastoralnim prilikama, u sklopu nedjeljne euharistije, osobito u manjim župama, gdje je mali broj vjenčanja.

Uzimajući u obzir pastoralne prilike, župnik može odrediti da se vjenčanje slavi izvan mise.

5. Uređenje crkve neka bude u skladu sa liturgijskim prostorom, umjereno i skladno u dogovoru sa župnikom i onima koji redovito uređuju crkveni prostor.

6. Odijevanje kod vjenčanja neka bude čedno i dostojanstveno. Neka se o tome konkretno progovori zaručnicima kod pripreme vjenčanja.

Neka se vjernike odgaja o doličnom ponašanju i odijevanju u crkvi.

A. *Načini ulaza u crkvu*

Ulaz u crkvu može biti na tri načina:

1. U dogovoreno vrijeme, **svećenik s poslužnicima dođe na vrata crkve, prima mladence** i ljubazno ih pozdravlja. Zatim u ophodu idu svi prema oltaru, najprije poslužnici, zatim, svećenik, mladenci, svjedoci, roditelji, uža rodbina i ostali sudionici slavlja.

2. Svi sudionici slavlja uđu u crkvu osim mladenaca, svjedoka, roditelja i uže rodbine. Zatim **svećenik s poslužnicima dolazi na vrata crkve,** prima mladence i kao u prvom načinu ulaze u crkvu.

3. Svi sudionici slavlja uđu u crkvu, a zatim ulaze mladenci, svjedoci, roditelji i uža rodbina. Svećenik ih dočeka s poslužnicima kod mjesta pripremljenog za vjenčanje.

Dok mladenci prilaze mjestu pripremljenom za vjenčanje izvodi se ulazna pjesma.

B. *Služba Riječi*

Sudjelovanje u Službi Riječi može se povjeriti prijateljima, rodbini i članovima župne zajednice, pod uvjetom da mogu Božju Riječ navijestiti jasno i dostojanstveno.

Ne preporuča se da mladenci navještaju Božju Riječ kod slavlja, jer je upravo njima u toj prigodi ona namijenjena.

C. *Pjevanje i sviranje*

Pjevanje i sviranje je sastavni dio liturgijskog čina i na izvanjski način izražava slavljenički karakter ženidbenog slavlja.

Za vrijeme slavljenja vjenčanja od ulaza do otpusta neka se isključivo pjevaju liturgijske pjesme. Zabranjuje se uvođenje u slavlje profanih pjesama i profanih instrumentalnih skladbi.

Ipak, duhovne pjesme s tekstom i glazbom koji nisu skladani za liturgijsko slavlje (kao npr. Ave Maria ...), mogu biti izvedene nakon završnog obreda.

Ako u pjevanju sudjeluju solisti i/ili skupine pjevača, zahtjeva se da njihovo sudjelovanje bude u službi slavlja zajednice, a ne vlastita promidžba ili neka vrsta egzibicije.

D. Milostinja

Kad se vjenčanje slavi s misom onda se može skupljati milostinja kao na redovitom euharistijskom slavlju. Ako je vjenčanje izvan mise, nije prikladno skupljanje milostinje.

E. *Pričest*

Zaručnici mogu primiti pričest pod obje prilike. Neka se mladenci na to priprave u sklopu pripreme obrednog slavlja. Ako je vjenčanje izvan mise zaručnici se mogu pričestiti, kako navodi Red vjenčanja (br. 108).

Kad se slavi mješovita ženidba /mixta religio/ ili sa zaprekom različitosti bogoslužja/disparitas cultus/, mladenci se ne pričesćuju. Međutim, katolička stranka neka pristupi sakramentu pomirenja i pričesti prije vjenčanja.

F. Potpisivanje

Nakon svršetka obreda mladenci, svjedoci i svećenik potpisuju dokument o činu sklapanja ženidbe. Potpis može biti u sakristiji ili prikladnoj dvorani ili pred narodom u crkvi. Neka ipak ne bude na oltaru ili ambonu.

Neka se sklopljena ženidba što prije ubilježi i u maticu krštenih. Ako je ženidbeni drug koji je sklopio ženidbu iz druge župe, neka župnik mjesta sklapanja obavijest o sklopljenoj ženidbi što prije pošalje župniku mjesta krštenja.

G. *Čestitanje*

Uobičajeno je da se mladencima čestita nakon slavlja. Neka ih se o tome pouči tijekom priprema za vjenčanje. Nije naime prikladno da uzvanici čestitaju mladencima u prostoru crkve. Mogu to učiniti ispred crkve. Uža rodbina može čestitati mladencima u sakristiji ili dvorani uz crkvu. Svakako je važno da se čuva dostojanstvo liturgijskog prostora.

Kad se izlazi iz crkve neka se izbjegne bacanje riže. To nije u skladu s kršćanskim duhom.

H. Snimanje i fotografiranje

Da bi se sačuvalo ozračje molitve i podržala pozornost i sudjelovanje zaručnika i čitave zajednice, s obzirom na snimatelje i fotografe potičem da se pozove samo jednog fotografa i jednoga snimatelja.

Neka se snimatelji smjeste izvan svetišta ili na mjesto na kojem neće ometati odvijanje obreda i sudjelovanje zajednice.

Zabranjeno je fotografiranje za vrijeme Službe Riječi i Euharistijske molitve.

Fotografiranje mladenaca i rodbine, nakon slavlja, u crkvi, neka se svede na najmanju moguću mjeru, uvijek poštujući dostojanstvo i svetost prostora.

Na razini Nadbiskupije treba organizirati tečaj za fotografe i snimatelje na slavljinama vjenčanja. Tek nakon dobivenog dopuštenja i nakon dogovora sa vjenčateljem, oni mogu fotografirati i snimati slavlje vjenčanja u crkvi.

Kod pripreme i slavlja sakramenta ženidbe treba se držati općih crkvenih normi i ovog Direktorija, imajući na pameti uvijek pastoralnu razboritost. U slučaju nejasnoća treba se obratiti mjesnom Ordinariju.

III. Važnost poslije ženidbenog pastoralala

«Osnovni sadržaj obiteljskog pastoralala jest pomoć supruzima i obiteljima da razvijaju svijest o tome da su brak i obitelj za njih posebni Božji poziv i posebno Božje poslanje u

svijetu i u Crkvi, te da oni, svjedočeći vjernost evanđelju u stanju u kojem se nalaze, izgrađuju civilizaciju ljubavi i tako pridonose rastu kraljevstva Božjega. Bračni i obiteljski život jest poziv i zvanje u Crkvi i u svijetu, poziv i zvanje kojim supruzi i cijele obitelji svjedoče Krista uskrsloga prema Gospodinovoj riječi: »Vi ste tomu svjedoci« (Lk 24, 48; usp. Dj 1, 8)» (Direktorij HBK za obiteljski pastoral br. 50). Da bi se to postiglo potrebno je na različite načine podržavati nove obitelji koje se u svome životu susreću s mnogim izazovima.

U obiteljskom pastoralu važno mjesto zauzimaju različiti susreti mladih obitelji na župnoj, dekanatskoj i nadbiskupijskoj nivou. Crkva će tako i nadalje brinuti se za bračne parove i njihov ljudski i kršćanski rast.

Zadar, na blagdan Prikazanja Gospodinova – Svijećnicu,
2. veljače 2006.

✠ Ivan, v. r.
nadbiskup

*Ultreja – zajednički susret polaznika Malog tečaja Kurtsilja
Župa Uznesenja Marijina, Zadar-Belačuža, 27.11. 2005.*

ODREDBE

DEKRET O OSNIVANJU FONDA SV. JOSIPA Za pomoć fizičkim i pravnim osobama u Zadarskoj nadbiskupiji

Broj: 62/2006.
Zadar, 5. siječnja 2006.

Nakon razmatranja na Biskupskoj konferenciji Hrvatske, u listopadu 2005. godine o potrebi osnivanja u dijecezama posebnog Fonda od sredstava dobivenih od naknade za oduzeta dobra /nacionalizacija/ ili od vraćenih dobara te nakon dužnog savjetovanja s Ekonomskim vijećem i Vijećem savjetnika Zadarske nadbiskupije a u smislu Zakonika kanonskog prava Katoličke Crkve, kan. 1274, & 3, ovime osnivam

Fond sv. Josipa

U Fond ulaze:

1. Novčana sredstva dobivena od hrvatske države kao nadoknada za oduzeta dobra Zadarskoj nadbiskupiji;
2. Sva nepokretna dobra koja se vraćaju Zadarskoj nadbiskupiji po Zakonu Republike Hrvatske o povratu oduzete imovine.

Fond se osniva radi pomoći fizičkim osobama koje služe Nadbiskupiji kao i pravnim osobama u Zadarskoj nadbiskupiji.

Mjesni ordinarij odobrava Pravilnik Fonda te imenuje upravitelja Fonda.

U korištenju Fonda prednost imaju pravne osobe čija su dobra pokretna ili nepokretna bila oduzeta, a od kojih su se sredstva namakla u Fond.

✠ Ivan, v. r.
nadbiskup

NEDOPUŠTENA DOGAĐANJA U CRKVAMA

Broj: 63/2006.

Zadar, 9. siječnja 2006.

SVIM ŽUPNIM UREDIMA I
SVIM SAMOSTANIMA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Draga braćo svećenici!

Pišem Vam ponovno o događanjima u našim župnim ili samostanskim crkvama koji ne odgovaraju svetim prostorima i koji nisu odobreni. Naime, proteklih tjedana, prije i oko Božića, takvih je događaja bilo u nekim crkvama naše Nadbiskupije. Osim toga bilo je neprijavljenih koncerata za koje sam, nažalost, doznao iz dnevnih novina.

Sve se više stvara mentalitet svjetovnog odnosa i ponašanja prema svetim prostorima koji su uvijek sveti i rezervirani za događanja osobnih susreta s Bogom ili susreta zajednice Božjega naroda sa svojim Gospodinom. Svjedoci smo činjenice koja zabrinjava a očituje se u tome da se crkva, prije liturgijskih slavlja i neposredno poslije, pretvara u mjesto beskorisnih razgovora, često puta i glasnih. Ukratko: crkva se kao sakralni prostor sve više sekularizira.

Stoga iznova o d r e đ u j e m:

1. Ne mogu se u crkvama organizirati nagradni kvizovi iz znanja ili tombole. To

degradira svete prostore i stvara mentalitet stran tim prostorima (kan 1210).

2. Ne mogu se u crkvama organizirati koncerti svjetovnog sadržaja, klapski, ili zborski.

3. Ne mogu se održavati u crkvi koncerti duhovnog sadržaja ili ozbiljne, orkestralne glazbe, ako nisu odobreni.

4. Koncerte, oko Božića, Uskrsa ili u prigodama zaštitnika župe, kada su uredno prijavljeni (dopis i priloženi program) i odobreni treba dobro organizirati. To podrazumjeva dolično ponašanje, vraćanje crkve u prijašnje stanje i podmirenje troškova koji nastaju tom prilikom u crkvi. U tim prigodama prema crkvenim propisima, treba Presveto Otajstvo prenijeti na prikladno mjesto i poslije koncerta vratiti u svetohranište.

S najvećom ozbiljnošću stavljam Vam na srce zadaću izgradnje i obrane prostora mira i tišine u svakoj našoj crkvi i kapeli. Poziv Vas da ponavljate pripomene i opomene ako doživite gluhoću na svoje pozive. Vi sami pak prvi prednjačite u onome što zahtijevate od našega vjerničkog puka.

Primate moj pozdrav i blagoslov.

✠ Ivan, v. r.
nadbiskup

XXXV. GODIŠNJA SVEĆENIČKA SKUPŠTINA

Broj: 235/2006.

Zadar, 18. siječnja 2006.

SVIM SVEĆENICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Draga braćo svećenici,

u srijedu, 22. veljače 2006. godine, sazivam našu XXXV. godišnju svećeničku skupštinu, koja će se održati u Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" u Zadru, sa slijedećim

Dnevnim redom:***I. Kapela Sjemeništa:***

- 8.30 sati** - Prigoda za sakrament pomirenja
9.00 sati - Euharistijsko slavlje, predvodi o. Nadbiskup
(svatko treba ponijeti liturgijsko ruho)

II. Dvorana Sjemeništa:

- 10.00 sati** - Pregled događanja u Godini euharistije - Godini mladih
na razini Zadarske nadbiskupije (don Zdenko Dundović)
- Izvještaji po dekanatima
- Nadbiskupova riječ
- Razno
12.30 sati - Zajednički objed u blagovaonici Sjemeništa

Očekujući naš susret kao bitan znak našeg zajedništva, sve Vas u Gospodinu pozdravljam i blagoslivljam.

✠ Ivan, v.r.,
nadbiskup

*Podjela službe čitača bogoslovima Boži Barišiću, Filipu Kucelinu i Stipi Mustapiću
30. prosinca 2005.*

SVIJEĆNICA

Broj: 273/2006.

Zadar, 20. siječnja 2006.

SVIM ŽUPNIM UREDIMA U GRADU ZADRU

U nedjelju, 29. siječnja 2006. godine na svim svetim misama s narodom pročitajte sljedeću obavijest:

Draga braćo i sestre!

U četvrtak, 2. veljače 2006. godine slavi se blagdan SVIJEĆNICE - PRIKAZANJA GOSPODINOVA i **Svjetski dan posvećenoga života**. Taj se blagdan svečano slavi u crkvi sv. Šimuna.

Poslijepodne u 18 sati je svečani blagoslov svijeća, procesija oko crkve i svečana Euharistija koju predvodi mons. Ivan Prenda, zadarski nadbiskup.

Sve Vas pozivam da okupljeni zajedno, svečano, molitvom i pjesmom proslavimo blagdan Gospodinova Prikazanja u hramu.

Svima pozdrav u Gospodinu.

✠ Ivan, v.r.,
nadbiskup

DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA

Broj: 274/2006.

Zadar, 23. siječnja 2006.

**SVIM REDOVNICIMA I REDOVNICAMA
U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI**

Draga braćo redovnici, drage sestre redovnice!

Od 1997. godine, odredbom Svetog Oca Ivana Pavla II., cijela Crkva na Svijećnicu slavi Svjetski **dan posvećenog života**, kao dan u kojemu se posebna pozornost pridaje vrijednosti Bogu posvećenih osoba.

To ćemo u našoj Nadbiskupiji slaviti u crkvi sv. Šime. On, starac Šimun, na svoje ruke je primio Božansko Dijete kojega su njegova Majka Marija i sv. Josip donijeli prikazati Gospodinu. Tako je zapravo Isusovo prikazanje naznaka svih prikazanja posvećenih osoba u životu Crkve.

Drage osobe posvećenog života, ovo je vaš dan. Vaše redovništvo je dragocjeni dar Crkvi. Taj dar je odgovornost pred Bogom da budete Crkvi i svijetu "grad na gori" i svjetiljka "koja svijetli svima".

Stoga Vas pozivam na slavlje svečane sv. Mise, u četvrtak, 2. veljače 2006. godine, u crkvi sv. Šime u Zadru, u 18 sati, kako biste obnovili svoje posvećenje Bogu i obećali mu vjernost u svom životu.

Primate moj pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

✠ Ivan, v.r.,
nadbiskup

KORIZMENA AKCIJA "SVAKA OBITELJ IMA PRAVO NA DOM"

*POMOZIMO IZGRADNJU KUĆA ZA OBITELJI
S BROJNOM DJECOM U KISTANJAMA!*

Broj: 433/2006.
Zadar, 31. siječnja 2006.

*SVIM ŽUPNIM UREDIMA,
OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA,
VJEROUČITELJIMA,
GRADOVIMA I OPĆINAMA*

Zadarska nadbiskupija već duži niz godina pokreće Korizmenu akciju. Dosad je Korizmena akcija nailazila na dobar prijem kod djece, mladih, župa, škola i pojedinaca. Nabavili smo mnoge vrijedne aparate, prometna sredstva i pomagala za razne ustanove u našoj Nadbiskupiji koje služe općem dobru.

Ovogodišnju akciju pokrećemo kao pomoć ljudima koji su doselili u Kistanje, a još nemaju svoj vlastiti dom. To su Hrvati katolici koji su doselili sa Kosova, obitelji s brojnom djecom. Mnogi od njih imaju samo privremeni smještaj iz kojega trebaju iseliti.

U Kistanjama živi 1.248 vjernika katolika, a Osnovnu školu pohađa 260 djece. Preko polovice stanovnika je životne dobi ispod 18 godina.

Ovom akcijom želimo dovršiti obiteljske kuće za šest obitelji s brojnom djecom. Pomozimo da ta djeca mogu mirno rasti u vlastitom domu.

Prilozi se mogu uplatiti u svakoj župi u Nadbiskupiji ili uplatom na žiro račun:

2407000 - 1100041082 poziv na 02 0755877 - 479 svrha: za Kistanje
--

Svim dobrotvorima, malima i velikima, od srca zahvaljujem.

✠ Ivan, v. r.
nadbiskup

MISNA TABLICA

Broj: 435/2006.
Zadar, 31. siječnja 2006.

S danom 31. ožujka 2006. godine, potrebno je zaključiti popunjenu Misnu tablicu za I. tromjesečje 2006. godine i dostaviti Ekonomatu.

✠ Ivan, v.r.,
nadbiskup

POBAČAJ I OVLAST ODRJEŠENJA

Broj: 436/2006.

Zadar, 31. siječnja 2006.

Upućuju se ispovjednici na Vjesnik Zadarske nadbiskupije, broj: 1-2/1989. godine, na tekst *"Zločin pobačaja, grijeh, kazna i ovlast odrješenja"* gdje je ova tematika šire razrađena. Ovdje donosimo samo ono što se odnosi na ovlast odrješenja po službi i danim ovlastima.

Od kazne izopćenja zbog sudjelovanja u vršenju pobačaja (prema Kan. 1398. Zakonika kanonskog prava) imaju pravo odriješiti:

1. Ordinarij mjesta (Kan. 1355). Tu se podrazumijeva i Generalni vikar, 2. Kanonik-pokorničar (kan. 508), koji tu ovlast ne može delegirati.
3. Oni koje mjesni Ordinarij ovlasti i imenuje.

Radi duhovnog dobra vjernika i spasa duša ovime dajem ovlast odrješenja od kazne izopćenja zbog izvršenog pobačaja i sudjelovanja u pobačaju slijedećim svećenicima:

- 1. Prioru Benediktinskog samostana sv. Kuzme i Damjana na Čokovcu, o.Pašman.**
- 2. Provincijalu Franjevačke provincije sv. Jeronima u Zadru.**
- 3. Svim dekanima.**
- 4. Župniku župe sv. Šime u Zadru.**
- 5. Gvardijanu i vikaru samostana sv. Frane i sv. Mihovila u Zadru.**
- 6. Svim ispovijednicima: u Došašću, Korizmi i Vazmenom vremenu, o svetkovinama Velike Gospe, Svih Svetih, za vrijeme pučkih misija, duhovnih obnova, duhovnih vježbi i molitvenih seminara.**
- 7. Voditelju pokorničkog slavlja svaki put kad se ono slavi u većoj ili manjoj vjerničkoj zajednici, osim slučajeva navedenih pod brojem 6.**

✠ Ivan, v.r.,
nadbiskup

SVJETSKI DAN BOLESNIKA

Broj: 437/2006.

Zadar, 31. siječnja 2006.

Ove godine, na spomendan Gospe Lurdske, 11. veljače, proslaviti ćemo XIV. Svjetski dan bolesnika. Papa Benedikt XVI. je za tu prigodu uputio i svoju poruku, s naslovom: "SOLIDARNOST S DUŠEVNIM BOLESNICIMA I NJIHOVIM OBITELJIMA" (vidi: Sveta Stolica). Neka se glavni naglasci Papine poruke prenesu vjernicima prigodom Dana bolesnika.

Nije potrebno napominjati osjetljivost čovjeka koji boluje ili obitelji u kojoj ima bolesnika. Isus je bio naročito bliz i sažaljiv prema bolesnicima s kojima se susretao. Svaki je bolesnik na poseban način bliz Božjem Srcu i uvijek izazov našem kršćanskom milosrđu i ljubavi prema bližnjima. Crkva nas poziva da ovim danom posvjedočimo svoju vjeru i

budemo blizu onih koji nose teške križeve bolesti i trpljenja.

Svjetski dan bolesnika prigoda je da se ukaže na vrednovanje onih koji trpe i da se progovori o otkupiteljskoj vrijednosti trpijenja kad se ono živi u dimenziji povezanosti s Otkupiteljem i njegovom Majkom Marijom - "Zdravljem bolesnih". Dan bolesnika je prigoda za pohod bolesnicima i ponudu sakramenta pomirenja, pričesti i bolesničkog pomazanja. Osobito je uputno objasniti pravi smisao bolesničkog pomazanja u svjetlu Katekizma katoličke crkve br. 1499-1532. Prikladno je održati posebno misno slavlje ili Službu riječi za bolesnike u župnoj zajednici, s posebnom molitvom vjernika, sastavljenom za tu prigodu.

✠ Ivan, v.r.,
nadbiskup

POST I NEMRS U KORIZMI

Broj: 438/2006.

Zadar, 31. siječnja 2006.

Prastara korizmena praksa Crkve potiče na pokoru u vidu posta i nemrsa. Tijekom korizme na intenzivniji način se Božji narod pripravlja za slavljenje središnjih otajstava vjere: Muku, Smrt i Uskrsnuće Gospodinovo, što uključuje i obdržavanje nekih posebnih preporuka i propisa Crkve vezanih za post i nemrs.

Podsjetimo se, da prema propisima Biskupske konferencije, uzdržavanje od mesa (nemrs) ili druge hrane obdržava se svakog petka u godini, osim ako se petak podudara s danom ubrojenim u svetkovine. Nemrs i post obvezni su na Čistu srijedu (Pepelnicu) i na Veliki petak (Kan.1251). Nemrs obvezuje sve koji su navršili četrnaestu godinu života, a post sve punoljetne osobe do započete šezdesete godine života, pod uvjetom da su u zdravi. Pastiri, vjeroučitelji i roditelji su dužni poučiti one koji zbog maloljetnosti nisu obvezni na post i nemrs o pravom smislu pokore i odricanja (Kan. 1262). Na temelju ovlasti Biskupske konferencije vjernici mogu kroz godinu nemrs zamijeniti nekim drugim načinom pokore, dok su na nemrs obvezni u sve petke kroz godinu svećenici, redovnici i crkvene ustanove.

Važno je uvijek vjernike poučavati o smislu kršćanske pokore i posta. Suzdržavanje od određene hrane, štetnih navika i užitaka, suvišnog komoditeta, usmjereni su ka tome da kršćanin konkretno pokaže svoju zrelost i spremnost da se bori sa svim onim što ga zarobljava i zatvara pred Bogom i bratom čovjekom, i što ga pretvara u ovisnika o onim stvarima koje su manje bitne od njegova poziva i dostojanstva djeteta Božjega. U to mogu spadati i zle navike naše pale naravi kao što su mržnja, zavist, ogovaranje, sebičnost i sl., od kojih je dobro postiti i suzdržavati se. Pokajanje i obraćenje, koji donose mir i radost u čovjekovu savjest, istinski su i nezaobilazni plodovi pokore.

✠ Ivan, v.r.,
nadbiskup

IMENOVANJA

DUHOVNIK MARIJINE LEGIJE KURIJE ZADAR-ISTOK

Mons. Šime Perić, imenovan je duhovnikom Marijine Legije Kurije Zadar-Istok (broj: 230/20006., od 13. 1. 2006.)

POVJERENSTVO ZA PASTORAL TURISTA

Broj: 269/2006., 20. siječnja 2006.

1. Don Ivo Borić, pročelnik
2. Don Zvonimir Čorić, član
3. Gosp. Rudi Galić, član
4. Gosp. Frane Skoblar, član
5. Gosp. Zvonko Šupe, član
6. Gđa. Ana Vukić, član

POVJERENSTVO ZA SREDSTVA JAVNOG PRIOPĆAVANJA

Broj: 268/2006., 20. siječnja 2006.

1. Don Josip Lenkić, pročelnik
2. Prof. Ines Grbić, tajnica
3. O. Ante Badurina, član
4. Don Nedjeljko Zubović, član
5. Gosp. Šime Ćurko, član
6. Prof. Suzana Dražić, član
7. Prof. Livio Marijan, član
8. Prof. Jelena Štefančić, član

OBAVIJESTI

Duhovne vježbe obavio:

Don Josip Dučkić – Samostan sv. Frane, Zagreb: 11. do 15. 11. 2005. godine

Caritasova božićna akcija na Narodnom trgu, 16. 12. 2005.

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

28. rujna - 05. listopada 2006

Adalbert Rebić u suradnji s Adria Airways, 10000 Zagreb, Praška ulica
Informacije: Adalbert Rebić, tel. 01/4666 433, mob. 098 282568.
Adria, gđa Andrea Tus, tel. 01/4810 014.

PROGRAM:

- 28. 09. (četvrtak): Sastanak s vodičem u zagrebačkoj zračnoj luci u 14:30 h. Polet zrakoplova za Istanbul 16:05 h, u Istanbulu u 19:20 h po lokalnom vremenu. Nastavak putovanja letom TK 192 23:05 h.

- 29. 09. (petak): Slijеćemo u Tel Avivu u 01. 10 sati. Odlazak u hotel u Netaniju na noćenje. Doručak oko 09:00 h. Razgled Tel Aviva i Jaffe. Misa. Slijedi vožnja autobusom do Cezareje, pauza za ručak, nastavak putovanja prema lučkom gradu Haifi: uspon na brdo Karmel. Nastavak vožnje do Akona, razgled ostataka grada koji su podigli križari, karavan saraj. Dolazak u Tiberijadu, smještaj u hotel, večera, noćenje.

- 30. 09. (subota) GALILEJSKO JEZERO

Nakon doručka vožnja lađom po Galilejskom jezeru. Ginnosar i kratki posjet kibucu. Nastavak puta do Brda Blaženstva (Misa). Tabgha. Setnja do crkvice Sv. Petra. Vožnja do Kafarnauma, razgled ostataka Petrove kuće i sinagoge. Ručak u restoranu (Petrova riba). Nastavak vožnje uz Galilejsko jezero do rijeke Jordan uz zaustavljanje u Jordanit (mjesto krštenja). Povratak u Tiberijadu. Večera i noćenje.

- 01. 10. (nedjelja) NAZARET - TABOR - TIBERIJADA

Doručak i polazak prema Nazaretu preko Kane Galilejske. Po dolasku u Nazaret, razgled bazilike Navještenja, spilje i Marijinog izvora. Misa u 11.00. Slobodno vrijeme za ručak. Vožnja do brda Tabor, mjesta Preobraženja. Nastavak putovanja u Jeruzalem. dolazak u Jeruzalem oko 18.00 sati. Smještaj u franjevačkom hotelu Casa Nova, večera, noćenje.

- 02. 10. (ponedjeljak) KUMRAN - MASADA -JERUZALEM

Nakon doručka za Jerihon, zaustavljanje u Kumranu, razgled ruševina; plutanje u Mrtvom moru. Ručak. Nastavak vožnje do Masade. Povratak u Jeruzalem, večera, noćenje.

- 03. 10. (utorak) JERUZALEM

Doručak u 07.00. Slijedi cjelodnevni razgled Jeruzalema: Maslinska gora, crkva Očenaša, Getsemani, Stjepanova vrata, Bethesda. Ručak u hotelu. Poslije ručka mjesta Muke Isusove (Ecce homo, Flagellatio). Križni put, bazilika Kristova groba. Misa u 17.00 u bazilici Groba. Povratak u hotel, večera, noćenje.

- 04. 10. (srijeda) BETLEHEM

Doručak u 07.00. Polazak u Betlehem. Posjet bazilici Rođenja Isusova, spilja Sv. Josipa (Misa) i Sv. Jeronima, bazilika Sv. Katarine. Povratak u Jeruzalem, ručak. Poslije ručka razgled novog dijela Jeruzalema : Kneset, Izraelski muzej, brdo Herzl, Hebrejsko sveučilište. Slobodno vrijeme do večere. Večera. Noćenje.

- 05. 10. (četvrtak) TEL AVIV - ISTANBUL - ZAGREB.

Ustajanje u 05.00 sati, doručak, transfer do zračne luke Ben Gurion i polet za Istanbul u 10:40 h s dolaskom u 12:45 h. Nastavak leta za Zagreb u 14:00 h s dolaskom u Zagreb u 15:10 h.

Cijena aranžmana iznosi oko 950,00 Eura + aerodromske takse. Iznos od 450.00 Eura za avionski prijevoz Zagreb - Tel Aviv - Zagreb + aerodromske takse uplaćujete kod svog župnika. Iznos od 500.00 Eura za troškove u Izraelu uplaćuje se u Izraelu (puni smještaj u hotelima, putovanje autobusom, ručkovi izvan hotela, brodica po jezeru, taksi na Tabor, Masada, ulaznice i sve napojnice).

UPUTSTVA ZA PUTOVANJE U IZRAEL

SMJEŠTAJ U IZRAELU

U Izraelu smo smješteni u 1) građanskim hotelima u Netaniji i Tiberijadi te u franjevačkom hotelu Casa Nova, Jeruzalem. Smještaj je u dvokrevetnim i trokrevetnim sobama. Svaka soba ima WC i tuš. Hrana je izvrsna. U cijenu nije uključeno piće.

CARINA

Svi predmeti namijenjeni za vaše osobne potrebe oslobođeni su carine u Izraelu. Vrijednije fotoaparate i kinokamere treba prijaviti na izlasku iz zemlje. Dobro je da sve podatke pripremite unaprijed (broj kamere). Imajte u tu svrhu aparate pri ruci.

PUTNI PRTLJAG

Svaki ima pravo nositi u koferu stvari u težini do 20 kg. Veće kofere predajete na šalteru i oni idu u zrakoplov odijeljeno od vas, a manji, ručni prtljag uzmete sa sobom u zrakoplov. U kofere nemojte staviti ništa što u sebi ima bateriju. U zračnim lukama uvijek ostajte uz svoje stvari i čuvajte ih. Za vrijeme putovanja, osobito u Jeruzalemu, treba čuvati svoje stvari (osobito dokumente i novac).

NOVAC

U Izraelu je u opticaju izraelski novac šekel: za 1 US\$ dobijete oko 4,50 šekela a za 1,00 Eur oko 5,20 šekela. Primaju i travelers čekove i kartice (u većim dućanima). U Izraelu je najbolje plaćati sitnim dolarima (jedan, pet, deset, dvadeset dolara).

ODIJELO

Potkraj listopada je u Izraelu još ugodno vrijeme, osim ako slučajno ne padne kiša. Zato ponijeti kišobran i primjereno odijelo. U Jeruzalemu su večeri nešto svježije. Obucite se za naše kasno proljetno vrijeme.

INFORMACIJE O IZRAELU

Da se bolje pripravite za hodočašće, pročitajte unaprijed i svakako ponesite sa sobom *Vodič po Svetoj Zemlji* od Adalberta Rebića. Poželjno bi bilo pročitati i Biblijske starine (od Adalberta Rebića), zatim Jeruzalem 3000. Spomenute knjige možete kupiti u knjižarama Kršćanske sadašnjosti.

RAZNO

Hranu sa sobom nije potrebno nositi (rakiju smijete nositi ali ne u koferima!). Voda je u Izraelu pitka i hrana zdrava. Cijepljenja nisu potrebna. Svećenici neka ponesu sa sobom albu, cingulum i štolu. Svaki dan imamo svetu Misu. Hodočastimo sigurnim putevima gdje nema nemira. Hodočasnici uživaju u Svetoj zemlji posebni status, i nitko ih nigdje ne napada. Prema hodočascima su dapače i Izraelci i Palestinci vrlo ljubazni.

PASTORALNI PRILOG

RAD S RODITELJIMA U GODINI PRIPREME NJIHOVE DJECE ZA KRIZMU

UVOD

Pripremanje za krizmu je mukotrpan put, obavijen mnogim životnim iskustvima i životnim odnosima. To je put vjere, na kojemu katehete vode i prate mlade. Trude se govoriti o životu i vjeri. Žele zajedno govoriti i o vjeri Crkve i o životu mladog čovjeka. Za plodonosni razgovor potrebno je probuditi i ojačati životna iskustva i vjeru.

Život mladih je navezan na život s prijateljima i prijateljicama u razredu ili na radnom mjestu kao i u obitelji, u trenucima svih mogućih oslobođenja, napetosti i lomova. Kada sin ili kći, u svom osobnom razvoju, krene jednim novim putem, kada su djeca izazvana novim pitanjima, zadaćama i razilaženjima, roditelji bi ih trebali u svemu brižno pratiti i zajedno s njima nositi teret puta. Mladi rastu i sazrijevaju u razilaženju s uzorima, s ljudima koji imaju svoj stav, koji pripovijedaju o životu i svjedoče svoje životne putove.

Nije nikakva tajna, da mnogi roditelji niti su kadri, niti imaju hrabrosti svakodnevno i u obitelji pratiti svoje krizmanike. Vjera danas nije popularna, rijetko se o njoj govori. Pitamo se, gdje je vjerska praksa danas? Jesu li molitva i sv. misa raspoznavajući znak za zajednicu i znak vjere u društvu? U nekim djelatnostima vjera može biti jasno očitovano vjersko uvjerenje za one koji promatraju. Ali mnogo toga je jednostavno «sasvim normalno, upravo *kako se živi*», daleko od Crkve.

Htjeli bismo pomoći roditeljima, kako bi mogli spoznati svoju obvezu i svoju kršćansku, crkvenu odgovornost, koju su na krštenju svoga djeteta preuzeli. Htjeli bismo im dati mogućnost, u vremenu pripreme za krizmu njihove djece da i oni sami prođu put vjere, na kojem će postavljati pitanja, razmišljati o životu, govoriti o vjeri. Treba im dati vremena za razmišljanje o onome što se događa ili o propustima u odgoju njihove djece. Samo je živa vjera dragocjena i daje radost.

Nudimo stoga jedan roditeljski seminar, koji prati pripremanje krizme. On obuhvaća 4 večeri. Zato pozivamo i molimo za ljubazni odaziv.

Slijedi pisani poziv roditeljima.

Napisati roditeljima termine susreta kako bi mogli planirati sudjelovanje.

PRVI SUSRET

NAŠA DJECA RASTU – VODSTVO I PRATNJA

Priprema i materijal

- Žuti, okrugli pokrivač (cca. 100 cm)
- 12 ili više svijeća postavljenih u krug oko pokrivača
- Evanđeoski tekst Lk 2, 41-52

1. Susret

Sjesti ćemo s roditeljima u krug. Može se zapjevati jedna prigodna pjesma:

Pozdrav

Dragi roditelji, došli ste večeras ovamo, odazvali ste se našem pozivu, jer se vaša djeca pripremaju za sakrament sv. potvrde – oni prolaze zapravo jedan put do krizme. Na neki način, iako nejasno, to je ipak i vaš put. Hoće li djeci na tom putu biti dobro? Hoće li oni biti radosni? Je li ovo samo uzaludno vrijeme? To su ozbiljna pitanja roditelja.

Pozvali smo vas, jer htjeli bismo i mi s vama proći dio puta vjere. Htjeli bismo govoriti o nečemu, što je često skriveno, o čemu se rado ne govori, a ipak od početka, kad ste svoje dijete donijeli na krštenje, bijaše važno: **vjera i naš život.**

2. Kako mi vidimo svoju djecu?

Što pokreće roditelje, kad promatraju svoju djecu, za koju se svakodnevno brinu? Htio bih ovako postaviti pitanje: **Što naša djeca trebaju za život? Što naša djeca trebaju za vjeru?** Sve to više nije tako lako kao kod pripreme za prvu pričest. Djeca su postala «drugačija». Moramo pažljivo slušati, da bismo procijenili, što se događa, što je primjereno učiniti, što treba reći.

Dva će nas pitanja uvesti u razgovor:

Kako vi kao roditelji vidite svoju djecu? Kakvi su naši mladi, koji su se prijavili za krizmu? Što je postalo drugačije?

(Nekoliko nam pojmova *može pomoći* u razgovoru, npr., *oslobađanje od kuće*, samostalnost, zatvorenost, bezvoljnost, vjera je dosadna, glazba, disko, sport, prigovori, *proturječja*, *ne znaju što žele*, uvijek reagiraju *drugačije*, *ugodno kod kuće*, *razgovori*, *rasprave...*?)

Što oni trebaju, kad postaju «ovako drugačiji»?

(Nekoliko nas pojmova *upućuje kako djelovati*, npr. razgovor, strpljenje, jakost, ohrabrenje, kritika, *granice*, *jasne upute...*?)

Razgovor o postavljenim pitanjima u malim grupama po troje ili četvero.

Izmjena u velikom krugu

Ako je moguće i nužno, može biti rečeno i utvrđeno nešto iz grupnog razgovora. Prilika bi bila da i kateheta kratko reče kako on vidi grupu krizmanika. Razgovor iskustvo, napetosti,

susreti, nade i razočarenja, radosti i nevolje, vlastitu izjavu - svakako uvijek u dobroj diskreciji.

3. Jedno iskustvo: voditi i pratiti

Htjeli bismo sada s vama ostvariti jednu suradnju, jedno iskustvo. Upustite se jednostavno u to. Na kraju želimo razmišljati o onomu što smo doživjeli.

Roditelji sjede u krugu okrenuti jedni prema drugima.

- jedan **žuti, okrugli pokrivač** položi se u sredinu između roditelja

Ako je moguće trebala bi jedna ili dvije osobe, jedna za drugom raditi sljedeću vježbu:

- ustati i ići oko središta (oko u sredinu postavljenog pokrivača)
- kateheta jednu osobu vodi zatvorenih očiju oko središta,
- osoba ide zatvorenih očiju oko središta, kateheta je prati, bez da je dodiruje,
- osoba ide zatvorenih očiju oko središta, kateheta ostaje stajati na početku i čeka je

Razmišljanje

Neposredni dojam: na što nas ovo potiče razmišljati?

Kako hodimo vlastitim putem?

Uzimamo druge za ruku, na pr. svoju djecu, i vodimo ih.

Koga se vodi, taj ne zna uvijek, kuda ga vode.

I nas su jednom vodili, dok nismo mogli sami hodati.

Mi idemo s njima i često ne možemo utjecati na njih. To je napornije nego «opipljivo» preuzeti odgovornost.

Biti vođen, to daje sigurnost. Znadem, nisam sam. Ovu ruku može se koji puta ispustiti.

Pratiti znači neprestano očekivati, tražiti pogledom. Nutarnja pratnja je jako važna: mama misli na me.

Dobro je, da te netko čeka. To nam omogućuje radostan povratak kući.

4. Dvanaestogodišnji Isus u Hramu i kod kuće

Središte se oblikuje kao sveti prostor:

- *upaljenim svijećama okruži se ovo središte (ovaj pokrivač)*

Promatramo ovo središte oblikovano kao sveti prostor. To bi nas moglo podsjetiti na naše središte u kojem smo nosili našu djecu, npr. srce, ili jedno drugo mjesto, koje nam je svima važno, središte našeg zajedništva.

Čitanje teksta iz Lk 2,41-52

Jedan kratki odlomak iz Lukina Evanđelja pripovijeda o tome, što smo mi upravo iskusili i o nečem više.

Poticaji za izlaganje i razgovor

Isus ne pripada više djeci, dijete Isus je postao velik. On ide prvi put kao odrasli u Jeruzalem. On ide javno, ne više samo s roditeljima, on ide s hodočasnicima. On će već znati, kako to ide!

On zaostaje, posve svjesno. To je nešto vlastito u njemu, što ga u trenutku svakako dijeli od roditelja i od drugih hodočasnika.

Roditelji traže – oni traže svoje dijete.

Nalaze ga u Hramu kod «učitelja», kako ih uči, pita i odgovara. On je s njima zaokupljen, ne s dječjim igračkama, nego s onim, koji je središte Izraela, s Bogom, s njegovim obećanjima i zakonom koji čini jednu povijest sa svojim narodom.

Ja moram biti u onome što je Oca mogega. Gdje je to? Što je to? Roditelji to ne razumiju. To je jedan ugovor: ja moram. Dječja igra bezbrižne i zaštićene slobode je završila: ja moram.

Što pripovijest *može značiti za naš život?*

Djeca idu s nama, ona se dijele, idu sama, mi često ne znamo, gdje su. Mi ih tražimo. To zadaje boli i strah. Tako nam je bliska ova pripovijest. Isus je postao istinski čovjek.

Isus odbija pitanje roditelja: Ja sam vam zadao boli? Zar niste znali...?

Naša djeca neće imati nutarnju jasnoću novog poslanja, izazova, o nečemu, što «ja» neminovno moram činiti, ali takvo što može započeti. Jasnoća će često biti zavaravana, izvana određivana, koja ne dolazi iz središta, ali ipak često čvrsta, tvrdoglava, nesalomljiva.

Nutarnja jasnoća jest slušanje Boga, Oca. Odluke u ljudskim strukturama, u društvu, u svagdašnjici – događaju li se one kod nas i kod djece u slušanju Boga?

Što ili tko su pokretači, putokazi, pozivači za naše djelovanje?

Koga slušaju naša djeca? Tko njima otvara uši, da čuju što je ustrajnost? Da oni mogu razlikovati, da njihov život jednom nađe jedno središte?

Osjećamo napetost u pripovijedanju: moramo dati slobodu, a ipak tražiti.

Možda moramo s djecom tražiti: gdje se ti osjećaš kao kod kuće? Gdje je tvoje poslanje?

Možemo li im pomoći, da oni svojim silama otkriju i prihvate poslanje? Svaki novi dan pred djecu i nas postavlja zadaće, zahtjeve.

Za ovaj novi Isusov izazov s kojim, gdje on mora biti, roditelji su ga pripremali. Oni su ga povelili u svetište, u hram na Pashu, koja je središte vjere.

Roditeljima, katehetama, župniku, nama svima ostaje jedna važna zadaća, učiniti ovo središte pristupačnim.

Pitajmo sami sebe: tko nas je učio i otkrivao vjeru? Nisu li to bili određeni ljudi?

Tko nam ju je zagrudio, izdubao, oslabio? Nisu li to bili također određeni ljudi i životna razdoblja s određenim ljudima i njihovo ponašanje?

Naš osobni angažman je snaga, koja vjeru i moralnu snagu naše djece jača, potiče ili upropašćuje.

To se događa po našoj molitvi, našoj pobožnosti i povezanošću s Bogom, koja djecu uvijek prati.

To se događa po našem primjeru i vjernosti.

Preveo i pripremio: mr. Gašpar Dodić, voditelj Katehetskog ureda

PROGRAM PASTORALA MLADIH ZADARSKE NADBISKUPIJE U 2006.

1. **DUHOVNE OBNOVE KROZ GODINU – priprava za Uskrs**
(S. Mirjam Gadža i don Mario Sikirić)
 - **18. veljače 2006.** – Ugljan – voditelji: don Ivan Mustać, s. Jelena Marević, Marija Klanac, vjeroučiteljica
 - **25. veljače 2006.** – Ugljan – voditelji don Zdenko Dundović, s. Marina Kosina, Sandra Čulina
 - **4. ožujka 2006.** – Ugljan – voditelji: don Mario Sikirić, s. Viktorija Gadža, Marko Vučetić
 - **11. ožujka 2006.** – Jankolovica – voditelji: don Marino Ninčević, s. Danijela Kovačević, Jelena Mičić
 - **18. ožujka 2006.** – Belafuža – susret zadarskih maturanata – POZIV I POSLANJE – **NAŠ ODGOVOR NA BOŽJU VOLJU** – priprema za susret maturanata u Kninu 1. 4. 2006.
 - **Duhovne obnove će se odvijati tijekom cijele godine o čemu ćemo vas periodično izvještavati.**
2. **KRIŽNI PUT MLADIH ZADARSKE NADBISKUPIJE – KISTANJE**
/Benkovac/ (don Ivan Šibalić i don Zdenko Dundović)
 - **24. – 25. ožujka 2006.** /razraditi postaje Križnog puta, organizacija u Benkovcu, hrana, staza, program za Benkovac i Kistanje, razraditi plan za župe i srednje škole po kojem će mladi dati svoj udio u Korizmenoj akciji naše Nadbiskupije. Cilj je okupiti AKTIVNE mladiće i djevojke 3. i 4. razreda srednje škole; animatore; članove zborova mladih; studente; MNKL.
3. **SUSRET MATURANATA U KNINU 1. travnja. 2006.** (S. Mirjam Gadža)
4. **HODOČAŠĆE U RIM NA CVJETNICU 7. – 12. travnja 2006.** (S. Mirjam Gadža)
 - Prijave do 15. veljače 2006. u Katehetski ured Zadarske nadbiskupije
 - Uplatiti 100 eura
 - Potičemo župnike da, u skladu sa financijskim mogućnostima župe, nagrade ovim hodočašćem mlade koji su najaktivniji u životu župe
5. **HODOČAŠĆE U KRASNO ZA STUDENTE** (don Zdenko Dundović)
6. **MALONOGOMETNA KATOLIČKA LIGA**
 - Organizirati susrete HAPPY CENTAR
 - Karitativno djelovanje
7. **SUSRET MLADIH U PULI – 29. – 30. travnja. 2006.**
 - pripreme /na razini župa i u srednjim školama/
 - prijave do 15. ožujka 2006.
 - 26. 1. 2006. u Zagrebu imamo susret nakon čega će svi župnici i vjeroučitelji u srednjim školama dobiti detaljne obavijesti

8. MOLITVENO BDJENJE ZA DUHOVNA ZVANJA – NEDJELJA DOBROG PASTIRA – **KATEDRALA SV. STOŠIJE** – 4. 5. 2006.

9. FESTIVAL DUHOVNE GLAZBE ZADARSKE NADBISKUPIJE – 9. lipnja 2006. (Ivica Kero i don Zdenko Dundović)

- Na dan Papinog pohoda Zadru želimo ovaj festival učiniti tradicionalnim
- Osnovat će se stalno organizacijsko tijelo
- Dati priliku mladim glazbenicima i tekstopiscima da se okušaju na polju duhovne glazbe
- Potaknuti življu aktivnost mladih na nedjeljnim misnim slavljima

10. LJETO 2006.

- **Planiramo dva kamping-vikenda za mlade na Velebitu**
- Modrave

11. TAIZÉ – 2006. SUSRET U ZAGREBU (fra Mato Draganović)

- organizirati molitve tijekom godine u župi sv. Ivana za one koji bi išli na susret u Zagrebu
- na razini Nadbiskupije Povjerenstvo za mlade organizirat će odlazak u Taizé preko ljeta
- o svim pitanjima vezanim za Taizé /što je Taizé, gdje se nalazi, kako se pripremati, pjesme, molitve, život zajednice.../ možete se informirati na njihovim web stranicama www.taize.fr

Don Zdenko Dundović,
Povjerenik za mlade, ministrante
i duhovna zvanja

«Tisuću glasova Božiću» u Jazinama

VIKEND SUSRETI U SJEMENIŠTU ZA MINISTRANTE 7. I 8. RAZREDA 2005./2006.:

STUDENI:	I. turnus:	5.-6. studenog	/Dekanat Zadar – Zapad/
	II. turnus:	19.-20. studenog	/Dekanat Zadar – Istok/
PROSINAC:	I. turnus:	3.-4.- prosinca	/Zemunički Dekanat/
VELJAČA:	I. turnus:	4.-5. veljače	/Ražanački Dekanat/
	II. turnus:	18.-19. veljače	/Paški Dekanat/
	III. turnus:	24.-25. veljače	/Biogradski Dekanat/
OŽUJAK:	I. turnus:	4.-5. ožujka	/Ninski Dekanat/
	II. turnus:	18.-19. ožujka	/Novigradski Dekanat/
TRAVANJ:	I. turnus:	8.-9. travnja	/Ugljanski, Silbanski, Dugootočki i Pašmanski Dekanat/

Centralni događaj u Godini zvanja – Godini ministranata održat će se u Vrani
17. lipnja 2006. na razini Nadbiskupije.

MINISTRANTSKO LJETO 2006. - kroz mjesec srpanj i prvu polovicu kolovoza organizirat ćemo trodnevne ljetne ministrantske susrete u župnoj kući u Sutomišćici za ministrante svih dekanata Nadbiskupije po slijedećem rasporedu:

3. – 5. srpnja 2006.	-	Dekanat Zadar Zapad
6. – 8. srpnja 2006.	-	Dekanat Zadar Istok
10. – 12. srpnja 2006.	-	Zemunički Dekanat
13. – 15. srpnja 2006.	-	Ražanački Dekanat
17. – 19. srpnja 2006.	-	Paški Dekanat
20. – 22. srpnja 2006.	-	Biogradski Dekanat
24. – 26. srpnja 2006.	-	Ninski Dekanat
27. – 29. srpnja 2006.	-	Novigradski Dekanat
31. – 2. kolovoza 2006.	-	Ugljanski i Pašmanski Dekanat
3. – 5. kolovoza 2006.	-	Silbanski i Dugootočki Dekanat

Don Zdenko Dundović,
Povjerenik za mlade, ministrante i
duhovna zvanja

KULTURNI PRILOG

Svećenici na Olibu početkom 16. stoljeća

Ovdje donosim nekoliko arhivskih podataka o svećenicima sa samog početka 16. stoljeća u Olibu. Olib je, nema sumnje, bio staro naselje i župski centar već u srednjem vijeku.¹ Prisutno je netočno mišljenje kako su navodno Olib naselili bjegunci, u drugoj polovici 15. stoljeća, s područja Sinja. Vjerojatno je dio pučanstva doselio iz unutrašnjosti, ali mjesto Olib je bilo nastanjeno i prije turskih prodiranja.

Svećenik Anton Matijašević (+ 2. XI. 1508.)

Prvu sigurnu arhivsku vijest o svećeniku Antunu, glagoljašu, doznajemo kada ga spominju na sastanku svećenika 1504. godine. Tada otočki svećenici glagoljaši, poput svećenika glagoljaša na kopnu, traže da ih se oslobodi nekih podavanja. Svećenici glagoljaši iz kopnenoga dijela biskupije sastali su u Perljanima 11. studenoga 1504. godine na blagdan sv. Martina². Taj dan je ujedno patron župe sv. Martina.

Otočki svećenici sastaju se točno nakon mjesec dana, 11. prosinca 1504. i dogovorno imenuju svoje delegate koji trebaju u Veneciji i pred patrijarhom štiti njihova prava. Na sastanku otočkih svećenika glagoljaša našli su se sljedeći svećenici: Šimun Grosić, župnik sv. Kuzme i Damjana na Dugom otoku - Brbinj, Nikola, župnik u Božavi i svećenik Šimun Varadijević njegov kapelan, Petar, župnik u Uvali sv. Stjepana (Luka) u ime svoje i ime odsutnih otočkih svećenika glagoljaša i to: Martina Lovrenčića, župnika crkve sv. Marije u Salima, Tome, župnika sv. Marije na Ugljanu, Krševana, župnika sv. Petra na Ižu, Šimuna Rančića, župnika sv. Marije na Molatu, Marka, kapelana crkve sv. Marije na Zapuntelu, Stjepana, župnika sv. Marije na Silbi, Antuna, župnika sv. Anastazije na Olibu, Lovre, župnika sv. Pavla u Kukljici, Martina Lanzić, župnika sv. Eufemije u Sutomišćici, Antona Crljenovića, župnika u Tkonu, Šimuna, župnika u sv. Mihovilu u Neviđanima, Šimuna, župnika sv. Kuzme i Damjana u Banju, oni u ime svoje i svih kapelana i svećenika otočkih biraju za svoje predstavnike: svećenika Mateja Stipanića, župnika sv. Tome u Blatu i svećenika Martina Lovrenčića župnika u Salima³. Tu dvojicu izabrali su i mjesec dana ranije za svoje delegate svećenici glagoljaši s kopna u sv. Martinu u Perljanima⁴.

¹ Petar RUNJE, Prema izvorima (Župa Olib u srednjem vijeku, str. 100-107), Zagreb, 1990.

² DAZd, SZN, Matheus Sonzonius, sv. II, svešč. 2, 11. XI. 1504. «Procuratorium generale dominorum presbiterorum littere sclave Jadrensis dioecesis.. die festum divi Martini confessoris celebratur... Ibiq; personaliter constitute venerabiles viri infrascripti presbyteri littere sclave in commitatu ed dioecese Jadrensis...».

³ DAZd, SZN, Matheus Sonzonius, sv. II, svešč. 2, 11. XII. 1504.

⁴ Čini mi se vrijedno navesti par podataka o ovoj dvojici svećenika. Svećenik Matej Stipanić, župnik crkve sv. Tome u Blatu često se spominje u raznim dokumentima. U četvrtak predzadnjeg ožujka 1497. godine dobio je dozvolu od svojih poglavara da može posjetiti "limina Sti Jacobi in Campostella", zato piše oporuku 4. travnja 1497. spremajući se na hodočašće. Desetak dana kasnije 15. trvnja 1497. napisao je i nadopunu kodici oporuci. I u jednom i u drugom dokumentu sijeća se darovima svećenika i svoje rodbine. Posebno se sijeća klerika Antona kojemu ostavlja svoje knjige a za izvršioca oprouke među ostalim imenovao je svećenika glagoljaša Bartola Jurčina Sandalića kapelana leprozorija izvan Zadra. Cfr. DAZd, SZN, Johannes Philippus Raymondus, sv. II, svešč. 4. Op. br. 12. 4. IV. 1497., I DAZd, SZN, Johannes Philippus Raymondus, sv. I, svešč. 3, 15. IV. 1497. Svakako zanimljiv nam je i svećenik Martin Murgašić. Njegova nadgrobna ploča glagljicom pisana čuva se do danas u crkvi sv. Marije na Salima. NEDO GRBIN, Glagoljica u Salima, u ŽUPA SALI o 400. obljetnici dogradnje župne crkve svete Marije 1581 -1981, Sali, 1981, str. 73. Martin je bio sin Lovre iz Zaglava, zato je nazvan Lovrenčić, inače najčešće se oslovljava Murgašić kao i njegov sinovac Martin koji ga je nakon smrti 1535. naslijedio u službi u Salima. Ovdje smao prilažem sitni podatak iz godine 1480. kada mu svećenik Šimun Zoranić, župnik u Salima kao svojem kleriku ostavlja jedan molitvnei priručnik. DAZd, SZN, Franciscus Minutius, sv. II,

U veljači 1505. godine na popisu svećenika koji pokrivaju troškove za delegaciju prigodom izbora novoga zadarskoga biskupa nalazi se i svećenik Ivan kapelan svećenika Antona na Olibu.⁵

Dobro se sjetiti da su malo ranije, krajem 15. stoljeća, nastale i organizirane bratovštine svećenika glagoljaša, kako otočkih tako kopnenih. Važno je uvidjeti da je jedan prezbitarij. Svećenici s kopna sjećaju se onih na otocima i obratno i to u svojim oporukama. K tomu svećenici su često neko vrijeme u službi na otočkim župama, da bi nekada bili i na kopnenim i obratno. Lijep primjer povezanosti svećenika kopnenih i otočkih svećenika vidjeti je u oporuci 14. veljače 1532. kada svećenik Cvitan Velanovic, župnik u Bokanjcu ostavlja «fraternitati sive congregationi presbiterorum de lettera sclava vocate fraternita de Ile Isole.. et presbiterorum littere sclave de terra ferma», ponešto robe i drugih stvari.⁶

U gornjem popisu (1504.) nalazimo svećenika Antona župnika sv. Anastazije u Olibu. Malo kasnije doznajemo i neke druge pojedinosti o svećeniku Antunu. Naime, 14. srpnja 1506. godine monsijor Stjepan de Cortesiis, generalni vikar odsutnoga nadbiskupa Franje de Pi saura prima u sakristiji sv. Stošije gospodina Jeronima de Venturinisa i delegaciju župljana s Oliba. Gospodin Jeronim i predstavnici sela tuže se na svećenika Antona, upravitelja «rectorem» crkve sv. Stošije na Olibu da nije sposoban dijeliti svete sakramente, posebno sakrament sv. Isповijedi, poradi gluhoće i mole vikara neka odredi da gospodin Anton, župnik Oliba nađe i imenuje sebi kapelana. Dogovaraju se da u roku mjesec dana župnik Anton treba naći podobnog kapelana koji će vršiti dolično svete obrede.⁷

Osam mjeseci kasnije 3. ožujka 1507. godine pred generalnim vikarom svećenik Anton imenuje svećenika Jurja «de Cetina de lusino» svojim kapelanom i obećaje mu doličnu nagradu za njegov pastoralni rad. Nagrada se sastojala od polovice desetine, polovice od «poreschine», polovice od blagoslova i svega onoga što župljani običavaju davati prigodom blagoslova grobova i drugih podavanja.⁸

Međutim po svemu izgleda da svećenik Anton, nakon ovog imenovanja kapelana, nije dugo ostao u službi župnika i rektora crkve sv. Stošije na Olibu. Svećenik Anton Matijašević, 19. listopada 1508. bolestan leži u Zadru, i sastavlja svoju oporuku. Leži bolestan u kući pokraj crkve sv. Uršule. Imenovao je za izvršioca oporuke svećenika Luku, glagoljaša, župnika u Stomorinuselu, i Martina Tomaševića iz Ostrošca. Određuje neka ga pokopaju u crkvi sv. Stošije u Zadru. Ostavlja po nešto raznim svećenicima laicima i rodbini. Ostavlja župskoj crkvi sv. Stošije na Olibu svoju kuću na Olibu te neka prelazi u ruke od svećenika do svećenika. Opću nasljednicu pokretnih i nepokretnih imanja imenuje svoju sestru Ružu.⁹

Nije prošlo dugo vremena te on 2. studenoga 1508. godine, nadopunjava oporuku a neke ranije odluke mijenja. Tako, umjesto ranije imenovanih izvršitelja oporuke sada određuje za izvršitelje svećenika Jurja Galicha «de Pago» i priora aktualnog i budućeg priora samostana sv. Dominika u Zadru. Uz neke manje izmjene u kodicilu nadoda, da ostavlja fratrima trećoredcima sv. Franje u Rabu jednu knjigu dnevnih molitava i legendarij, oboje pisano glagoljicom, uz preporuku neka se mole za njega.¹⁰

I oporuka i kodicil svećenika Antona Matijaševića službeno su otvoreni pred svjedocima 3. prosinca 1508. godine i to na zahtjev njegove rodaka Dragiše. Budući da je oporuka službeno otvorena, pretpostavljam da je dan ranije umro u Zadru svećenik Anton Matijašević, rektor crkve sv. Stošije na Olibu. Iza njega župničku službu preuzeo je svećenik Juraj Cetinjanin do svoje smrti 1519. godine kako stoji na natpisu njegove grobnice.

svešč. 1, Op. br. 34. 29. IV. 1480. "Item reliquit clerico Martino tilio Laurentii de Zaglava discipulo suo unum suum diurnum minorem ut oret Deum pro anima sua".

⁵ DAZd, SZN, Johannes de Monteferato, sv. I, svešč. 1, 5. II. 1504/05/.

⁶ DAZd, SZN, Johannes Michael Mazzorellus, sv. III, svešč. 6. op. Br. 6 14. II. 1532.

⁷ DAZd, SZN, Johannes de Monteferato, sv. I, svešč. 1, 14. VII. 1506. "... qui ob surditatis non potest ipsis parochianis in confessione et aliis sacramentis idonee satisfacere et propterea postulantibus de oportuno remedio sibi provideri, et audito dicto presbitero Antoni non denegante eius surditatem..."

⁸ DAZd, SZN, Johannes de Monteferato, sv. 1, svešč. 1, 3. III. 1507. Juraj se oslovljava "de Cetina de lusino", nije li "Lusino" neki od sinjskih lokaliteta, možda Lučane?

⁹ DAZd, SZN, Matheus Sonzonius" sv. X, svešč. 10. Op. br. 223 19. X. 1508.

¹⁰ la DAZd, SZN, Matheus Sonzonius" sv. X, svešč. 10. Op. br. 223 2. XI. 1508.

Svećenik Juraj (Cetinjanin) (+ 1519.)

Vidjeli smo da je već godine 1507. svećenik Anton imenovao svojim kapelanom sa određenim primanjima svećenika Jurja «de Cetina». O svećeniku Jurju imamo nekoliko interesantnih podataka. U prvom redu svećenik Juraj je glagoljaš. Ne samo da je njegov grob označen glagoljicom nego on sam piše glagoljicom i hrvatskim jezikom komunicira sa biskupskom kancelarijom u Zadru.

Godine 1515. Juraj je napisao pismo generalnom vikaru u Zadru. Vikar je od njega zahtijevao da dostavi neke informacije, u svezi nekog pogreba, koje je Juraj spremno izvršio i dostavio kraći popratni dopis na hrvatskom jeziku. Taj dopis donosim ovdje u cijelosti u latiničkoj transliteraciji. On glasi:

«Va Is(u)h(rst)ee Boze večnom' naprid drago pozdrav'len'e i poklonen'e kako g(ospo)dinu momu vzljublenu
neka z'na vaša milost' da sam' prieel' lis't' vaše milosti ukom' mi lis'tu zapovida-
te da bih zarok' proklet'stva učinil' bravaru za pis'mo koe učinil dom' Mar'ko zvr'-
h' sebe vsoi općini olibs'koi eesam' to učinil on' trat' damie dal bravar to is
to pismo koe učinil' dom' Marko vsoi ob'čini olibs'koi i to vam' e šalem' po Perki Stip
ilići paki drugo sam' zaminal' tri ljudi toga istoga Perka Ivana sinov'ci-
ća i palermu ki vsi prisegoše da dom' Marko prisegal' od s'voe dobre vole Perku da
ga uzima za brata i za kuma i vas' negov' rod' počtovati kako s'voju brat'ju i ses'tre
treto sam' zaminal' bravara maun's'koga i negove pas'tire na knigah' za ses'
tru dom' Mar'kovu ka se e obisila na mauni priseže ne e brat' Baran' ki jue naiprvo
k noi prišal' daju e našal' mr'tvu pod' jednu črniku pol pasane e na grli a druge
pod nakiti zavisene od črnike. I kada su ju privez'li na Olib' reče Baran' kada prisež
e da dom' Marko znal' zač s'mo mu mi brati povidali da dom' Marko ni hotil pov
idati ni mani parohieenu ni nied'nomu č(lov)ku od' Oliba. Nis'mo znali dokle nam'
ni
su zgrada povidali i činiju pokopati pod crkve odke s'tvari s'mo mnogo s
(1) če ni i velik rmur s'toi meju pukom' olib'skim a vaša milost' promis'lte
zato i zapovijete ča imamo učiniti a od ove bata de kae učinena naipos'l
ie ee zvrh' dom' Mar'ka ni on' posegal' da na nega e poseženo prvo a to vam' pišem' pod
kušn'ciju koliko sam' mogal' do sada razumeti pisan u nedilu u navečere prduna
Č F D I (1515).
Pop' Juraj parohian
Na Olibi vaš' kapelan»

(Na poledini): «Va Isuh(rst)u izbranu i visoko počtovanu g(ospo)DINU Antonu Amova
doktoru i vikariju zadarskomu kako g(ospo)dinu
Dan».

(Drugom rukom latinski «6 novemb. 1515»¹¹

(1) Tri slova nečitljiva.

Cijeli ovaj spis je veoma zanimljiv. Posebno ističem svečani početak pisma koje bi danas moglo glasiti: U Isukrstu Bogu vječnom, ponajprije srdačan pozdrav i poklon kao gospodinu svomu voljenomu. Neka zna Vaša Milost da sam primio list Vaše milosti...

Prema ovomu vidimo da Juraj, župnik na Olibu nije jedini svećenik na Olibu. Kao što nije bio sam Anton s njim je bio kapelan Ivan godine 1504. tako sada vidimo i svećenika

¹¹ DAZd, SZN, Matheus Sonzonius, sv. VII, svešč. 7, 1515. (Za jat stavio sam dva ee).

Marka sa svećenikom i župnikom Jurjem. Zanimljivo je da se i nakon trideset godina u Olibu nalaze barem trojica svećenika u isto vrijeme.

Svećenici Juraj i Marko spominju se kao dužnici desetina biskupskom ordinarijatu sela Oliba 1517. godine¹²

Svećenik Juraj umire 1519. godine i nadgrobni spomenik pisan dvojezično talijanski latinicom i hrvatski glagoljicom. Tekst natpisa donosimo prema čitanju pokojnoga Branka Fučića:

«PRE ZORZI CETINANIN - PAROCHIAN DE LUGBO
POP' JuRAI' CETINANIN' PAROKIEN' OLIBSKI Č. F. Z. I (1519).¹³

Zaključak:

Od godine 1500. do 1519. kako vidimo nalazila su se četiri svećenika glagoljaša na Olibu. O svećeniku Ivanu i Marku znamo da su bili kapelani a svećenik Juraj vršio je službu kapelana a zatim župnika - «parochianus». O svećeniku Antonu znamo kao župniku i rektoru tj. upravitelju crkve sv. Anastazije u Olibu. Od kada je službovao svećenik Anton nije nam poznato. Možemo samo pretpostavljati, da je bio župnik u zadnjim godinama 15. stoljeća. Kao župnik naslijedio ga je njegov izabrani kapelan Juraj Cetinjanin - glagoljaš.

Fra Petar Runje

Ogulin, 10. siječnja 2006.

Svečano misno slavlje na sv. Krševana, zaštitnika grada Zadra, 2005.

¹² DAZd, SZN, Matheus Sonzonius" sv. IV, svešč. 4, "1517. Decime In Isole Xme parochiani. Decima p.(resbitero) Zorzi et p(resbitero) Marco di Luybo".

¹³ BRANKO FUČIĆ, Glagoljski natpisi, Zagreb, 1980, str. 257.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Tekstovi: Ines Grbić

PROSLAVA SV. KRŠEVANA

Na svetkovinu sv. Krševana, zaštitnika grada Zadra, u četvrtak 24. studenog u crkvi sv. Krševana u Zadru svečanu koncelebriranu misu predvodio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda. U toj je crkvi i uoči blagdana predvodio Svečanu Večernju. Misi je nazočilo Gradsko i Županijsko poglavarstvo, te je nadbiskup svima čestitao blagdan, poželjevši blagoslov gradu, napredak građanskoj i crkvenoj zajednici.

Iz kulta mučenika Krševana iz 3. st., kojeg Zadrani slave od 9. st., nikla su neprolazna djela vjere i kulture, donoseći i društvenom i političkom životu srednjovjekovnog Zadra dinamizam i duhovni procvat. Njegovo je štovanje gradu darovalo crkvu, biser romanike i benediktinsku opatiju, skriptorij i arhiv koji posjeduje prijepis dinastije hrvatskih vladara. Naše pokoljenje ima na čemu graditi u slobodnoj Domovini, nadasve kulturu obilježenu Evanđeljem, čije su vrednote temelj našeg hrvatskog i katoličkog identiteta, istaknuo je mons. Prenda. "Nije istina da trebamo jednostavno prepustiti drugima određivanje naše mjere pripadnosti katoličkoj vjeri, kao što to u svojoj bojažljivosti ističemo. Obratno, naše duhovno bogatstvo, življeno i osvjedočeno kroz protekla stoljeća, treba biti blagoslov i pomoć drugim narodima. Mi nismo nikada samo primali, mi smo i davali. Danas je također vrijeme našeg darivanja drugima. Iako smo mali, ali nismo neznatni", poručio je nadbiskup Prenda.

Sv. Krševan je bio rimski časnik, odbio je visoki carski položaj ne htijući se odreći kršćanske vjere. Vjerovao je u njenu preobrazbenu moć, pobjedu kršćanstva i logiku zrna koje umire za nove plodove. "Prva Krševanova oznaka koju treba prenositi mlađem pokoljenju jest jasnoća i čvrstoća kršćanskih načela na koja se oslanjao i koja su bila odlučna u postojanosti i kušnjama. Ispovijedao je svoju vjeru u Boga pod cijenu poniženja i trpljenja sve do smrti. Karakternošću odlučna čovjeka nije htio za svjetovni probitak zamijeniti svoje nutarnje duhovne stavove. Kad se radilo o životnim načelima nije bilo pogađanja s moćnicima" naglasio je nadbiskup, dodavši da nas Krševan uči da svako vrijeme treba odgovornih koji ga obogaćuju i pripremaju budućnost. "U svim službama trebamo ljude vjere, ali ne da bismo ih razlikovali od onih koji to nisu, jer život pokazuje da ima snažnih osobnosti u svim ljudskim skupinama. No, riječ je o potrebi oslanjanja na praktično življena načela koja stvaraju povjerenje u strukture vlasti" poručio je mons. Prenda. Svjesno smo da se svi problemi ne mogu odjednom riješiti, ali "veliko je kad kršćanin koji obnaša građanske dužnosti u bilo kojoj strukturi ima istančan osjećaj za siromašne, ugrožene, za pravni poredak koji vraća vjeru i nadu u ljudskiji život". U tom je kontekstu nadbiskup istaknuo i potrebu da se pomogne osobito obitelji, u stvaranju zdravog mentaliteta i konkretne podrške opredjeljenja za život i odgoj djece. Obitelj, ali i škola i građanska javnost, pred zadatkom su prenošenja vjere kao životnog stava i životne prakse, istaknuo je zadarski nadbiskup.

Nadbiskup je potaknuo Grad da u zajedništvu s Nadbiskupijom i uz pomoć resornog Ministarstva ne dozvole propadanje crkve sv. Krševana iz 10. st. koja zahtijeva trajnu skrb i održavanje. Potaknuo je i na promišljanje o obnovi "benediktinske prisutnosti uz crkvu", samostan sv. Krševana koji se uz nju nekoć nalazio, da bude oživljeni, ponovni "znak i izvor kršćanske duhovnosti koja će nam sve više trebati u ozračju brzog materijalnog napretka".

**OBILJEŽAVANJE 60.
OBLJETNICE MUČENIČKE
SMRTI DON EUGENA ŠUTRINA**

Šezdeseta obljetnica mučeničke smrti don Eugena Šutrina, svećenika zadarske nadbiskupije, žrtve komunističkog režima 1945. g. u Privlaci, obilježena je u subotu 26. studenog u župi Privlaka molitvom Odrješenja na mjestu don Eugenove pogibije u predjelu Sebačevo te misom zadušnicom koju je zadarski nadbiskup Ivan Prenda služio u župnoj crkvi Porođenja BDM. Potom je u katehetskoj dvorani predstavljena knjiga "Žrtve bogoljublja i čovjekoljublja - naš ponos i poticaj", autora mons. Rozarija Šutrina. Sudjelovali su zadarski nadbiskup u miru Marijan Oblak, generalni vikar zadarske nadbiskupije mons. Ivan Mustać i prof. Zlatko Begonja. Uz brojni puk, programu su nazočili i zadarski župan Ivo Grbić i načelnik općine Privlaka Kažo Kolanović. Privlački župnik don Ante Ivančev taj je događaj nazvao znakom naše nezaboravnosti za prolivenu krv svećenika u službi Krista. "Kao znak zahvalnosti tom vrlom čovjeku u prigodi 50. obljetnice njegovog stradanja župa je postavila spomen ploču na mjestu pogibije i don Eugenovo poprsje u parku pred župnom crkvom. Zagovor don Eugena uvijek se osjećao u životu naše župe" rekao je don Ante, u zahvalnosti Bogu za don Eugenov život i mučeničku smrt u 31. g. njegova života.

Mons. Oblak je rekao da je 20. st. dalo više mučenika za vjeru nego prva tri stoljeća progona kršćana. Smatra se da u 2000 godina na 20. st. spada dvije trećine, među njima je i više desetaka zadarskih svećenika, ubijenih od strane komunističkog režima, koje je mons. Oblak osobno poznao i čije su biografije donesene u Šutrinovoj knjizi. Mons. Oblak je, između ostalog, govorio o progonu i suđenju zadarskih nadbiskupa Petra Dujma Munzanija i Mate Garkovića. Munzani se u 2. svjetskom ratu kod talijanskih vlasti zauzimao za brojne ljude i mnogi mu duguju oslobođenje. Fašisti su mu zamjerili da je mise glagoljao i propovijedao na hrvatskom jeziku. Garković se protivio tzv. Staleškom udruženju katoličkih svećenika koje je zamišljeno u Moskvi i vodila ga je UDBA. "Staljin je tražio od šefova satelitskih država da progon svećenika ne bude označen kao vjerski, nego politički. Zato su bili suđeni kao narodni neprijatelji i suradnici okupatora" rekao je mons. Oblak.

Predstavljanju knjige mons. Rozaria Šutrina nazočili su brojni i ugledni posjetitelji

O životu i smrti don Eugena, koji je bio privlački župnik svega šest dana, govorio je mons. Mustać. Don Eugen je šest godina bio upravitelj župe Molat, gdje su Talijani podigli koncentracijski logor. Logorašima je služio mise i dijelio sakramente, bio veza s njihovim obiteljima, te su ga zatvorenici prozvali "naš anđeo". "Međutim još jednom je on nazvan anđelom, i to u noći kad je izveden iz kuće u Privlaci. Jedan od mladića mu je zapjevao "Anđele, dolijao si", kako je svjedočio jedan drugi mladić. Stariji su svjedočili da se u noći

dok su ga vodili čula pjesma 'Anđele moj, jablane moj'" rekao je mons. Mustać, osobito istaknuvši činjenicu da se don Eugen u tom odvođenju nije opirao, što odlikuje ponašanje svetaca. Don Živko Kustić u Kani 1971.g. iz njegovih propovijedi navodi da oprašta svima koji su ga klevetali u Molatu, jer je i Krist oprostio svojim neprijateljima. Don Eugen je u nedjelju 25. 11. 1945. g. imao dva vjenčanja i krstio je Anku Grbić, kći Frane i Karmele rođ. Bržić, koja je također nazočila spomenu njegova mučeništva. Te je noći izveden iz župne kuće na prevaru, da udijeli sakrament navodno stradaloj ženi. U predjelu Sebačevo ubijen je sa dva hitca u glavu i bačen u more. Ubojice don Eugena te su noći pokušali i iz kuće u Ninu i Petrčanima izvući župnike.

Don Josip Mustać je također nazočio obljetnici. Kao dijete sa 10 godina sjeća se da je don Eugen svečano dočekan u Privlaci. Kad je pogubljen svi su išli na mjesto pogibije, vidjela se krv i naočale koje don Rozario, autor knjige, i danas ima. Don Josip kaže da je njegovo svećeničko zvanje plod don Eugenove žrtve i smrti.

Prof. Begonja je govorio o političkim prilikama tadašnjeg vremena i razlozima don Eugenova ubojstva. Pročitao je naputak centralne OZNE prema kojem se kontrolira "neprijateljsko djelovanje svećenstva, redovništva i biskupa", s jasno naznačenim metodama njihova progona. "Likvidacija je izvršena iz političke prirode pod ideološkom opijenošću lokalnih političkih poslušnika, čije je stanje proizišlo kao posljedica posvemašnje indoktrinacije. I ne samo ubojstvo, već i partijski pokušaj obmanjivanja javnosti i prikrivanja stvarnih zločinaca, najbolje govori o okviru vremena u kojem je čin nastao. Taj primjer otkriva događaj, ali i procese koji su doveli do njegova ostvarenja" rekao je. Naime, Partija je htjela krivnju za ubojstvo prebaciti na Stošu Matacin, sestru bivšeg privlačkog župnika Matacina. Istragom je utvrđeno da su izvršitelji ubojstva sekretar Općinskog komiteta Nin Đani Pavlović i član Kotarskog komiteta KP Pere Ćurko. "To je bilo prvo poslijeratno razdoblje, obilježeno ustrajnim pokušajima nametanja komunističke totalitarne vlasti na svim razinama. Svi događaji koji su imali za cilj uklanjanje ideoloških protivnika bili su prihvaćani i opravdani" istaknuo je prof. Begonja. "Metodom najgoreg oblika prisile i zločina don Eugen je nasilno izgubio život jer je bio svećenik. Jedina njegova "krivnja" je što je bio katolički svećenik. Taj se slučaj ne smije zaboraviti jer prošlost koju narod zaboravlja se ponavlja" rekao je prof. Begonja. Istaknuo je i jedan paradoks: don Eugen je u poraću stradao od predstavnika antifašista, onih ljudi koji su ideološki pripadali zatvorenicima koje je don Eugen u logoru na Molatu zdušno pomagao i spašavao od talijanskih fašista.

Grob don Eugena Šutrina – Misa zadušnica u župnoj crkvi u Privlaci

Nazočnima se obratio i nadbiskup Prenda, rekavši da je Crkva uvijek izlazila ojačana iz progona. Nije bila zatrta, kako su mislili progonitelji, nego je živjela snagom kakva nije bila očekivana, jer počiva na nutarnjoj snagi Stvoritelja koju neprijatelj ne razumije. Otajstvo mučenika je velika energija Crkve i sjeme rađanja nove plodnosti, poručio je, dodavši da je i

ta tragična, ali slavna obljetnica, dala puno plodova Nadbiskupiji. "To su povijesni paradoksi, ali ostvarenje istine da je krv mučenika sjeme kršćana" rekao je mons. Prenda, dodavši da smo sad pred novim zadacima, s novim snagama koje crpimo iz mučenika, u novo doba treba se nastaviti hrabro navještanje Evanđelja. U propovijedi je rekao da i danas žive duboke rane u ljudima koji su doživjeli poniženja i stradanja u doba 'komunističkog zmaja' koji je poharao Europu. "Nosimo posljedice toga duha, ali znamo da je povijest u Božjoj ruci i on je njen gospodar. To je utkano u život Crkve i našeg naroda. Što god nam se na tom putu dogodi, trudimo se biti vjerni i mirni, jer Bog svojim sve okreće na dobro" poručio je nadbiskup, istaknuvši da su žrtve zalag našeg hoda prema Svjetlu u vječnosti.

MISE ZORNICE U DOŠAŠĆU

U Došašću se u župnim crkvama u cijeloj zadarskoj nadbiskupiji u 6 sati služe mise zornice. U ponedjeljak 28. studenog u katedrali sv. Stošije u Zadru zornicu je služio zadarski nadbiskup Ivan Prenda, u zajedništvu sa katedralnim župnikom don Milivojem Bolobanićem i rektorom Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' don Marinkom Duvnjakom.

Mons. Prenda je pozdravio budnost brojnih vjernika, pa i najmlađih i sjemeništaraca, koji adventske dane započinju jutarnjom molitvom Časosolova i misom, pripremajući svoja srca za blagdan Isusova rođenja. Sve je potaknuo na ustrajnost, da bdijemo molitvom i da rođenje Gospodinovo iščekujemo u radosti, njemu na čast raspjevani. U svjetlu biblijske riječi po proroku Izaiji, u propovijedi je nadbiskup rekao da je Božji pogled bio osobito usmjeren Jeruzalemu, odakle će izići Riječ Gospodnja, doći Spasitelj svijeta. Po njemu sve nastaje novo, novi odnosi prema Bogu i čovjeku. Nadbiskup je poželio da živimo tu novost svaki dan na mjestu gdje radimo, svjedočeći uvijek iznova svoju opredijeljenost za Krista i kršćanski poziv. U Došašću mons. Prenda redovito svakog dana pohodi župe po cijeloj Nadbiskupiji, susrećući puk u crkvama diljem Nadbiskupije slavljenjem misa zornica, želeći i na taj način, kao pastir u zajedništvu sa stadom povjerene mu mjesne Crkve, molitveno živjeti adventsku pripravu za Božić i uputiti vjernicima prigodnu riječ.

ULTREJA KURSILJA

Godišnji susret članova Kursilja zadarske nadbiskupije, Ultreja, održana je u nedjelju 27. studenog u župi Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru. Susret je započeo euharistijskim klanjanjem za duhovna zvanja koje je predvodio belafuški župnik don Anđelko Buljat, a nazočio mu je i zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Mons. Šime Perić, duhovnik Kursilja za nadbiskupiju, održao je nagovor na temu "Zašto je kršćanin radostan?" "Ljubav je pravi izvor radosti. Što je radost zna onaj koji je ljubljen i zna ljubiti" istaknuo je mons. Perić, dodavši da je Ljubav Duh Sveti. Radujemo se duhovnom radošću u mjeri u kojoj smo sjedinjeni s Isusom, a baš je takvo raspoloženje na duhovnim susretima Kursilja, rekao je mons. Perić. Istaknuo je da je blizina Gospodinova razlog da je ta radost izobilna, ona je dar zahvalnosti i temeljna značajka cijelog Došašća.

Ultreja se održava dva puta godišnje, a u župama jedanput mjesečno. Godišnji je susret prilika za uvid u rad Kursilja po župama, da se vide rezultati rada u malim grupama i dobiju smjernice za naprijed. Cilj je susreta duhovno produbljenje, prilika da ljudi osjete pripadnost pokretu, jesu li na pravom putu. Taj im je susret podrška i poticaj za naprijed, rekla je Marica Rumora, tajnica Kursilja zadarske nadbiskupije.

O potrebi novih impulsa u pokretu govorio je i nadbiskup Prenda. "Osjećamo li se umorni? Pitamo se što treba učiniti za Krista? A zapravo trebamo napraviti obrat. Nama je sve dano. On će sve učiniti. Uvijek mislimo da mi nešto trebamo činiti, doživljavamo vjeru kao napor

koji od nas traži žrtvu. Zastoj koji se osjeća posljedica je toga. A naša je vjera zapravo primanje. Samo treba odgovoriti na darovano" poručio je nadbiskup Prenda.

U radu po grupama kursiljisti su razlagali pitanje kako kršćanin danas treba svjedočiti kršćansku radost, a na nadbiskupov poticaj razmatrali su i pitanje "Kako shvatiti svoj put u Kursilju; kao napor ili dar?". "Naš polet i radost proizlaze iz svijesti da smo silno obdareni. Napravimo taj zaokret. Onda više nema osjećaja žrtve, nego se događa uzdarje u radosti" istaknuo je mons. Prenda, dodavši da je i biti kursiljistom dar. Pozvao ih je na daljnju suradnju molitvom i apostolatom, rekavši da u Kursilju vidi veliki duhovni potencijal. Iako je prvi tečaj u Nadbiskupiji održan još 80-ih godina, Kursiljo formalno djeluje 10 godina i okuplja oko 1700 zadarskih članova, i prepoznatljiv je pastoralni doprinos u provođenju djela Nove evangelizacije u zadarskoj nadbiskupiji.

BOŽIĆNA RADIONICA ZAJEDNICE "IZVOR"

"Božić je mnogo više od gužvanja u pretrpanim trgovinama. Djeca trebaju našu pažnju, a ne naše darove. Darujmo se jedni drugima - najvrijednijim darovima koji ništa ne koštaju" tom su se pozivu Zajednice za obitelj i roditeljstvo 'Izvor' odazvali brojni roditelji s djecom na božićnu radionicu održanu u utorak 29. studenog u dvorani samostana sv. Frane u Zadru. Voditeljice radionice, čiji je moto "Skromno, zajedno i u ljubavi" bile su odgajateljice predškolske djece Natalija Begonja i Dalija Modrić. To je prva takva kreativna radionica u Zadru, nakon stručnih predavanja o porođiljstvu i roditeljstvu koje 'Izvor' održava. Zajednicu zasad novčano podržava samo Nadbiskupija, a i uz donacije trudnica koje okuplja na svojim susretima, osigurali su sredstva i materijale za izradu prigodnih ukrasa i čestitki. Smisao susreta nije samo izrada vanjskih ukrasa, nego promocija zajedništva i obitelji, nasuprot potrošačkom mentalitetu kojim svijet pristupa slavlju Božića. Podrškom i dolaskom pridružio im se i gvardijan franjevačkog samostana Andrija Bilokapić. Cilj je radionice potaknuti doživljaj pravog značenja Božića, kaže Dijana Miočić, citirajući fra Andrijine riječi da ćemo "ljepše živjeti kad budemo svjesniji toga da su u svakome od nas jaslice i kad se budemo obraćali jaslicama u svakome od nas".

ĐAKONSKO REĐENJE JOSIPA VULETE

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda podijelio je u subotu 3. prosinca u župnoj crkvi "Gospe od Ružarija" u Ražancu red đakonata akolitu Josipu Vuleti. Svečano misno slavlje predvodio je u koncelebraciji s rektorom riječke Bogoslovije mons. Nikolom Uravićem, dekanima Ražanačkog i Paškog dekanata don Damirom Juričin i don Srećko Frka Petešićem te tridesetak svećenika. Uz mnoštvo puka, misi su nazočili i brojni bogoslovi riječke Bogoslovije.

U prigodi početka "Godine zvanja-Godine ministranata" za nadbiskupiju slavlje je započelo prozivkom imena gotovo stotinu ministranata Ražanačkog i Paškog dekanata od strane povjerenika za pastoral zvanja don Zdenka Dundovića. Nakon njihova odaziva riječima "Evo me", nadbiskup je blagoslovio njih i ministrantska odijela. U propovijedi je razlagao sadržaj đakonske službe temeljem sedam pitanja koje upućuje redniku. "Bog je u brizi za spasenje naroda htio da njegovo stado ima pastire, te je birao suradnike u ljudima koji su imali posebna poslanja na pomoć apostolskom zboru" rekao je mons. Prenda, dodavši da ti služitelji pomažu ljudima osjetiti ljubav bližnjega. Istaknuo je trajnu potrebu da se uoči, odgoji i pošalje služitelje Evanđelja, djelatelje svetih otajstava i voditelje zajednica. Nadbiskup je zahvalio za dar đakona i doskora svećenika, pozivajući ga da povjerenu službu vrši poniznom ljubavlju na korist puka i pomoć svećenstvu, a u temelju te žrtve iz nadnaravnih motiva je vjera. Poželio mu je revnost i ustrajnost pa i kad naiđu teškoće, jer će ga Gospodin uvijek voditi i dati razumijeti što želi od njega.

MORNARSKI DAN

Mornarski dan proslavljen je u Zadru u utorak 6. prosinca na blagdan sv. Nikole u katedrali sv. Stošije misnim slavljem koje je predvodio zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Misi su nazočili ribari, djelatni i umirovljeni pomorci s obiteljima, djelatnici pomorskih ustanova te učenici Pomorske i Visoke pomorske škole u Zadru. Nadbiskup je svima čestitao blagdan njihova zaštitnika. Poželio im je blagoslov i pozvao na molitvu za napredak pomorstva i brodarstva, svih ustanova i pojedinaca povezanih s morem, da se i u budućnosti odgajaju naraštaji u duhu stare i uzorne hrvatske pomorske tradicije. Naša domovina je zemlja pomoraca i mornara, rekao je, poželjevši da Bog bdije nad obiteljima čiji se članovi nalaze na uzburkanim prostorima, suočeni s brojnim teškoćama. "Sv. Nikola je bio moćan zbog svoje povezanosti s Bogom. To je izvor snage i jamstvo da možemo savladati krize. On je poziv da obnovimo vjeru da u povezanosti s Bogom možemo nadvisiti teškoće, jer nam Bog po njima otvara oči za nove vrednote" istaknuo je mons. Prenda. Govorio je o osjećaju kojeg je sv. Nikola imao za druge, to je važno istaknuti u vremenu koje boluje od pomanjkanja altruizma. "Povezan je s vrednotama darivanja, zaštite, obitelji i mora; jednom rječju, posvemašnjeg života" rekao je mons. Prenda, poželjevši da se putovanja nemirnim morima stave u Božje ruke i vjernost, iskazane i u životu sv. Nikole. "Crpite u tom liku snagu za svoj naprijed" poručio je pomorcima. Oni su na osobit način usmjereni duhovnome, jer su u plovidbi često izloženi pojavama kojih nisu gospodari. Poželio im je oslonjenost na Boga, mirno more i povratak u luku obitelji koja i jest razlog čovjekova življenja. Upravo su pomorci mjesecima odsutni radi privređivanja za obitelj. "Na nemirnim morima izloženi ste opasnostima, dajete se i trošite za obitelj, misleći na svoje kod kuće radi kojih prihvaćate tegobe života. Vrednota obitelji vam je iznad svega, svetinja, i nikad ne smije doći u pitanje" poručio je nadbiskup Prenda, istaknuvši da se radi obitelji isplati žrtvovati, a kao mirnoj luci treba joj se uvijek vraćati, te je podržati odgojem i molitvom.

**PROSLAVA
BEZGREŠNE U
SJEMENIŠTU**

U čast "Bezgrešne" u srijedu 7. prosinca u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru sjemeništarcu su izveli scensko-glazbeni prikaz "Spomenar Božjeg sjemena", autora Ante Mateljana i Stanislava Wielinskog, u režiji Milene Dundov. Predstava prikazuje istaknute trenutke života zadarske Crkve po različitim karizmama u njenoj dugoj povijesti. Sjemeništarcu su uprizorili spomen na osnivanje prvog hrvatskog sveučilišta, zadarskog, koje su 1396. g. utemeljili oci dominikanci, dolazak pape Aleksandra III. u Zadar u 12. st. i pape Ivana Pavla II. devet stoljeća poslije. Istaknuta je redovita uporaba narodnog, hrvatskog jezika u liturgiji, a prikazao se i život Crkve izvan gradske jezgre, na selu. U susretu mladih sa župnikom razgovaralo se o Kristovom pozivu osobi i načinu njegova prepoznavanja. Tekst je obogaćen glazbenim ulomcima Zbora sjemeništara u klavirskoj pratnji Josipa Vidasa. Pripovjedač je bio Šime Žilić, koji je "dječaka" Branimira Matešića vodio kroz razdoblja bogate zadarske crkvene baštine, "da se ne zaboravi". "Ostavljeno nam je svjedočanstvo o tome tko smo, što smo i što nam je činiti" istaknuo je pripovjedač, dodavši da su naši preci njegovali i pazili sjeme Božjeg poziva u vjernosti Crkvi i narodu. Na kraju predstave dječak je pročitao pjesmu "Cvijet na raskrižju", u kojoj je zadarski nadbiskup Ivan Prenda opisao svoj svećenički poziv kojeg je osjetio u osnovnoj školi. Zaključni prizor je scena u kojoj "dječak" izražava nadbiskupu želju da i on želi ići u Sjemenište.

Nazočne je pozdravio rektor Sjemeništa don Marinko Duvnjak, rekavši da se predstavom htjela prikazati bogata i plodonosna prisutnost Kristova evanđelja u zadarskoj nadbiskupiji. "Gledajući u prošlost preko sadašnjosti, želimo se zagledati u budućnost puni nade u snagu Božjeg sjemena koje je ovdje posijano prije mnogo stoljeća i koje smo pozvani i danas sijati" rekao je rektor Duvnjak, čestitajući ujedno zadarskom nadbiskupu u miru Marijanu Oblaku 86. rođendan kojeg slavi na blagdan Bezgrešne. Nadbiskup Prenda je istaknuo dvije poruke

scenskog djela: naši su kršćanski i hrvatski korijeni duboki, svaka je karizma gradila povijest i ostavljala joj dio baštine svojstvene sebi i vremenu u kojem je živjela. Poželio je da Sjemenište i dalje bude rasadnik zvanja u tkanju niti duha, kulture i znanja, razvijajući u mladima klice budućih navjestitelja i pastira.

Na samu svetkovinu, u četvrtak 8. prosinca, svečano misno slavlje je predvodio zadarski nadbiskup u miru Marijan Oblak. Suslavili su nadbiskup ordinarij Ivan Prenda, koji je i propovijedao, rektor i duhovnik Sjemeništa don Marinko Duvnjak i don Stanislav Wielinski i još šestorica svećenika. Uz sjemeništare, s kojima se prije mise susreo nadbiskup Prenda, misi su nazočili i djelatnici i profesori Nadbiskupske klasične gimnazije i Visoko teološko katehetske škole u Zadru. Mons. Oblak, koji je na svetkovinu Bezgrešne proslavio 86. rođendan, na čemu su mu, u zahvalnosti za sve učinjeno u mjesnoj Crkvi, čestitali nadbiskup Prenda i rektor Duvnjak, rekao je da je misa najveće djelo kojim proslavljamo Boga i častimo Djevicu Mariju, "jedinstvenu vrlinu koju je od početka obdario Gospodin da bude majka Sina Božjeg, ogrnuvši je plaštem pravednosti". Poželio je da Sjemenište bude Gospina škola, kao što je bio i njen nazaretski dom, te da s Nadbiskupskom klasičnom gimnazijom izvrši svoje poslanje.

Svetkovina Bezgrešne otkriva dva pogleda u povijesti spasenja: dramatiku, ali i poruku nade. Različitost dviju skupina osoba u suradnji s Bogom na ostvarenju njegovih planova: u iskonu praroditelji, nevjerni, koji su prekršili savez s Bogom, i ponovni Božji zahvat koji po Majci i Sinu Otkupitelju, potpuno otvorenima Bogu i prihvaćene suradnje s njim, ljubi, prašta, i ispravlja palo. U tom je kontekstu nadbiskup Prenda razlagao potrebu neprestane suradnje s Bogom u povijesti i što znači ne surađivati; kad svoje snage smatramo dostatnima za ostvarenje cilja. "To se izjalovi, čovjek je u svojoj nemoći uvijek na početku" rekao je, a osobe koje su dozvolile ući Bogu u život njegovim su zahvatom stvarali novo. Na prvom je mjestu Majka, Bezgrešna, čije je "da" promijenilo svijet. "Poruka nade, koja je naviještena u praiskonu, govor je o ženi i njenom potomstvu, o snazi te žene, jer je po Božjem planu ona trebala posredovati povratak čovjeka Bogu po njenom Sinu i potomstvu. Tu je naviješten Krist, otkupitelj i spasitelj čovjeka" rekao je mons. Prenda, dodavši da se u navještenju vidi novi stav i novi čovjek, osobe koje će ispraviti ono što je u početku krenulo stranputicom zbog čovjekova nepovjerenja Bogu. "Bezgrešna je za svakog od nas pitanje gdje ja stojim u svojoj suradnji s Bogom, što ja činim od onog što je meni Bog povjerio da kao vjernik činim.

Budućnost će biti kakva nam je sadašnjost. Sadašnjim načinom suradnje s Bogom zacrtavamo svoju budućnost" poručio je mons. Prenda. Nastojanje da Bog prožme naš život čini nam se možda velik zadatak, u odnosu na zlo, rekao je nadbiskup, no "nikada onaj tko računa na Božje djelovanje, na Božju snagu, moć i otkupiteljsko djelo Kristovo, snagu njegova križa, ne može reći "što ja mogu učiniti, nasuprot tolikih mračnih nastojanja i sila". To bi značilo da u nama manjka pouzdanje, vjera, povjerenje u Boga" istaknuo je nadbiskup Prenda. Poželio je da nas prati iskustvo povijesti Crkve i kršćanstva da su ljudi koji su se Bogu otvorili mijenjali epohe i dali novi put cijelim pokoljenjima, stvarajući Božje novo. "Nemojmo to zaboraviti" poručio je mons. Prenda, jer, samo kad Bogu ponudimo sebe, s pouzdanjem i nadom možemo gledati u budućnost. Također je istaknuo da je u susretu sa sjemeništarcima osjetio da im treba govoriti otvoreno i jasno, jer odgoj za preuzimanje odgovornosti u Crkvi traži zahtjevnost. Sjemenište i katolička škola trebaju biti naznaka izgrađenog Božjeg, mjesto ljudskosti i odgoja u vjernosti Bogu i Crkvi.

Sjemeništarcji pjevaju na misnom slavlju Bezgrešne

PROSLAVA BEZGREŠNE NA PUNTAMICI

Svetkovina "Bezgrešnog začeca" proslavljena je u četvrtak 8. prosinca u istoimenoj župi na Puntamici u Zadru svečanim misnim slavljem koje je u župnoj crkvi predvodio zadarski nadbiskup Ivan Prenda, u zajedništvu sa župnikom don Emilom Bilaverom i desetak svećenika.

"Kušnje prate čovjeka kroz cijelu povijest, no obećanje je na obzorju našeg života, potomstvo Majke, koja je omogućila da nastane novi most čovjeka prema Bogu i Boga prema čovjeku, da obnovi svoje stvorenje i provede svoj plan prijateljstva i zajedništva s njim" rekao je mons. Prenda u propovijedi, dodavši da Marijino slavlje označuje pobjedu Krista nad zlom, obećanje dano na početku čovječanstva. Taj govor nije dalek ni nama, i mi smo suočeni s ponudom koja često završava u grijehu, a prvotno nam se nudi kao sreća i uspjeh. "Često pomislimo da biti vjeran Božjim zapovijedima znači biti čovjek iz nekih starih vremena, najblaža riječ je konzervativan. Ali, kad se kaže: "Ti se ne znaš snaći, tako se ne radi, postoje drugi putevi uspjeha", pomislimo da je to istina, pouzdanje u Boga stavimo po strani, iznevjerimo mu se i tad stupamo k onome što se može nazvati i jest mrakom" upozorio je nadbiskup Prenda. Iza toga se krije neuspjeh i čovjek postaje sam. "Zato se javlja nada, svjetlo Marije Bezgrešene, koja je postupila drugačije. I ona je pitala 'kako će to biti', al nije postavila

u pitanje svoju vjernost, nego način ostvarenja svog zajedništva s Bogom. Kad se i nama javljaju pitanja, sjetimo se Marijina lika" poručio je mons. Prenda, pozivajući vjernike da povjeruju Božjim pravilima života i nećemo biti prevareni. Jako je bitno da kao vjernici pristupamo svim događanjima u našem obiteljskom i domovinskom životu. Bog nas čeka kao suradnike, da mijenja situacije u nama i oko nas, istaknuo je, dodavši da ne koristi da s klonućem govorimo kako nam drugi nisu skloni i kako je nepravda na djelu. "Kad smo činili ono što je hrabrost i dobro za nas, u što smo unijeli našu vjeru, kad smo se u slozi i ljubavi zajedno borili i izborili, onda smo osjetili da su Božje snage s nama. Nikada nemojmo pomisliti da nepravda može roditi dobrom. Bog ima drugi put" istaknuo je mons. Prenda. "I kad se čini da smo mali, slabi i poraženi, pogaženi i zaboravljeni, jako je bitno što smo i kako činili pred Bogom, u Božjim očima, prema onome što nam Bog u svojoj riječi govori. To je primjer Marije i svih ljudi u povijesti koji su do kraja povjerovali Bogu" zaključio je nadbiskup Prenda u propovijedi, moleći zagovor Bezgrešne.

Svečano misno slavlje na Puntamici, Bezgrešno začće, 2005.

MISA ZADUŠNICA ZA PREDSJEDNIKA TUĐMANA

Na 6. godišnjicu smrti prvog hrvatskog predsjednika zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je u subotu 10. prosinca u katedrali sv. Stošije u Zadru misu zadušnicu za dr. Franju Tuđmana. Pozvao je i na molitvu za dobro Domovine i Božju pomoć u novom vremenu kušnji i velikih potreba.

Suvremenici smo osobe od presudnog značenja u stvaranju novog lika istoka Europe, rekao je nadbiskup Prenda. U povijesti naroda ima osoba čija su dostignuća od velike cijene i trajne vrijednosti. Pod vodstvom prvog hrvatskog predsjednika ostvarena su djela koja govore da se vrijedilo ujediniti i truditi za postignuće slobode, samostalnosti i nacionalnog jedinstva, rekao je nadbiskup. "Pozitivne prosudbe o njemu ne mogu ugroziti određeni propusti i nedovršenosti koje prate ljudska htijenja i djelovanja. za sve ono što je pokojni predsjednik s bronim suradnicima ostvarivao za dobro hrvatske države i društva zahvaljujemo Bogu,

posebno za dugo očekivani i svijetli trenutak naše slobode i samostalnosti kroz našu dugotrajnu povijest" rekao je mons. Prenda, dodavši da svi nosimo ljudske nesavršenosti, te molimo Gospodina da mu bude milosrdan i milostiv. Pred nama je obveza ne suđenja nego prosuđivanja, jer nemamo u sebi moći konačnog suda. Ljudska povijest ima tijek kojem će Bog izreći svoj pravorijek. Svaki događaj i osoba dobit će prosudbu koliko su vrijedili u perspektivi vječnosti. Svijet po Božjem planu ima svoj cilj i sredstva da ga ostvari, a to su moralna načela kao put ostvarenja dobra. U toj neprestanoj, u prvom redu, nutarnjoj bitci, potrebno je prihvatiti i logiku zrna paloga u zemlju. "Neosporno je da se po patnji, tamnici i progonima pokojnog predsjednika, po njegovom neumornom radu, hrabrom i dostojanstvenom držanju pred moćnicima ovog svijeta opredijelio za sudbinu zrna kojem je ponuđeno da padne i istroši se, ali da iz te smrti niknu novi plodovi za naš put prema budućnosti. Njegove žrtve i žrtve mnogih ljudi, osobito branitelja, u Božjem planu našli su svoje mjesto za naše dobro danas i sutra" poručio je nadbiskup, dodavši da poruka zrna koje umire i rađa novim plodovima vrijedi u svakom trenutku, upućena je osobama i institucijama države. "Ne treba se bojati žrtve i onda kad je prinesena, a nije prepoznata kao vrijednost ili je krivo protumačena, kao što nam se i u ovom trenutku događa. Žrtve zavrjeđuju poštovanje u svakoj osobi i času i nikada se ne mogu profanirati tako da postaju za druge izvor patnje ili nesreće. Tako mi promatramo ovaj naš trenutak, opet, s osjećajem za žrtvu" rekao je mons. Prenda, pozivajući na odgovornu i kršćansku zrelost "i u ovom trenutku zbivanja koja nas diraju".

ADVENTSKI SUSRET NADBISKUPA I ŠTIĆENIKA DOMA

U prigodi tradicionalnog adventskog susreta zadarskog nadbiskupa Ivana Prende i štićenika Doma za odrasle i nemoćne na Boriku u Zadru, na treću nedjelju Došašća 11. prosinca mons. Prenda

je u dvorani Doma predvodio misno slavlje. "Iako se osjećate nemoćni, veći od svega je osjećaj: Bog je u mom srcu. To je razlog životne radosti" poručio je nadbiskup štićenicima Doma, izražavajući razumijevanje što ponekad osjete bol zbog pitanja gdje su oni koji bi im trebali biti blizu i kojima su sve dali; no velik je dar snaga za nošenje križa. "Radost nije samo smijeh. Često se smiju i oni koji nisu radosni. Radost je sigurnost u srcu da je Bog s nama i da nas čuva" rekao je mons. Prenda u propovijedi, pozivajući ih da prikažu svoje trpljenje i za duhovna zvanja te da Gospodina susretnu oni koji ga još ne poznaju. Nadbiskup ih je potaknuo na molitvu za mir, zajedništvo i prihvaćanje starosti u zahvalnosti, jer svi žele dostići starosne godine, a umiranje je odlazak ususret Gospodinu. Svakog štićenika nazočnog na misi osobno je pozdravio, ohrabrio i prigodno darovao, a u pratnji s. Štefanije Grubišić posjetio je i nepokretne na stacionarnom odjelu. U Domu je smješteno 330 štićenika, svakog petka u njemu se služi misa, a duhovnu skrb vode svećenici iz župe Srce Isusovo u Zadru.

SJEDNICA SVEĆENIČKOG VIJEĆA

Osma sjednica Svećeničkog vijeća zadarske nadbiskupije pod predsjedanjem zadarskog nadbiskupa Ivana Prende održana je u ponedjeljak 5. prosinca u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru. Raspravljalo se pitanje statusa zadarske nadbiskupije unutar strukture Crkve u Hrvatskoj i Godina duhovnih zvanja-godina ministranata u nadbiskupiji. Glede položaja nadbiskupije unutar Crkve u Hrvatskoj Vijeće je razmotrilo povijest tog pitanja te nakon rasprave zaključilo da zadarski nadbiskup nastavi s nastojanjem da se uz pomoć HBK nađe prikladno rješenje, s mogućnošću oživljavanja crkvene pokrajine u Zadru. Za Godinu zvanja zaključeno je da će se po župama i dekanatima poduzeti pastoralne inicijative, potičući ponajprije molitveno vjernike da se uključe u cjelokupna nastojanja za poboljšanje pastoralna zvanja, te da svećenici u okviru pastoralna mladih potaknu različite oblike predstavljanja potreba mjesne Crkve i puteva za ostvarivanje duhovnog zvanja.

**BOŽIĆNI KONCERT
PUČKIH NAPJEVA**

Božićni koncert pučkih napjeva "Nebesa slavu Božju kazuju" održan je u subotu 10. prosinca u Gradskoj knjižnici u Zadru. Pod vodstvom i uz kazivanje Ljube Stipšića Delmate, muški pjevački ansambl "Chorus Cantores" iz Vranjica izveo je 10 tradicionalnih božićnih napjeva iz Dalmacije, a program je obogaćen i skladbama "Martinska" i "Od sjevera do Jadranskog mora" Lj. Stipšića, "Veličaj" Vilhara-Kalskog, "Transemus Usquae Betlehem" J. Schnabela, "Planula Zora" i "Zdravo da si domovino mila" V. Novaka te "Živila Hrvatska" I. Zajca. Dvanaest vranjičkih kantora, koje ima "oko tisućljeće životnog i 700 godina glazbenog pregnuća" izvelo je sljedeće tradicionalne napjeve: "Rosite nebesa", "Marijo naša kraljice", "Tebe Boga hvalimo", "Dan večere", "Litanije uz put križa", homiliju božićnog Bdijenja "Iz govora sv. Lava" i psalam iz božićnog Bdijenja "Zašto se bune narodi" te Stipšićeve obrade "Majko ljubezniva", "Radujte se narodi", "Tri Kralja" i kolendu "Dobra večer Bog da".

NADBISKUP POSJETIO ZATVOR

Već niz godina u Došašću zadarski nadbiskup Ivan Prenda pohodi zadarske zatvorenike. U petak 16. prosinca posjetio je zatvor u Zadru i susreo se s njegovim ravnateljem Denisom Skitarelićem i Upravom. "Htio sam doći da vam približim Božić i u ovakvim okolnostima, ali i sa željom da ga sljedeće godine tu ne doživite" rekao je mons. Prenda muškim i ženskim zatvorenicima s kojima se susreo u četiri grupe. Govorio im je o smislu Božića, kako je to uistinu događaj za čovjeka. "Bog je htio doći ususret čovjeku da bi pokazao koliko je čovjekovo dostojanstvo i koliko mu znači upravo grešan čovjek za kojeg je i umro. Htio je biti za nas na putu, podario nam je oprost i uvijek ga iznova daje u otajstvima vjere, osobito sakramentu pomirenja. Tu vidimo šansu novog čovjeka. Koliko god čovjek duboko pao, uvijek se može iznova podići" rekao je mons. Prenda zatvorenicima. Njihova djela uzrok su osobnog i obiteljskog nemira čije je zajedničko okupljanje i povezanost osobita u danima Božića. "Kako će im biti umanjen Božić bez vas?" potaknuo ih je na promišljanje, ujedno ih ohrabrivši riječima da Bog razlikuje grijeh od grešnika. Grijeh osuđuje a grešnika spašava i poziva ga da više ne griješi, rekao je mons. Prenda, govoreći im o susretu Isusa i žene bludnice. Zatvorenici su pristupili i ispovijedi kod nadbiskupa Prende. Ravnatelj Skitarelić istaknuo je veliki značaj nadbiskupovog dolaska i blagoslova u njihovim zatvorskim danima. Svakog je darovao prigodnim darom, a oni su mu uzvratili izrađenom božićnom čestitkom.

BOŽIĆNA AKCIJA "ZA TISUĆU RADOSTI" ZADARSKOG CARITASA

Božićnoj akciji Hrvatskog Caritasa "Za 1000 radosti" odazvao se i Caritas zadarske nadbiskupije koji je u petak 16. prosinca na Narodnom trgu u Zadru organizirao humanitarnu prodaju božićnih drvaca, čestitki, omotnih papira i kolača. Uz djelatnike Caritasa, u akciji su se prodajom angažirali i zadarski nadbiskup Ivan Prenda, župan Ivo Grbić, te ostali predstavnici gradske i županijske vlasti. Socijalna služba zadarskog Caritasa skrbi o više od 300 obitelji, no prikupljena sredstva u toj akciji ponajprije su namijenjena obiteljima koje očekuju novorođenče ili imaju dijete do jedne godine starosti. Od ranih jutarnjih sati gradski je trg privlačio ličkim drvcima u donaciji Hrvatskih šuma i kolačima zadarske i pakoštanske pekare 'Vražap' i 'Kroštula'. Program je pjesmom obogatio sastav djevojaka predvođen animatorom akcije don Zdenkom Dundovićem i pakoštanski dječji zbor pod vodstvom s. Aureline Kutleša. "Želimo biti sudionici božićne radosti onih koji su potrebni, da je i njima pomognemo doživjeti. "Vježbamo Božić", to je smisao akcije. Ljudi su spremni darivati, kupnja prigodnih artikala dobar je poticaj da izađemo iz sebe i da damo što možemo, kako bismo u velikoj zajedničkoj radosti doprinijeli da ljudi, koji inače ne bi bili u mogućnosti doživjeti pažnju za Božić, po nama je osjete" rekao je mons. Prenda.

Do podneva je prikupljeno 10 000 kn. Ravnatelj zadarskog Caritasa don Ivica Jurišić izrazio je zadovoljstvo da su građani od onog što imaju ipak mogli i rado izdvajali sredstva za pomoć drugima u potrebi. Zahvalio je donatorima, 30 zadarskih poduzeća, te građanima na odazivu. Akcija traje do sredine siječnja i preostali će se artikli svakog dana moći kupiti u prostorijama zadarskog Caritasa.

ADVENTSKI SUSRET NADBISKUPA I VJEROUČITELJA

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda susreo se u subotu 17. prosinca u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru s vjeroučiteljima zadarske nadbiskupije, uputivši im božićnu čestitku i želeći s njima podijeliti dublji doživljaj Božića. Pozdravnu riječ nadbiskupu uputili su predstojnik nadbiskupijskog Katehetskog ureda don Gašpar Dodić i vjeroučitelj Oleg Petrović, izražavajući nadu da će svojim radom uprisutniti Krista i doprinijeti izgradnji boljeg svijeta. Ljudska skromnost, vidljiva i u jasicama, dočekala je stvoritelja svijeta, rekao je nadbiskup Prenda, potaknuvši ih na zahvalnost koja rađa novim plodovima milosti. Zahvalnost Bogu što u nas, slabe ljude, ima povjerenja i otajstvu Crkve u kojoj smo rođeni čine nas osposobljenima da Bog po nama ostvaruje svoja djela. Utjelovljenje Sina Božjeg početak je novog čovjeka, rekao je, istaknuvši da se najdjelotvornije utjelovljenje ostvaruje po našem životnom svjedočenju. Nadbiskup je poželio vjeroučiteljima Božji blagoslov, kako bi Bog i po njima ulazio u ljudske sredine i postupke.

**BOŽIĆNO ČESTITANJE
NADBISKUPU**

Božićno čestitanje zadarskom nadbiskupu Ivanu Prendi održano je u subotu 17. prosinca u Salonu Nadbiskupskog doma u Zadru. Generalni vikar nadbiskupije mons. Ivan Mustać čestitao je nadbiskupu u ime zadarskog svećenstva i redovništva te djelatnika nadbiskupijskih ustanova. "Pri kraju godine ispitujemo što smo učinili a što propustili. Bog traži da budemo sredstvo, a ne zapreka njegovog djelovanja" rekao je mons. Mustać, govoreći o mentalitetu koji napada obitelj i Crkvu, no to nas treba učiniti još pozornijima na intenzivniji život svoje vjere. U Nadbiskupiji je završena Godina mladih, koja je otkrila i stanovite strahove u pristupu mladima i nesnalaženje u radu s njima, rekao je mons. Mustać, istaknuvši da je uloga obitelji i Crkve nezamjenjiva u navještanju Evanđelja mladima. Započela je Godina zvanja te je vikar potaknuo na zajedništvo prezbitarija, podršku radu Sjemeništa i brigu za bogoslove.

"Očekivali smo veliko područje djelovanja u slobodi, ali nismo očekivali puno onog što sad vidimo. Naš je čovjek postao osjetljiviji na poslanje Crkve i kritičan je na naš pristup čovjeku" upozorio je nadbiskup Prenda, dodavši da nas to ne smije obeshrabit, nego biti dodatni poticaj na žar i revnost. "Gospodin je s nama na putu" poručio je, rekavši da je Božić objava Božje prisutnosti u čovjeku. Svima je zahvalio za sve doprinose u ovoj godini i potaknuo na daljnju zauzetost u izvršenju povjerenih zadataka. Nadbiskup je najavio i pastoralnu vizitaciju dvaju gradskih dekanata u sljedećoj godini, koji brojčano čine 60 % nadbiskupije. Sve hrvatske biskupe očekuje službeni posjet Svetom Ocu, 'ad limina', kad će izvijestiti pojedine kongregacije o životu mjesnih Crkvi. "Vidjet će se cijeli naš duhovno pastoralni reljef, što radimo nakon posjeta pape Ivana Pavla II." rekao je mons. Prenda, upućujući kleru i suradničkom laikatu božićnu čestitku, sa željom da nam Božić bude u radosti i sigurnosti da je Gospodin s nama i da nas vodi.

**BOŽIĆNI SUSRET S RAVNATELJIMA
OSNOVNIH ŠKOLA**

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda primio je u ponedjeljak 19. prosinca u Salonu Nadbiskupskog doma u Zadru u božićni posjet ravnatelje osnovnih škola Zadarske županije. Preko ravnatelja je uputio božićnu čestitku svim osmoškolcima, poželjevši im Božji blagoslov i prožimanje Božje blizine i prisutnosti. U ime ravnatelja i osmoškolaca, nadbiskupu je na riječima razumijevanja i podrške zahvalio te Božić čestitao Željko Modrić, voditelj Županijskog stručnog vijeća ravnatelja osnovnih škola.

"Radujmo se što su nam povjereni mladi životi. Ono čemu se divimo u jaslicama imamo svaki dan pred sobom. To su naša djeca, potrebna skrbi, prisutnosti i ljubavi" poručio je mons. Prenda, izražavajući divljenje poslanju odgojitelja. Rekao je da u osobi ravnatelja vidi mnoštvo djece od najranije dobi do adolescencije, to je razdoblje intenzivnog primanja koje ostavlja neizbrisive tragove u ljudskoj osobnosti i rađa bogatstvom koje se nosi u daljnji život. "Živimo u vremenu jako osjetljive potrebe odgoja. Svi smo prolazili kroz krize i napravili nešto što se možda naizgled čini strašno. Ali i ne mora biti. Jer sve to spada u put sazrijevanja i stjecanja ljudskosti. Zato smo tu: da podržimo djecu, budemo uz njih na putu, i svojom im prisutnošću damo sebe, ljubav" istaknuo je nadbiskup, čestitajući im na odgovornoj hrabrosti da budu ravnatelji. Koliko je čovjek velika stvarnost svjedoči da je Bog postao čovjekom. Htio je rasti kao dijete i primati odgoj; to govori koliko vrijedi dijete, rekao je mons. Prenda. Obećao je podršku njihovim nastojanjima jer prihvaćaju odgovornost na dobro djece koja su naša radost. "Sve ono što prime utkano je u budućnost. Budite na to ponosni" poručio je. Poželio je daljnju afirmaciju svake škole, njihovu tehničku i materijalnu opremljenost, te adekvatne nagrade djelatnicima i sredstva koja im omogućuju odgojno obrazovno poslanje. Nadbiskup je svakome darovao Monografiju o Papinom pohodu Zadru, rekavši da zapis tog povijesnog događaja vrijedi imati u svakoj školskoj knjižnici.

**BOŽIĆNO PRIMANJE
POGLAVARSTVA GRADA**

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda sudjelovao je u srijedu 21. prosinca na Božićnom prijemu u Hrvatskoj kazališnoj kući u Zadru koje tradicionalno upriličuje gradonačelnik Grada Zadra, a okuplja sve predstavnike javnog i društvenog života. Zadarski gradonačelnik Živko Kolega zahvalio je svim predstavnicima gradskog i županijskog života koji predstavljaju građane i institucije za sve dobro učinjeno ove godine. "Iza nas je uspješna godina koja pokazuje da se samo zajedništvom mogu napraviti najveća djela" rekao je gradonačelnik Kolega, istaknuvši tri ovogodišnja događaja u Zadru: ostvarena je najuspješnija turistička sezona, košarkaški klub 'Zadar' osvojio je naslov državnog prvaka te 50. godišnjica postojanja poduzeća "Tankerska plovidba", koja je simbol uspjeha i obilježila je gospodarski razvoj grada već pola stoljeća. Mons. Prenda je istaknuo potrebu kršćanskog zalaganja za socijalnim obilježjem hrvatskog društva, pozivajući da u potrebnima prepoznamo Krista. "Ne govorim o Crkvi posebno jer svi smo mi zajedno Crkva u raznolikosti poziva i poslanja, ali uvijek nadahnuti sadržajem Božića" poručio je nadbiskup u obraćanju nazočnima, poželjevši svima radostan Božić obilježen Kristovim čovjekoljubljem.

**NADBISKUP U
BLAGDANSKOJ EMISIJI
"RADIO ZADRA"**

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda gostovao je u utorak 20. prosinca u blagdanskome izdanju emisije "Govorimo o zdravlju" Radio Zadra. Iako emisija uglavnom tematizira tjelesno zdravlje, urednica Suzana Dražić u predbožićno vrijeme slušateljima je htjela približiti govor o još većem značenju i potrebi duhovnog zdravlja. "Uz sam život, zdravlje je velika ljudska vrednota, a duhovno je zdravlje najveća čovjekova vrednota" rekao je mons. Prenda, dodavši da su mnogi ljudi, usprkos tjelesnim slabostima, u svojoj nutrini zdravog pogleda na život, te dubljim očima promatraju svoje stanje koje može pomoći spasu njihove i duše drugih. Dokazano je i da je uzrok mnogih tjelesnih stanja bolesti psihičke i duhovne naravi, te da stanje duha u bitnome utječe na tjelesno zdravstveno stanje čovjeka. S obzirom da je Došašće vrijeme iščekivanja, nadbiskup je komentirao i koje sve sadržaje danas čovjek očekuje, a mnogima nažalost i robuje. "Čovjek je biće nade" istaknuo je, te je u tom svjetlu govorio i o čovjekovim težnjama oko Božića koji je profaniran i konzumistički, u želji da imamo ono što sugeriraju mediji i okolina. "Nije nitko protiv toga, ali što nam ostaje od nutarnjeg bića, ako silazimo u Božić samo na taj način, jednodimenzionalno? Pravo je da čovjek živi u dostojnim uvjetima. Ali je loše kad se čovjek zaustavi na umnažanju želja, kad to postane dominantno, kad ispunjenje jedne želje nezastitno vodi težnji da se ostvari i druga" upozorio je nadbiskup Prenda na isključivost materijalnog doživljaja božićnih dana, citirajući Petra Preradovića da "ljudskom srcu uvijek nešto treba, nikad zadovoljno nije..."

O doživljaju Božića nadbiskup je govorio i pod vidom Dana Gospodnjeg, koliko čovjek ima potrebu za proslavom nedjelje. "Nedjelja je za čovjeka, ona daje istinski sadržaj i pravu bit čovjekovom nutarnjem zdravlju" istaknuo je, između ostalog, mons. Prenda u blagdanskome izdanju radijske emisije "Govorimo o zdravlju", poželjevši svim slušateljima blagoslovljene božićne dane.

NADBISKUP POHODIO CARITAS

Božićni posjet zadarskog nadbiskupa Ivana Prende djelatnicima Caritasa održan je u četvrtak 22. prosinca u prostorijama Caritasa u Zadru susretom s njegovom Upravom, predvođenom ravnateljem don Ivicom Jurišićem. Nadbiskup se susreo i s polaznicima Caritasove Dnevne škole, djecom koja su mu izvela prigodni program, te korisnicima Pučke kuhinje. U susretu s roditeljima poginulih hrvatskih branitelja mons. Prenda se prisjetio svojih prvih susreta s njima koje su pratila gorčina i muka. Sad je, pak, vidljivo njihovo prihvaćanje patnje povezane s križem, što nikad nije

uzaludno, rekao je nadbiskup, dodavši da shvaćaju da trebaju živjeti za druge, svoju obitelj, i ići dalje. Poželio je da u Božiću nađu uporište za svoj nutarnji mir kojeg je moguće sačuvati usprkos kušnjama. "U najvećoj pustinji može biti velika galama u nama, a možemo imati u sebi i mir, usprkos boli" rekao je mons. Prenda, dodavši da je čovjek hram tišine, ali i tržnica u kojoj se svašta može vidjeti. "Velike se stvari mogu dogoditi i preko špilje i jadnih uvjeta. To pokazuje Božić. Bog nam je htio biti bliz i kad trpimo i kad smo odbačeni" rekao je mons. Prenda, poželjevši im da dožive posebno raspoloženje Božića čiji je sadržaj u okrenutosti čovjeku. Svakog je darovao monografijom o Papinom pohodu Zadru i uz riječi ohrabrenja uputio im osobnu božićnu čestitku.

BOŽIĆNI SUSRET U KLASIČNOJ GIMNAZIJI "IVANA PAVLA II."

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda nazočio je u srijedu 21. prosinca božićnom susretu učenika, roditelja i profesora Klasične gimnazije 'Ivana Pavla II.' u Zadru. Uz prigodni glazbeni program i video projekciju aktivnosti iz ovogodišnjeg života škole, učenici su izveli predstavu "Trgovac Božjim darovima" autora Stjepana Lice, u dramatizaciji Damira Sikirića. Poruka je djela da se o darovima ne sudi po vanjskom izgledu, te da svoju čudesnost pokazuju jedino ako su poklonjeni drugome. Ne kupuju se za sebe nego za druge, a sebičnošću im se oduzima čudesnost i pretvara ih se u robu. Nazoćnima se obratio i ravnatelj škole mons. Josko Kokić. Rekao je da je najvažnija poruka Božića u našem svakodnevnom životu okoštala, pretvarajući ga u potrošački blagdan. Ukazao je na lik pastira koji su bili glasnici Božjeg očovječenja. Za Židove su oni bili grešnici koje je trebalo prezirati, a za Grke ljudi koji imaju osjećaj za druge, otvoreni su za novo i umiju slušati. "Poput pastira moramo otvoriti oči da bismo prepoznali anđela koji je uz nas i vidjeli svjetlo Božje u noći svog života" istaknuo je mons. Kokić upućujući svima božićnu čestitku.

"Ono što se dariva umnaža se i postaje novo. To je sadržaj Božića. Bog je sve darovao, Ljubav je progovorila. Božansko dijete u jaslama je najveći dar čovječanstvu. To je početak puta ljubavi" poručio je mons. Prenda, dodavši da to što se Bog kao čovjek bio spreman roditi u štalici potvrđuje misao pape Ivana Pavla II. kako je ljubav drugo ime križa. Poželio je učenicima sadržajan i duhovno bogat Božić, te rast u dobi i mudrosti. Izrazio je uvjerenje da su sposobni ostvarivati 'veliki program' izgradnje boljeg svijeta, što je i moto njihove škole.

Program je priredila Dramska sekcija pod vodstvom prof. Damira Sikirića, Zbor s voditeljicom Katicom Burić te Foto sekcija pod vodstvom s. Laudes Bosančić. Nakon glazbeno-scenskog programa održana je izložba prigodnih darova kreativno karitativne radionice "Amfora" pod vodstvom prof. Elvire Katić. Radovi koje su učenici izrađivali tijekom cijele godine prodavani su u humanitarne svrhe. Glavna koordinatorica božićne priredbe je pedagoginja škole s. Mirjam Gadža.

BOŽIĆNI SUSRET S NOVINARIMA

Božićni susret zadarskog nadbiskupa Ivana Prende s novinarima zadarskih medija upriličen je u petak 23. prosinca u Salonu Nadbiskupskog Doma u Zadru. Nadbiskup im je zahvalio za objektivno i dobro praćenje života nadbiskupije u godini bogatoj crkvenim događanjima.

"Osjetio sam dobrohotni pristup događajima na duhovnom području. Drago mi je da ta dimenzija nije izostala u vašem pisanju. Nadam se da ćemo i dalje surađivati na korist općeg dobra" poručio je mons. Prenda, istaknuvši da je potreban taj dobar duh i ozračje, jer nam je svima na srcu dobro čovjeka. "To je veliki doprinos čovjeku" istaknuo je, jer je otvoren raznim novim primanjima, što potiče odgovornost. "I ja sam službenik Riječi i mislim se kako će ono što kažem odjeknuti u ljudima. Čovjek je pred odgovornošću koliko mogu doprinijeti dobru čovjeka. Ako to što radite doprinosi da ljudi s manje gorčine, a više optimizma gledaju u život,

onda je postignut cilj" istaknuo je nadbiskup. Rekao je da ne odbija istupe u medijima jer je uvijek potrebno obratiti se čovjeku i prenijeti mu poruku nade i Evanđelja. "Važan je tzv. 'mali čovjek'. Tu se događa obitelj, dobro i sve što život plete kao nade i snove, ali i razočaranje" rekao je mons. Prenda. Poželio je novinarima da im i Nova godina bude ispunjena naporom za dobro čovjeka i dobra načela života, blagoslov u radu, da bude ispunjen nutarnjim zadovoljstvom, napretkom redakcija, te da budu dobro nagrađeni i imaju dan odmora i duhovnog predaha.

BOŽIĆNI SUSRET NA VTKŠ-u

U dvorani Visoko teološko katehetske škole u Zadru u utorak 20. prosinca održan je tradicionalni božićni susret zadarskog nadbiskupa Ivana Prende s polaznicima i profesorima Teološke škole. Nadbiskup je svima čestitao Božić i poželio blagoslovljen rad u nadolazećoj godini. Susret je obogaćen prigodnim pjesmama u klavirskoj pratnji tajnice škole Ariane Mračić. Prigodnu riječ uputio je i ravnatelj škole mr. don Marinko Duvnjak. "Na teološkom učilištu se na posredan ili neposredan način govori o Bogu, tim više trebamo u našem životu uprisutniti stvarnost Božje ljubavi" rekao je don Marinko, istaknuvši potrebu intimnog ulaska u osoban odnos s Bogom. "Budimo mu zahvalni kao Marija koja je prepoznala da je Bog divan u njenom životu, unatoč svim poteškoćama koje su je pratile" rekao je ravnatelj Duvnjak, nakon čega je otpjevan 'Veliča'.

"Božić je uvijek iznova doživljaj susreta dvaju otajstava, otajstva Boga i otajstva čovjeka" istaknuo je mons. Prenda, ukazujući na lik Marije koja je prihvatila istinsko svjetlo i sudjelovala u njegovu dolasku. Ona predstavlja sve koji su tražili, očekivali i nalazili to Svjetlo. Podsjetio je na misao sv. Augustina da je Bog prvi koji nas traži, to je sva bit ljudske povijesti, rekao je. Na toj crti neprestanog traženja Boga je i studij teologije, nastojanje da se produbi vjera i nauči ne toliko razumski, koliko nutarnjim pristajanjem, otkrivanjem i otvaranjem Svjetlu. "Bogu se pristupa s poniznošću, a tada vidimo kako malo znamo i kako uvijek iznova moramo ponirati u to otajstvo molitvom, studijem i životom otvorenim Bogu" rekao je nadbiskup, ohrabrivši njihova nastojanja da usvajaju znanja kako bi doprinijeli i drugima u otkrivanju tog otajstva. Boga se otkriva studijem, ali nadasve molitvom i životom otvorenim Bogu, ako se borimo protiv grijeha i mraka koje nije ugasilo Svjetlo, ali ga uvijek napada u svakom od nas. "Cjelina studija obuhvaća mudrost koja znači primanje, produbljivanje, osobni odnos s Bogom i darivanje vlastitog života, da bismo bili navjestitelji

na mjestima gdje nas Bog postavi" poručio je mons. Prenda, poželjevši studentima nutarnju radost, napredak u studiju i svijesti da su pozvani dati u Crkvi svoj dio u nalaženju mjesta Evanđelja u životima ljudi.

"TISUĆU GLASOVA BOŽIĆU"

Tradicionalni božićni koncert 'Tisuću glasova Božiću', pod pokroviteljstvom Zadarske nadbiskupije, Županije i Grada, održan je u četvrtak 22. prosinca u športskoj dvorani Jazine u Zadru. Sedmu godinu zaredom koncert je privukao tisuće posjetitelja i pjevačkih glasova, od najmlađih, poput zbora dječjih vrtića 'Radost' i 'Blagovijest' predvođenih s. Klarom Puljić, do odraslih solista i estradnih umjetnika. U betlehemskom ugođaju scenografije koju je osmislila prof. Milena Dundov, okrilju živo uprizorenih jaslca od strane zadarskih sjemeništara, zbor osnovnih škola Zadarske županije s voditeljicom Tatjanom Zorić izveo je "Kyrle elesion" i "Veselje ti navješćujem". Zbor srednjih škola pod vodstvom Tomislava Pehara izveo je skladbe "Ove noći rodio se Bog" i "Mali bubnjar". Zbor mladih zadarske nadbiskupije (v. Katica Burić) izveo je "Božićnu zvijezdu", a "Tihu noć" dječji mandolinski sastav KUD-a "Kolajna" (v. Renato Perović). Nastupili su i u brojni solisti. Orguljaš je bio Dragan Pejić, a koncert je završen pjesmom "U sve vrime godišta" zajedničkim pjevanjem posjetitelja i svih izvođača. Koncertu su nazočili i predstavnici županijske i gradske vlasti te zadarski nadbiskup Ivan Prenda, koji je pohvalio veličanstvenu izvedbu i glazbeno-scensku predstavu božićnog ugođaja, uputivši riječ podrške, božićnu čestitku i blagoslov.

Sudionici:

Učenici sljedećih **osnovnih škola** pod vodstvom prof. Tatjane Zorić:

1. OŠ Šimuna K. Benje, Zadar
2. OŠ Sukošan
3. OŠ Vladimira Nazora, Škabrnje
4. OŠ Zemunik
5. OŠ Galovac
6. OŠ Valentina Klarina, Preko
7. OŠ Krune Krstića, Zadar
8. OŠ Šime Budinića, Zadar
9. OŠ Bartula Kašića, Zadar
10. OŠ Posedarje
11. OŠ Poličnik
12. OŠ Petra Preradovića, Zadar

Djeca iz **dječjih vrtića** Radost i Blagovijest pod vodstvom s. Klare Puljić.

Srednjoškolci iz svih srednjih škola Zadarske županije pod dirigentskom palicom prof. Tomislava Pehara uz pratnju glazbeno - instrumentalnog sastava kojega su članovi bili glazbenici: Ivan Osenek, Renato Babić, Pave Ruić, Mladen Bosnić i Franjo Pehar.

Solisti i pojedinačni nastupi:

- Učenici Klasične gimnazije Ivana Pavla II. s pravom javnosti
- Dječji mandolinski sastav KUDA Kolajna pod ravnanjem gosp. Renata Perovića
- Zbor mladih iz župe sv. Roka - Bibinje, pod vodstvom gosp. Ivice Kere, vjeroučitelja
- Zadarski odred izviđača Maestral
- Solisti: Šime Košta, Davor Pekota, Amenda Stošić, Tomislav Bralić, Vili Kalmata i Anđela Ćurković - Petković

PROSLAVA BOŽIĆA

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je na Badnjak misu polnoćku u katedrali sv. Stošije u Zadru, a u crkvi sv. Šime misu polnoćku predvodio je umirovljeni zadarski nadbiskup Marijan Oblak. Mons. Prenda je rekao da božićna noć u svom sadržaju nosi posebno ozračje koje nas uvijek iznova privlači, obilježje dubokog nutarnjeg doživljaja u kojem u svome srcu želimo susresti Boga u ozračju zajedništva. Usprkos životnim teškoćama, prizor jaslica nas privlači i u tom dolasku doživljavamo da se božićne noći i dana možemo radovati. "Radost je ono što nam Bog donosi u susretu s njime. Ta je radost naviještena u starozavjetnoj Božjoj riječi po proroku. Bog lomi jaram ropstva, a tamu koja je pokrivala svijet obasjao je neizrecivim svjetlom. Kad on dođe tama će nestati i radost ima svoje mjesto i razloga u povijesti svih nas" poručio je nadbiskup u propovijedi. Važno je da svoja životna pitanja unesemo u tu Božju riječ i obećanje, istaknuo je, dodavši da trebamo otići okrijepljeni i osnaženi zbog pojave dobrostivosti našeg Spasitelja. Bog je došao da bi uzeo naše grijeha i slabosti, jer su treret ljudskoj naravi i odnose radost. "A Bog je dodirnuo zemlju. Došao je pomiriti se s nama i nas pomiriti sa sobom. Došli su Božja dobrostivost i milosrđe" istaknuo je nadbiskup.

Ukazao je i na lik pastira, rekavši da je Bog tu veliku vijest htio objaviti po skromnim ljudima, pastirima. U to su doba oni značili zapuštenog, odbačenog čovjeka, daleko od civilizacijskog, urbanog života. "Ova nam noć govori da je Bog htio predstaviti sebe po tim jednostavnim ljudima, po onima na koje nitko nije računao. U tom trenutku Bog mijenja pojam o sebi, jer ga je čovjek uvijek zamišljao kao dalekog, nedostupnog, veličanstvenog i tajanstvenog. Betlehem je novi božji govor o sebi, nova, neizmjereno blaga i prihvatljiva poruka" istaknuo je nadbiskup, dodavši da obličje djeteta položeno u bijednim okolnostima ljudskog siromaštva govori kako se "Krist nije kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego postade čovjeku nalik". Postao je vidljiv i dodirljiv u nemoćnom djetetu. Postaje Bog za nas, među nama i zaputio se s nama u našu povijest. Božić je blagdan Boga među nama, djeteta i život. "U slici djeteta u priprostim jaslicama u vjeri prepoznavamo Boga. Taj čudesan događaj i zbilja vraća nam nadu da život može biti drugačiji, problemi riješeni, da čovjek može pronaći smisao života. U Bogu imamo razloga tražiti nove snage da živimo i djelujemo, da smo sposobni nadvladati sve teškoće" poručio je mons. Prenda. Upitao je jesmo li sposobni shvatiti što Bog čini svojim koracima prema nama kad se radije opredijeljujemo za pastirsku prostodušnost i jednostavnost, negoli prepredenost umnika ovog svijeta, kojima se ne može ništa novog dogoditi jer su sami sebi dovoljni. "Mi smo sposobni doći do njegove štalice i prepoznati u djetetu izvor snage i nade za svakodnevni život. Njegovo rođenje ispunja očekivanja pravednih i nadu grešnih i nemoćnih da se mogu podići i biti novi ljudi, započeti novi život. Bog je došao da nas prihvati, a ne osudi. On je uzrok naše sigurnosti i nepomućene radosti" istaknuo je nadbiskup Prenda, potaknuvši da se istinski radujemo zbog Božje blizine, da je došao radi svakog čovjeka, u svakom vremenu, do kraja svijeta. Čestitao je svima Božić, svim javnim strukturama i institucijama, "svemu što nosi u sebi želju da svaki dan koji nam Bog dariva bude ispunjen radošću i mirom". Misi polnoćki u katedrali nazočili su i zadarski župan i gradonačelnik Ivo Grbić i Živko Kolega.

Nadbiskup Prenda predvodio je u nedjelju 25. prosinca na svetkovinu Rođenja Gospodinova svečanu blagdansku misu u katedrali sv. Stošije u Zadru, te podijelio papinski blagoslov s potpunim oprostom. Nadbiskup je pozvao i na molitvu za Domovinu i papu Benedikta XVI. kojem je to prvi Božić u službi Petrovog nasljednika.

"Kristovo rođenje je vrhunsko promaknuće čovjeka jer ga Bog ljubi. Bog se očituje optimistom u pogledu svoga stvorenja, vjeruje u njega do te mjere da se utjelovio i postao jedan od nas. Zbog toga je Božić blagdan novog čovjeka i njegova velika nada" poručio je nadbiskup Prenda, dodavši da nam, usprkos tehnološkom napretku, današnja civilizacija prenosi pesimističnu sliku o čovjeku. "Čovjek se pita: je li moguće njegovo oslobođenje od nepravde, nasilja, poniženja, ekološke katastrofe? Hoće li se ikad dogoditi da čovjek postane

slobodan, istinski brat s drugima?" rekao je nadbiskup, istaknuvši da je poruka Božića optimistična, puna nade, jer vjeruje u čovjeka. Gospodin dolazi da bi se ostvarivala ljudska povijest i da bismo je preobražavali u novu i bolju.

Duboka poruka u temelju radsoti božićnih dana jest počovječenje Boga da bi čovjek bio pobožanstvenjen, rekao je mons. Prenda. "No, čovjekov odgovor nije uvijek na visini Božje ponude koja je sva u nastojanju da se čovjeka uzdigne do Boga. Bog nailazi na odbijanje, zatvorena vrata. To činimo i mi kršćani kad s Bogom želimo manipulirati radi naših prohtjeva ili egositičnih interesa. Bog koji je postao čovjekom nekima može izgledati dosadan, neprivačlan zbog svog skromnog, štoviše siromašnog izgleda. Koga privlači lik siromašnog djeteta u štatici? Ono provocira bijedu jednih i bogatstvo drugih, ali i nepravde i ozakonjene nejednakosti u našem svijetu" upozorio je nadbiskup Prenda. Govorio je o potrebi proslave Božića u svjetlu zalaganja za druge, jer biti učenik Isusa iz Nazareta znači založiti se za potrebne. "U Božjem planu spasenja po Kristu, koji je postao čovjekom, od samoga početka kršćanstva, posebno mjesto zauzimaju siromasi. U božićnoj slici ih predstavljaju pastiri. Oni su posebni, ponizni povlaštenici Božje poruke. No, siromasi današnjeg vremena nisu samo oni koji nemaju kruha ni ruha. To su mnogi koji boluju od samoće, napuštenosti, bolesti i strahova u sebi. Često su to moćni ljudi koji naizgled izvana stoje izvršno, imaju visok materijalni standard, a u sebi nose duhovnu narušenost iz koje proizlaze mnoge tjeskobe koje ih poonekad bacaju u očaj" rekao je mons. Prenda, dodavši da trebamo pomoći da se dovrši djelo nutarnjeg oslobođanja današnjeg čovjeka. Potakno je i na molitvu za one koji su nas zadužili svojom hrabrošću i odanošću našoj slobodi i slobodi Domovine, a danas su izloženi poniženjima. "Mi osjećamo tjeskobu zbog njihove sudbine i trpimo zbog nepravdanih kvalifikacija njihovih nakana i djela. Naša najnovija povijest nas je poučila da moćnici nemaju uvijek pravo. Događalo se i događat će se, baš kao i Isusu u Betlehemu, da bude otjeran s vrata skloništa, ali da se ne poništi blagoslov njegova dolaska na svijet. Štatica se pretvorila u svetinju i trajno ohrabrenje, jer je ona sama bila put, nečuven i skroman, da se ostvari potpuno Božji plan za čovjeka. Svijet nije prepušten samovolji moćnika" istaknuo je mons. Prenda, zaključivši upućivanjem božićne čestitke svim vjernicima, sa željom da iskažemo kršćansku osjetljivost za svakog čovjeka.

BLAGDAN SV. STJEPANA

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je u ponedjeljak 26. prosinca na blagdan sv. Stjepana svečano misno slavlje u crkvi sv. Šime u Zadru, čiji je naslovnik do 17. st. bio sv. Stjepan. "Slavimo i sjećanje na sveca koji je u tadašnjoj crkvi sv. Stjepana dugo vremena bio čašćen. Neka nas i to poveže sa svetom poviješću našeg grada" poručio je mons. Prenda

Mučenici su najljepši plod Kristova rođenja. Đakon Stjepan doživljava Kristovu sudbinu odbačenosti koja se proteže kroz sva vremena. Prvo odbijanje dogodilo se u Betlehemu, a Stjepan je prvi svjedok da se to ostvarilo i na njemu" rekao je mons. Prenda, dodavši da su progonitelji Crkve pokušali prekrajati povijest po svome naumu. I danas imamo nove mučitelje, koji ne skidaju glave, ali svojim djelovanjem žele kompromitirati Evanđelje, služe se ljudskim slabostima i žele oslabiti ugled Crkve da bi se dokazalo kako Evanđelje čovjeku nije potrebno i da se društvo može urediti na drugačiji način. "No, zaboravljaju da oni nisu gospodari povijesti. Društvo bez oslonca na vrednote Evanđelja tone" istaknuo je nadbiskup. Pred likom sv. Stjepana pozvani smo sebe mjeriti prema Evanđelju. Bog nas ne pušta same, nego nas prati na našem putu. "Nemojmo se obeshrabriti kad naiđu teškoće pa pomislimo da bismo lakšim putem nešto ostvarili. To je napast koju treba izbjeći. Stjepan je mogao izbjeći mučeništvo, ali je jasno rekao 'Vidim Krista'. Ostao je dosljedan i htio je posvjedočiti Krista" rekao je mons. Prenda, poželjevši da nas Stjepanov primjer jača za sve što nam se događa. Neka nam bude ohrabrenje, a ne da nas teškoće udalje od Krista i pomislimo da nije moguće biti kršćanin. Kršćanski su mučenici jedino radi vjere položili svoj život i svjedoci su ostvarenja proročanstva da će biti dovedeni pred vladare. Iz otajstva krštenja primaju Božje

posinstvo i nastavljaju hrabro prenositi njegovu riječ među ljudima. "Prepoznamo kolika je milost to što smo kršćani. Budimo osnaženi u vjeri. Biti vjeran Bogu znači trajati i biti od njega uzdignut" poručio je nadbiskup. Poželio je da nas sv. Stjepan, prvi plod ranog kršćanstva, utvrdi u vjernosti i da snage u kušnjama.

Nadbiskup predvodi misno slavlje na sv. Stjepana u crkvi sv. Šime

BLAGDAN SVETE OBITELJI

Blagdan Svete obitelji u Zadru, koji je desetu godinu zaredom okupio članove "Zajednice obitelji s četvero i više djece - Zadar", proslavljen je u petak 30. prosinca u katedrali sv. Stošije. Svečano misno slavlje predvodio je zadarski nadbiskup Ivan Pređa, a prethodio mu je koncert božićnih pjesama u izvedbi Gradske limene glazbe. Nadbiskup Pređa je bogoslove Tomislava Dubinka i Jerka Vuletu uveo u kandidaturu za svete redove đakonata i prezbitrata, a Martinu Jadreško i Anti Soriću podijelio je službu akolitata. Rekao je da je to dar blagdanu sv. Obitelji u Nadbiskupiji i poticaj da svi molimo za ono što nam Bog želi dati. "Neka se u njima ostvaruje ljubav Božja do svećeništva i potpunog predanja, da budemo svjedoci života i ljubavi, da ustrajemo na putu zajedništva s Bogom i međusobnog u obitelji" rekao je mons. Pređa.

Zvonko Ćustić, predsjednik Zajednice 4+, rekao je da je taj susret doprinos jačanju obitelji, važne teme za naš narod i Crkvu, izrazivši nadu da pokazana briga za obitelj neće prestati završetkom božićnih blagdana. Zahvalio je Nadbiskupiji na konkretnoj pomoći njihovom djelovanju. "Briga za obitelj ne može biti samo u prigodi blagdana. Ona je zadatak svih nas, Crkve, društva i zakonodavstva" istaknuo je mons. Pređa, zamolivši Božju pomoć u afirmaciji dobrog puta obitelji. Susret je nazvao znakom nade za naše sutra i izvorom napretka Crkve i naroda. Sveta nazaretska obitelj je model postupanja u oslonjenosti na Boga. Obitelj je put Božjeg ulaska u ljudsku povijest, djelo njegove stvaralačke ljubavi i naše prvo uporište. Krist je došao iz obitelji potvrđujući tako njenu vrijednost, rekao je nadbiskup. "Bog je usadio u čovjeka težnju, plan, nutarnji program kojeg nosi u sebi; da teži osnovati obitelj i očitovati svoju ljubav drugom biću, da bi iz te ljubavi Bog dao novi život i novo očitovanje ljubavi, a to je dijete koje raste uz oca i majku" rekao je mons. Pređa, upozorivši da živimo u vremenu nesklonom zdravoj obitelji koja prihvaća život i žrtvu jer ljubi. "Pitamo se kako u takvom mentalitetu uzdići obitelj na razinu i shvaćanje kako ju je Bog zamislio i Sveto Pismo oertalo" rekao je nadbiskup, dodavši da se Bog htio pojaviti u okrilju obitelji,

započeti u njoj svoj put i sve primiti u njoj. "Kao čovjek spoznao je ljepotu zajedništva u obitelji i ljepotu tradicije i vjere vlastitog naroda" rekao je nadbiskup.

Obitelj je put kojim Crkva unosi Boga u svijet i odagaja za vjeru. Kroz obitelj dobiva pozvanike u svećeništvo i redovništvo. Crkva očekuje od obitelji suradnju u otkrivanju djelatnika Božjih otajstava. "S vama smo, želimo rješavati vaše teškoće, vratiti vam nadu i konkretno vam pomoći, da ostanete na putu Božjeg plana i zamisli" poručio je mons. Prenda obiteljima. Rekao je da je duhovni poziv Božji dar, silno potreban i u društvenom smislu, jer su potrebne duhovne i moralne vrednote, potrebno je čovjeka dizati u vremenu u kojem su mnoge stvari dovedene u pitanje. Biti Božji znak, živjeti zajedništvo s ljudima potrebnima ohrabrenja i nade. "To će biti put u budućnost i sigurnost da ćemo imati one koje Bog šalje da jačaju u nama Božji život i otvaraju nas Istini, da budu za druge kao Krist" istaknuo je nadbiskup. Rekao je da je svaka mjesna Crkva pozvana konkretno biti na putu obitelji, a znakovi tog puta u zadarskoj nadbiskupiji su Obiteljsko savjetništvo pri Caritasu, tečajevi pripreme za brak, odgojna, psihološka i materijalna pomoć obiteljima s posebnim potrebama te stipendije mladih iz brojnih obitelji. "Potrebno je da ono što zastupamo, buđenje nade, jačanje braka i učvršćenje povjerenja u obitelj, pokazujemo i konkretno" naglasio je nadbiskup Prenda.

MISA ZAHVALNICA

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je u subotu 31. prosinca u katedrali sv. Stošije u Zadru misu zahvalnicu sa svećanima "Tebe Boga hvalimo" za proteklu godinu. Pozvao je da stanemo pred nebeskog Oca koji nam je podario još jednu godinu u životu. "U zajedništvu vjere recimo mu hvala za sve što smo doživjeli proteklu godinu. Neka nam se smiluje svojom ljubavlju i milosrdnim srcem za sve što nije bilo u skladu s njegovom svetom voljom. Bilo je više darova nego našeg odgovora na te milosti, ali možemo s pouzdanjem doći pred njega takvi kakvi smo, u nastojanju da budemo bolji" rekao je mons. Prenda.

Koliko je otajstvo Božje prisutnosti postajalo naša svojina, kako smo rasli u vjeri i svetosti mjerilo je naše uspješnosti u životnom hodu, rekao je nadbiskup. Koliko su događaji u Nadbiskupiji poslužili navještaju i ulasku Kristova Evanđelja u pojedince, obitelji, mlade, strukture društva; u kulturu, politiku, gospodarstvo, znanost, školstvo, upitao je nadbiskup Prenda. Prvenstveno nas treba zanimati koliko je Crkva sa svim svojim karizmama poslužila Gospodinu da postane središte i ključ našeg života i koliko smo shvatili da je on naš jedini cilj, rekao je mons. Prenda, istaknuvši osobito jednu osobu koja je obilježila proteklu godinu. "Koliko je zasjala osoba Ivana Pavla II. u svojoj patnji i smrti; koliko je brazdu zaorao taj neumorni sijač Evanđelja na putevima svijeta svojom svetom pojavom. Njegova će zvijezda tek zasjati. Beskrajno smo mu zahvalni za njegovo živo prisustvo u našoj Nadbiskupiji, Gradu koji ga je dostojno dočekaio i ispratio, o čemu smo posvjedočili i u monografiji 'Pastirski pohod Ivana Pavla II. Zadru', predstavljenoj u listopadu za posjeta apostolskog nuncija F.J. Lozana Zadru" rekao je nadbiskup. Istaknuo je i izbor Benedikta XVI. za papu, rekavši da se javlja nada iz njegovih stavova Pastira i Učitelja koji zrače jasnoćom i čvrstoćom, potrebnima u sadašnjem hodu Crkve i čovječanstva.

Uz prijemna pitanja koja su nas potresala, nadbiskup je rekao da je protekla godina bila čvrst korak prema dubljem prepoznavanju našeg hrvatskog identiteta na polju odnosa među državama, na znanstvenom i športskom polju, te na planu unutarnje izgradnje zemlje i njenog učvršćenja. Naveo je niz pastoralnih događanja u Godini mladih u Nadbiskupiji, te blagoslov i otvaranje Klasične gimnazije Ivana Pavla II. u kojoj će mladi dobivati znanje i kršćanski odgoj. "Za sve djelatnike na njivi Gospodnjoj, za sve vjernike, darove, milosti kroz uspjehe i neuspjehe, križeve i umiranja, želimo zahvaliti Gospodinu" rekao je nadbiskup Prenda.

**NOVA GODINA -
SVJETSKI DAN MIRA**

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je u nedjelju 1. siječnja, na svetkovinu Svete Bogorodice Marije i Novu godinu u katedrali sv. Stošije u Zadru blagdansko misno slavlje sa zazivom Duha Svetoga. Čestitao je vjernicima početak nove građanske godine smatrajući je velikim Božjim darom. U propovijedi je predstavio sadržaj Papine poruke za Svjetski dan Mira. Crkva nosi odgovornost za Evanđelje mira, za mir koji proizlazi iz istine, u svijetu ugroženom nemirima, rekao je nadbiskup. "Mi koji vjerujemo u Isusa Krista, da bismo osigurali mir u svojim srcima, obitelji i domovini, možemo to postići ako istinski vjerujemo, ako nam je Krist Učitelj i vođa. Ako mu otvorimo svoje srce da ga mijenja i da mu dopustimo da ga mijenja, jer svi u sebi nosimo pobunu prouzročenu grijehom, nestrpljivost, čak i porive mržnje protiv kojih se borimo i koje nam ponekad nije lako nadvladati" rekao je mons. Prenda. Poželjevši da budemo graditelji mira na mjestima gdje nas Bog stavlja, nadbiskup je rekao da nam Gospodin dariva još jedno vrijeme otvoreno Njemu, našem životu i djelovanju. Poželio je blagoslov nadbiskupiji i domovini, da nam Bog podari mudrosti da ga slušamo i slijedimo u Riječi i otajstvima vjere, da unese svoj blagoslov u naš život i rad.

SVETKOVINA BOGOJAVLJENJA

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je na svetkovinu Bogojavljenja u petak 6. siječnja blagdansko misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru. Taj je dan ujedno i početak Devetnice za svetkovinu sv. Stošije, zaštitnice Zadarske nadbiskupije i naslovnice zadarske katedrale. Za vrijeme mise mons. Prenda je bogoslovima Boži Barišiću, Filipu Kucelinu i Stipi Mustapiću podijelio službu čitača. Nadbiskup je potaknuo da ih podržimo u molitvi, da im Bog da snage i jakosti da ustraju i shvate da ih je Bog odabrao da nose njegovo svjetlo, evanđelje u mjesnoj Crkvi. Bitan sadržaj tog blagdana je otajstvo svjetla, čija je oznaka radost, jer onaj koji dolazi maknuti tamu je tvorac svega, rekao je mons. Prenda, pozivajući na molitvu da se to Svjetlo, koje je Bog objavio narodima, širi ususret kulturama i civilizacijama, te da uđe u srca svakog čovjeka koji je pozvan živjeti svoju vjeru kao odgovor na svjetlo Božje. To je svjetlo najprije obasjalo Mariju i Josipa, pastire koji su bili potaknuti pokloniti mu se i očitovati ga drugima, potom kraljeve, ali i sve narode, jer je navještaj Božje riječi njegov govor što je htio ostvariti u naumu spasenja u povijesti čovjeka.

"Došao je u povijest da obasja čovjekovu tamu, zađe u njegovo srce i savjest; da obasja čovjekova lutanja, izgubljenost i ropstvo. To je blagdan objavljena Boga. Bog je došao k nama, pohodio je svoje stvorenje. To je svjetlo je predano Crkvi i nosi ga po apostolskom nasljeđu, otajstvima vjere. Po svakom kršteniku uvijek iznova ulazi u svijet, jer smo svjetlo koje nosimo pozvani dati drugima i ponijeti ga ususret ljudima. "Zato je taj blagdan i misijski, blagdan ozbiljnog nastojanja da Svjetlo dođe na ovaj svijet, da oni koji ga ne poznaju postanu njegovi dionici" rekao je nadbiskup Prenda. Bog je tražitelj čovjeka. Prihvatio je ljudsko siromaštvo jer do kraja ljubi čovjeka, da bi ga podigao do razine sinovstva. To je smisao Bogobjavljenja, rekao je nadbiskup, istaknuvši da je i čovjek pozvan biti tražitelj Boga. Koliko je Bog prisutan u mojoj savjesti, životnim događajima? Prepoznajem li ga u svemu tome?, upitao je. Poželio je da se otvorimo Božjem govoru u nama i da blagdan Bogojavljenja bude svakome od nas pitanje koliko Boga tražimo, koliko je u našem srcu svjetlo Božje nastanjenost i koliko ga širimo oko sebe.

SJEDNICA DEKANA

Sjednica dekana zadarske nadbiskupije pod predsjedanjem zadarskog nadbiskupa Ivana Prende održana je u srijedu 4. siječnja u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru. Razmatrane su tri teme: osvrt na Godinu mladih, početak Godine za zvanja te priprema za nadbiskupov posjet 'ad limina'.

Nadbiskup Prenda i generalni vikar nadbiskupije mons. Ivan Mustać razgovarali su s dekanima o načinu podnošenja izvješća o pastoralnom radu i plodovima Godine euharistije-

Godine mladih u nadbiskupiji, kojeg će dekani podnijeti u pripremi za Godišnju skupštinu koja će se održati u veljači. Dekani su izvijestili o početku Godine duhovnih zvanja otvorenoj početkom prosinca po dekanatima te su analizirali predložene inicijative za njenu provedbu. Razgovaralo se i o potrebi što skorije dostave svih podataka o mjesnoj Crkvi s obzirom na nadbiskupov pohod Svetom Ocu. Nadbiskupa je potrebno detaljno izvijestiti o životu i brojčanom stanju župa kako bi Svetoj Stolicu poslao temeljit izvještaj o stanju Nadbiskupije pod vidom posjeta 'ad limina' i pragovima apostola početkom srpnja. Mons. Prenda je rekao da je jako bitno da ono što se zbiva po župama u dekanatu kao strukturi Crkve bude međusobno povezano, koordinirano te da poticajno djeluje na svakog župnika. Bitno je znati kako se provodi ono što biskup i Vijeća određuju, te je i sadržaj sjednice dekana pokazatelj konkretne provedbe nadbiskupovih poticaja u dekanatima, koji su ujedno i mjesto nastajanja inicijativa koje obogaćuju život Crkve.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA

Svećenička rekolekcija, redoviti mjesečni susret zadarskog prezbiterija, održan je u srijedu 11. siječnja u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Nakon euharistijskog klanjanja u sjemenišnoj kapeli, don Jure Vrdoljak, svećenik Splitsko makarske nadbiskupije, održao je predavanje "Iskustvo - pastoral rada za zvanja". Između ostalog, predstavio je rad za zvanja u Splitsko-Makarskoj nadbiskupiji. "Najbolji pastoral zvanja je živjeti svoje svećeništvo korektno; biti čovjek molitve koji živi za Boga, Crkvu i ljude" rekao je don Jure, dodavši da je osobno zvanje svećenika nužno povezano s brigom o zvanjima; jer, ukoliko ga ne svjedoči, mladi se ne mogu zaljubiti u zvanje koje je mrtvo i nestalo u osobi. Uz obitelj, nenadomjestivi izvor zvanja, župa je najvažnije središte u njegovu promicanju. Osobito uspijeva u župama stanovitog duhovnog ozračja. Stoga je don Jure potaknuo na održavanje različitih pobožnosti i molitvu koja priprema otvorenost pozivu, euharistijska klanjanja i dane molitve za zvanja u župi. Predavač je govorio i o radu s ministrantima, čiji susreti mogu pridonijeti rastu zvanja i radu s mladima, kojima različitim pastoralnim poticajima treba pomoći da se oduševe za Krista i odgovore na Božji poziv.

"Nismo pozvani samo konstatirati činjenicu da su zvanja u krizi, nego i ustrajno raditi u Božjem vinogradu" istaknuo je don Jure Vrdoljak, potaknuvši subraču na veću odvažnost, altruizam, siromaštvo i jednostavnost. Nakon predavanja svećenici su u radu po grupama praktično tematizirali pitanja razmatrana u predavanju: Koja bi pastoralna nastojanja bila učinkovita u izgradnji obitelji kao 'kućne Crkve'; podržavaju li svećenici različite oblike i zajednice pobožnosti kako bi župa bila zajednica malih zajednica; kako poboljšati rad s ministrantima; pastoral mladih, zbilja ili utopija, poteškoće i mogućnosti. Između ostalog, istaknuto je i da su potrebni jasni i ujednačeni načini poticani i vođeni od Biskupijskog središta za pastoral zvanja.

PRIJEM ORGANIZATORA I SUDIONIKA BOŽIČNOG KONCERTA

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda primio je u četvrtak 12. siječnja u Salonu Nadbiskupskog doma u Zadru organizatore i sudionike božićnog koncerta "Tisuću glasova Božiću" održanog u prosincu u sportskoj dvorani Jazine. Zahvalio im je na ostvarenju tog događaja koji postaje središnji dio božićne duhovno-kulturne slike Zadra i cijele županije. "Uvijek sve raste kroz neku vrst vatre, prokušavanja koja su nužna i utvrđivanje toga. Ovih smo godina činili korak po korak naprijed, a držim da je sedmi po redu koncert bio jak korak naprijed. Doživio sam ga tako u cjelini gledano, umjetnički, scenski, strukturalno, sudioništvom skupina i pojedinaca" rekao je mons. Prenda, zahvalivši svim institucijama, suorganizatorima Gradu i Županiji, ustanovama, školama, pojedincima, dvorani Jazine, ljudima koji su obavili tehnički dio posla, svima 'nevidljivima' u pripremi koji su doprinijeli skladnoj organizaciji.

Podržao je sve koji su u koncert bili uneseni zamolivši ih da se ne umore. Nadbiskup ih je upoznao s odlukom da se održavanje ostalih koncerata u Nadbiskupiji u Došašću svede na minimum, "da ne prekriju i ometu taj središnji događaj pred sam Božić. To je bitni, središnji, najvažniji koncert koji daje sliku našeg grada, županije i nadbiskupije. Želim da to nastavimo, da možemo i na taj način mlade uključiti, koji žele dati doprinos našoj radosti u pripremi za Božić" poručio je mons. Prenda, dodavši da "ujedinjenim snagama možemo jako puno ostvariti, a pojedinačno samo djelomično". Poželio je svima blagoslov u umjetničkom djelovanju i radu, te im je uručio zahvalnice za sudjelovanje u tom događaju.

Susretu je nazočio i Pavao Račić, član Poglavarstva za društvene djelatnosti Zadarske županije. Nazočnima su se obratili i prof. Branka Radman, pročelnica Upravnog odjela za odgoj, školstvo, kulturu i šport Grada Zadra, rekavši da je duhovno ono što pokreće brojne na sudjelovanje, te prof. Miljenko Marinović, predstavnik zadarskog Ureda Državne uprave za prosvjetu. Uime izvodžača Davor Pekota je izrazio zadovoljstvo nastupanjem i podršku daljnjim sudjelovanjem na 'Tisuću glasova Božiću'.

PREMINULA S. GREGORIJA FRANIN

Benediktinska koludrica samostana sv. Marije u Zadru Divna - M. Gregorija Franin, preminula u ponedjeljak 9. siječnja, pokopana je u srijedu 11. siječnja na Gradskom groblju u Zadru. Sprovodne obrede i misu zadušnicu u crkvi sv. Marije, koja je okupila brojne vjernike i svećenstvo, u srijedu 11. siječnja predvodio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda.

Iako je od zloćudne bolesti bolovala godinu dana, a u bolničkom krevetu provela zadnja dva mjeseca, s. Gregorija, kako prenosi opatica Anastazija Čizmin, nije htjela da na osmrtnici piše da je preminula "nakon duge i teške bolesti". "I sad sam na dužnosti kao i na svakoj drugoj dosad, jer i ovo što sad radim je Božja volja". Tako je svoju tjelesnu bol živjela ta monahinja s trajnim osmijehom na licu. Poželjela je da se umjesto cvijeća prilozu daju za djecu u Beninu. Izražavajući sućut benediktinskoj zajednici i moleći da je Gospodin primi u radost svog života po zaslugama Kristova križa, nadbiskup Prenda ju je opisao kao onu koju je Učitelj pozvao da ga slijedi u predanju Ocu u slobodi, poslušnosti i djevičanstvu, svjedočeći tako još na ovom svijetu buduću stvarnost Božjeg kraljevstva. "Zacijelo je u duši, kad je u rodnoj župi zapitkivala Gospodina gdje stanuje, osjetila odgovor "Dođi i vidjet ćeš". Dođi i vidjet ćeš što ću ti ponuditi u samostanu sv. Marije, tada porušenom, potrebnom obnove kamenog zdanja i umjetničke baštine i puta za Kristom na drevnim temeljima Čike i Vekeneg. Zasigurno je nije smetala trošnost zdanja Zmajevićeva sjemeništa gdje su dugih godina benediktinke čekale obnovu svoga samostana, ni oskudnost života u njemu i ne baš prijateljski stav okoline. Čvrsti korak za Učiteljem i zajedništvo u samostanu sve su joj dali. Tu je upijala mudrost, snagu i milinu Učiteljeve blizine. Osjećala je ponos i slobodu, nije se bojala. Tu je učila životnu i tajanstvenu mudrost da patnje sadašnjeg vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati na nama" rekao je nadbiskup Prenda u propovijedi. Istaknuo je da je zalog njena napredovanja za Kristom kroz duge godine skrovitog života u zajednici Kristov jasan govor da tko blaguje njegovo tijelo i krv živi uvijek. "Nisam osuđen na uništenje, nego pročišćenje, otkupljenje. To je proročanska ali istinita vizija čovjekova položaja pred Bogom, svakoga od nas, i te koludrice" rekao je nadbiskup, poželjevši da u Bogu pronade svoj neprolazni mir.

Opatica M. Anastazija Čizmin pročitala je ulomke iz njenih pisanih razmišljanja, gdje govori o potrebi povlačenja u pustinju i čišćenja od svega što bi moglo remetiti tišinu da čuje Zaručnika, da mu sjedne do nogu i osluškuje njegov božanski glas. Opisuje svoj poziv na kontemplativni život kao trajnu povezanost s Bogom u kojoj se kontemplacija pretvara u komunikaciju te otvorenost euharistijskom klanjanju.

S. Gregorija je rođena 27. veljače 1927. g. u župi Sutomišćica Poljana, a zavjete je položila 2. studenog 1952.g. Bila je dugogodišnja ekonomica samostana, glavna voditeljica gregorijanskog pjevanja. U Kući je bila garderobijera brineći se o redovničkom ruhu te slastičarka. U Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti od samog njenog početka vodila je grupe na hrvatskom, njemačkom i talijanskom jeziku. O toj je dužnosti svojedobno izjavila da je doživljava kao apostolat i priliku da Boga približi čovjeku a čovjeka Bogu.

SVETKOVINA SV. STOŠIJE

U prigodi proslave svetkovine sv. Stošije, zaštitnice zadarske nadbiskupije i naslovnice katedrale, nakon predvođenja Svečane Večernje u subotu 14. siječnja, zadarski nadbiskup Ivan Pređa predvodio je na Stošijinu svetkovinu u nedjelju 15. siječnja u katedrali sv. Stošije koncelebrirano misno slavlje. To je vrhunac devetodnevne molitvene blagdanske pripreve u katedrali, koja je na večernjim misama okupljala brojne vjernike i štovatelje sv. Stošije. Svetkovina sv. Stošije 14. godinu zaredom u znaku je još jednog spomena: priznanja naše domovine. Stoga je nadbiskup pozvao na molitvu za čvrstu i svjedočku vjeru našeg naroda, za produbljenje svijesti o odgovornosti za svijet i Božji blagoslov domovini. "Molimo za njen ponos, dostojanstvo i napredak u zajednici naroda. Molimo za naš katolički i hrvatski identitet, da budemo vjerni Bogu, svojim korijenima i kulturi" istaknuo je mons. Pređa.

"Kristov Križ je u znaku umiranja, ali ne nestanka i propasti" misao je koju nadbiskup smatra ključem razumijevanja mučeništva Stošije, kršćanske supruge rimskog poganina, spaljene na lomači 304. g. na Božić u Sirmijumu. No oni koji su se smatrali gospodarima nestajali su u vrtlozima povijesti, a uklanjani su preživjeli stoljeća i postali temelji civilizacije ljubavi, rekao je nadbiskup, dodavši da progon kršćana nije slika davnih vremena. Među 90 milijuna pobijenih od nacizma i komunizma u 20. st. nebrojeni su bili žrtve zbog ispovijedanja kršćanske vjere. "I u naše se vrijeme potpaljuje novi oganj da spali ne više tijela, nego nadu života bez koje je čovjek nakupina gole amterije. Ideolozi našeg vremena, sad ne više pojedinci, nego struje, gotovo cijele rijeke javnog mnijenja, nude čovjeku našeg vremena vjeru bez osobnog Boga koji ništa ne traži od čovjeka. Nudi se moral lišen nadnaravnog temelja u Bogu, ali oslonjen na ovozemaljski humanizam usidren u čovjekovu individualizmu. Naše vrijeme zastupa kriterije ugodnosti i korisnosti. Dobro je ono što ti donosi korist i ugodu koja pojedincu odgovara bez obzira na drugoga kraj nas, njegove potrebe i nevolje" istaknuo je mons. Prenda.

Govorio je o konketnoj životnoj stvarnosti koja je u neskladu s kršćanskim svjetonazorom. Tiho se, a često i agresivno provodi njegova revizija, upozorio je, rekavši da se i danas kršćani poput sv. Stošije nalaze na ispitu svoje vjere. "Nama je danas potrebna hrabrost stajati čvrsto i uvjerljivo uz Božju istinu o životu, braku, obitelji, pravdi i pravednosti u društvu. Najveći kršćaninov nedostatak je strah, a on dolazi zbog nedostatka pouzdanja u Isusovu snagu. Kršćanin tada prestaje ispovijedati vjeru. Jesmo li onda i dalje kršćani?" upitao je nadbiskup, dodavši da nije dopušteno okrenuti leđa istini, treba je svjedočiti i uz cijenu progonstva pa i prolijevanja prolijevanja krvi, kako je, po uzoru na Gospodina, učinila i sv. Stošija. Uči nas spremnosti na žrtvu. Čovjek se žrtvuje za no što voli. Nadbiskup je podsjetio na riječi pape Ivana Pavla II. da nas neće mimoći kušnje. "Nije to ništa neobično. To spada u život po vjeri. Nekad su kušnje blage, nekad vrlo naporene, čak i dramatične. Možemo se u kušnji osjećati i osamljeni, ali milost Božja, milost pobjedonosne vjere nikad nas ne napušta. Zato svaku kušnju, pa i najstrašniju, možemo svladati. Vjernik zna da, ako prihvati Kristov put žrtve, nije gubitnik nego dobitnik. S Bogom je graditelj novog čovjeka, društva i vremena koje je put prema punini Kraljevstva Božjeg koje već na zemlji želi imati svoje graditelje i svjedoke" rekao je mons. Prenda, zaključivši da nas na to potiče junačka vjernost sv. Stošije.

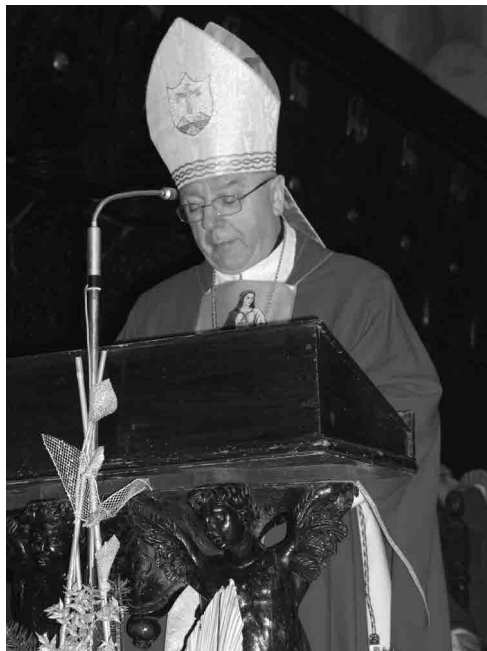
Sveta Stošija - zaštitnica zadarske nadbiskupije i naslovnica zadarske katedrale, po rođenju za zemlju Rimljanka, po mučeničkom rođenju za nebo Srijemkinja, po čašćenju i duhovnom trajanju Zadranka i ove je godine privukla tisuće štovatelja koji su na njenu svetkovinu u nedjelju 15. siječnja sudjelovali na koncelebriranom večernjem slavlju koje je predvodio

mons. Mile Bogović, biskup gospičko-senjski. Na početku mise pročitao zadarski nadbiskup Ivan Pređa pročitao je Pismo zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića, u kojem se prisjetio prošlogodišnje jubilejske proslave sv. Stošije, kad se slavilo 17 stoljeća od njenog mučeništva. Čestitao je blagdan "dragoj Crkvi zadarskoj", prisjećajući se "dragih uspomena" s prošlogodišnje proslave koju je predvodio kao papin izaslanik. "I ove godine želim ostvariti duhovnu blizinu s vama. Molim Gospodina da i ovogodišnje slavlje potakne novi zamah kršćanskog svjedočenja u drevnoj Crkvi zadarskoj. Neka nebeski zagovor sv. Stošije pomogne svima koji se u ovom osjetljivom vremenu zalažu u promicanju dobra, istine i mira u dragom nam hrvatskom narodu" napisao je kardinal Bozanić, upućujući pozdrave svim okupljenima, zajedništvu brojnih karizmi i službi. Uz predvoditelja slavlja Bogovića i zadarskog nadbiskupa u miru Marijana Oblaka, domaćin Pređa pozdravio je koncelebrante, splitsko-makarskog nadbiskupa Marina Barišića, šibenskog biskupa Antu Ivasa, biskupa kotorskog Iliju Janjića, šezdesetak svećenika, redovništvo, bogoslove i sjemeništare, predstavnike Grada i Županije, te Katedralni zbor sv. Stošije, koji je pod ravnanjem Žana Morovića i u orguljaškoj pratnji Dragana Pejića predvodio pjevanje puka. Za pjevanja Stošijinog himna na početku bogoslužja, biskupi su se uputili na Stošijin grob u pokrajnoj lađi, pomolivši se pred mramornim sarkofagom u kojem od 9. st. počivaju njene moći, mjesto koje je osobito za devetodnevnih molitvenih priprave pred svetkovinu mjesto pohoda brojnih hodočasnika, primanja molitvi i zahvala.

Sv. Stošija je kršćanska supruga rimskog poganina, koja je za Dioklecijanovih progona 304. god. na Božić, sa biskupom Irenejom i đakonom Demetrijem u Sirmijumu spaljena na lomači. "I na koncu života je svoj život prikazala kao potpuni dar. Taj njen potez neki su smatrali gubitkom, ali su ga kršćani shvatili kao pobjednički i divili su mu se. Zato su pisali kalendare i svoje mučenike ugrađivali u sjećanje. To je nešto najpozitivnije što su imali i to su čuvali u svojim sjećanjima. Zadržali su je ugrađili u svoju memoriju početkom 9. st, a čine to i na početku trećeg tisućljeća" rekao je mons. Bogović, dodavši da nas takve zvijezde trebaju voditi i na našem hrvatskom prostoru. Zato je i pokrenut projekt Crkve hrvatskih mučenika, da na našem putu po njima kao zvijezdama slijedimo svoj put u zajedništvo s Bogom.

Istaknuo je da za trajnu pobjedu trebamo shvatiti da nismo u stanju sami osigurati život i sreću. Potrebno je osjetiti potrebu za drugim. Te da se život ne gubi darivanjem i ugrađivanjem u zajedništvo, nego dobiva, ukazujući pritom na stav potrošačkog svijeta koji smatra da si izgubio onoliko koliko si dao. "Kako nadvladati tu sklonost? Mnogi se pitaju kako do ozdravljenja društva? Kršćani su znali kako do vitalne snage i ozdravljenja svoga društva: ako ugrade u svoje sjećanje one koji su znali biti u potpunosti dar drugima i Bogu. Takva je bila Stošija. Kršćani, iako su bili progonjeni, nisu nakon progona osnivali neku instituciju kako bi onda oni druge gonili. Nego su uvijek htjeli svojom dobrotom i druge izvući iz zloće. A ne da oni organiziraju Tužilaštvo!

Mons. Mile Bogović propovijeda na sv. Stošiju, 2006.

U ovom je svijetu previše tog kulta tužilaštva, koje uvijek gleda kako bi negdje pronašlo krivca. Ili, ako nije dovoljno kriv, često je sklono da mu je pripiše, skupi, objedini i osudi. Tako se događa gdje vlada duh tužilaštva. To je opasna bolest našeg vremena i trenutno naroda" upozorio je mons. Bogović, ukazujući na lik Heroda, koji je u Novorođenom vidio konkurenta i krivca. Nema ništa sveto i veliko izvan njega što bi vrijedilo da mu se on pokloni. On većega kraj sebe smatra opasnim jer mu pripada više nego njemu, krivac je jer ga smatra otimačem njegova imanja i slave te ga treba ukloniti, rekao je biskup Bogović istaknuvši da takav čovjek ne može uočiti spasitelja u svojoj sredini kojeg treba slijediti, nego optuženika kojeg treba ukloniti. "Treba poput mudraca pratiti svoju zvijezdu, svoju savjest koja u nekim trenucima može zakazati kao kad su oni izgubili putokaz jer su ušli u područje Herodova utjecaja i zloće. Ipak, slijedili su svjetlo koje je Bog usadio u njihove duše, imali su u svojim dušama dar za drugoga. Biti dar drugome - to je zvijezda koja vodi prema zajedništvu s Bogom i ljudima" poručio je mons. Bogović. Takva je bila sv. Stošija, poticaj o kojem i njen Himan pjeva, da "svakog nastoji na slavu mučeničku borbu potaknut".

Nadbiskup Prenda je poželio da taj blagdan bude i molitva Gospodinu da Crkva bude čvrsta u vjeri, jedinstvena u želji da Krist bude navješten i svjedočan, te da svi koji smo pozvani postići vječno spasenje to i ispunimo. Poručio je da će se Nadbiskupija darovima pridružiti naporima biskupa Bogovića u gradnji Crkve hrvatskih mučenika na Udbini i dati podršku na godišnjim proslavama, kako bismo se "osjetili u našem hrvatskom zajedništvu na putu izgradnje onog što nas sve povezuje u predanju daru života o čemu je govorio i biskup Bogović, a toliki su ih položili na prostorima svih naših biskupija". Svetkovina sv. Stošije primjer je zajedništva od osobitog značenja. Jer, rekao je biskup Bogović, "nisu sva zajedništva iste kvalitete i vrijednosti. Najvrijednije je i najsavršenije ono gdje je svaki pojedinac dar cijeloj zajednici i gdje se zajednica daruje pojedincu u njoj. Tako savršeno zajedništvo postoji samo u Bogu".

**EKUMENSKI MOLITVENI SUSRET
U OSMINI ZA JEDINSTVO KRŠĆANA**

je zajednički molitveni susret katoličkih i pravoslavnih vjernika. "Moleben za novu godinu" - bogoslužje Istočne Crkve koje se služi početkom građanske godine kao zahvala za proteklu i blagoslov za nastupajuću godinu služio je zadarski pravoslavni paroh o. Petar Jovanović.

U sklopu Svjetske molitvene osmine za jedinstvo kršćana u ponedjeljak 23. siječnja u Pravoslavnoj crkvi sv. Ilije u Zadru održan

U homiliji je mr. don Marinko Duvnjak, rektor Visoko teološko-katehetske škole i Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević" u Zadru, naglasio važnost obnove srca, bez kojega nema obnove Crkve, a onda ni ekumenizma ni jedinstva kršćana, rekavši da «čežnja za jedinstvom proizlazi i dozrijeva iz obnovljena duha, samoodricanja i nesputana izljevanja međusobne ljubavi». Citirao je tekst ekumenske povelje koju su potpisale kršćanske Crkve u Europi, gdje se između ostalog naglašava kako «kršćani imaju potrebu obraćenja srca i zajedničkog navještanja Evanđelja, što je najvažnija zadaća Crkve u Europi, radi spasenja svih ljudi» te da treba svjedočiti svoju vjeru i ići usret jedni drugima. Ljudska krivnja, nedostatak ljubavi te česta zlouporaba vjere i Crkve za političke interese teško su naudile vjerodostojnosti kršćanskog svjedočanstva, te ekumenizam za kršćane započinje obnovom srca i spremnošću za pokajanje i obraćenje. "Važno je spoznati duhovne darove i različitosti kršćanskih tradicija te učiti jedni od drugih" rekao je rektor Duvnjak, potaknuvši na molitvu za jedinstvo Crkve.

Na kraju bogoslužja o. Jovanović se zahvalio nazočnima, poručivši da je istinska sreća uvijek i samo u Bogu, od kojega dolazi svako dobro i kojem se trebamo moliti za sve osobne i zajedničke potrebe. Na bogoslužju su sudjelovali i sjemeništari Nadbiskupskog sjemeništa «Zmajević», a pjevanje liturgijskih tekstova: psalama, tropara, kondaka i zaziva Molebena predvodili su studenti zadarske Visoko teološko-katehetske škole.

KRONIKA

PROSINAC, 2005.

7. MJESEČNA DUHOVNA OBNOVA REDOVNICA - O. Nadbiskup je predvodio u sjemenišnoj kapelici u Zadru svetu Misu za redovnice koje djeluju u Zadarskoj nadbiskupiji.

7. AKADEMIJA U SJEMENIŠTU – Navečer, u sjemeništu «Zmajević», Nadbiskup je bio nazočan akademiji koju su priredili sjemeništarci uoči blagdana Bezgrješnog začeca BDM. Čestitao je o. Nadbiskupu u miru njegov imendan kao i blagdan Zaštitnice Sjemeništa.

8. BLAGDAN BEZGRJEŠNE – Nadbiskup je u Sjemeništu u prigodi blagdana Zaštitnice predvodio svečanu Euharistiju, a propovijedao je o. Nadbiskup u miru. Navečer je o. Nadbiskup predvodio u župi Bezgrješnog začeca na Puntamici svečano misno slavlje.

11. MISA U DOMU ZA STARIJE OSOBE - O. Nadbiskup je u Domu za starije i bolesne osobe predvodio sv. Misu. Tom prigodom je pozdravio svakog osobno te im uručio darove.

13. MISA ZA DJELATNIKE ORDINARIJATA - U crkvi sv. Barbare, uz katedralu, o. Nadbiskup je predvodio koncelebriranu Misu sa svećenicima djelatnicima u Ordinarijatu i za djelatnike laike u Ordinarijatu.

15. NADBISKUP NA PRIJAMU OSCE-A – O. Nadbiskup je, u prostorijama područnog OSCE-a u Zadru bio na prigodnoj proslavi 10. godišnjice njegova djelovanja u Hrvatskoj.

16. PRODAJNA AKCIJA CARITAS – O. Nadbiskup je sudjelovao na prigodnoj prodajnoj akciji Caritasa Zadarske nadbiskupije na Narodnom trgu u Zadru.

16. POHOD ZATVORU – O. Nadbiskup je posjetio Istražni zatvor u Zadru i susreo se

s tri grupe zatvorenika te Upravom zatvora.

17. SUSRET S VJEROUČITELJIMA - U dvorani Nadbiskupskog sjemeništa «Zmajević» u Zadru, o. Nadbiskup je okupio na predbožićnom susretu sve vjeroučitelje –laike koji djeluju u školama na području Zadarske nadbiskupije.

17. BOŽIĆNO ČESTITANJE - U salonu Nadbiskupskog doma u Zadru, u 12 sati, o. Nadbiskupu su čestitali nadolazeće božićne blagdane i njegov imendan redovnici, redovnice, svećenici i djelatnici Nadbiskupijskih ustanova. Pozdravio ga je u ime nazočnih Generalni vikar. Nadbiskup je prigodno odgovorio i svima čestitao blagdane.

19. NADBISKUP S RAVNATELJIMA – Nadbiskup je primio ravnatelje Osnovnih škola u Zadarskoj županiji te im uputio čestitke za Božić i Novu godinu. Svima je poklonjena monografija «Pastirski pohod Ivana Pavla II. Zadru».

20. NADBISKUP NA VTKŠ – Nadbiskup se susreo sa studentima i profesorima Visoke teološko-katehetske škole u Zadru te primio i izrekao čestitku za Božić.

20. RADIO EMISIJA – O. Nadbiskupo je sudjelovao na HRT Radio Zadru u emisiji «Vjera i zdravlje».

21. BOŽIĆNO PRIMANJE GRADA - Gradsko poglavarstvo Zadra pripremiло je čestitku i primanje u maloj dvorani Hrvatske kazališne kuće u Zadru za brojne uzvanike. Govorili su Gradonačelnik i Nadbiskup.

21. BOŽIĆNA PRIREDBA U GIMNAZIJI – O. Nadbiskup je bio na predbožićnoj priredbi učenika Nadbiskupske klasične gimnazije Ivana Pavla II. u Zadru.

22. KONCERT U JAZINAMA - Na božićnom koncertu *Tisuću glasova ususret Božiću*, u ispunjenoj dvorani Košarkaškog kluba Zadar u Jazinama, bio je nazočan i o. Nadbiskup te je uputio na kraju svima nazočnima, izvođačima i puku božićnu čestitku!

23. BOŽIĆNI SUSRET S NOVINARIMA – O. Nadbiskup je u Nadbiskupskom domu primio novinare iz zadarskih tiskovnih i elektronskih medija te im čestitao Božić. U istoj prigodi je dao svoju ovogodišnju božićnu čestitku za medije.

24. MISA BDIJENJA U DOMU STARIJE – O. Nadbiskup je već po tradiciji slavio Misu božićnoga bdijenja u Domu za odrasle i starije osobe pokraj Samostana sv. Frane u Zadru. U toj prigodi pohodio svakog štićenika Doma.

25. BOŽIĆ - O. Nadbiskup je predvodio svečanu polnočku u ispunjenoj katedrali, a također i svečanu Božićnu danju misu.

Navečer, svečano misno slavlje predvodio je o. Nadbiskup u miru, koji je slavio polnočku u crkvi Sv. Šime.

26. SV. STJEPAN - O. Nadbiskup je slavio prije podne Misa u Zemuniku, a navečer u crkvi sv. Šime u Zadru.

30. BLAGDAN SV. OBITELJI - O. Nadbiskup je predvodio svečanu Misu u katedrali sv. Stošije. I ove godine posebno je bila zapažena Udruga s četvero i više djece - Zadar. Za vrijeme Mise dvojica bogoslova Zadarske nadbiskupije su primili kandidaturu za svete redove, a dvojica akolitat. Nakon Mise bilo je za članove udruge i njihove obitelji primanje u sjemeništu «Zmajević».

31. ZAHVALNICA – Na Staru godinu o. Nadbiskup je u katedrali predvodio koncelebriranu Euharistiju zahvalnicu i svečani Te Deum za sve milosti primljene u protekloj godini.

SIJEČANJ, 2006.

1. 01. 2006. NOVA GODINA DAN MIRA - O. nadbiskup je predvodio svečanu Misu i prenio glavne misli Pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mira.

4. SJEDNICE DEKANA, KONZULTORA I POVJ. ZA OBITELJ – O. Nadbiskup je predsjedao prvoj sjednici Zbora dekana Zadarske nadbiskupije u novoj 2006. godini. Teme: Završetak godine mladih, početak Godine zvanja, izvješća o posjetu Nadbiskupa Ad limina u Rim. Istoga dana održana je sjednica Konzultora Zadarske nadbiskupije i sjednica Povjerenstva za obitelj.

6. BOGOJAVLJANJE – O. Nadbiskup je predvodio Misu u katedrali svete Stošije i preko Mise podijelio službu lektorata trojici bogoslova Zadarske nadbiskupije: Boži Barišiću, Filipu Kucelinu i Stipi Mustapiću, a dan uoči Bogojavljanja preko Mise i bogoslovu Zoranu Topaloviću.

7. POSJET OCIMA VERBITIMA – O. Nadbiskup je posjetio zajednicu otaca

Verbita u njihovoj kući u Zadru. Razmatrano je djelovanje te Družbe u Zadarskoj nadbiskupiji i njihovom doprinosu u biblijskom i misionarskom pastoralu.

8. POSJET ŽUPI KALI, PAŠMANU I ČOKOVCU – O. Nadbiskup je posjetio župu Kali, predvodio Misu s narodom i razgovarao sa župnikom o njegovom apostolatu na polju duhovnih zvanja te susreo mladiće koji žele ići za Gospodinom. Istoga dana posjetio je don Josipa Lisicu, župnika i dekana u Pašmanu kao i samostan sv. Kuzme i Damjana otaca Benediktinaca na Čokovcu.

8. POSJET NEOKATEKUMENIMA - Navečer je o. Nadbiskup u Biogradu posjetio V. zajednicu neokatekumenskog puta iz župe svete Stošije u Zadru na njihovoj konvivenciji za drugi skrutinij.

9. NADBISKUPOV NASTUP NA HRT-u - Iz TV studija u Zadru, o. Nadbiskup je

sudjelovao u emisiji *SVIJETLO I RIJEČ* koju je vodio g. Neno Kužina.

10. SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA – O. Nadbiskup je predsjedao IX/2. sjednici Ekonomskog vijeća na kojem su se rješavala tekuća pitanja. Među ostalim, odobren je proračun za 2006. godinu

11. SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA – Nadbiskup je predsjedao Mjesečnoj svećeničkoj rekolekciji u sjemeništi «Zmajević». U prvom dijelu Klanjanje pred Presvetim Oltarskim sakramentom predvodio don Ivan Šibalić SDB. U drugom dijelu je don Jure Vrdoljak, animator za duhovna zvanja u Splitskoj nadbiskupiji, govorio o iskustvima svoga rada na polju duhovnih zvanja.

11. PREMINULA M. GREGORIJA FRANIN - O. Nadbiskup je predvodio Misu za dušnicu u crkvi Benediktinki sv. Marije na sprovodu M. Gregorije Franin kao i molitveni ispraćaj na Gradskom groblju u Zadru.

12. SJEDNICA STOLNOGA KAPTOLA - Na poziv i pod predsjedanjem o. Nadbiskupa, održana je sjednica Stolnoga kaptola sv. Stošije s dnevnim redom: Proslava blagdana sv. Stošije 2006.; popunjavanje Stolnoga Kaptola; pitanje dvorane u kući Lupovića.

12. ZAHVALNICE ZA BOŽIĆNI KONCERT – O. Nadbiskup je podijelio zahvalnice za sudjelovanje na koncertu «Tisuću glasova Božiću» u Nadbiskupskoj palači, pojedincima, školama i ustanovama.

12. SJEDNICA ODBORA POVIJESNOG SIMPOZIJA - Poslije podne je održana sjednica Odbora za izdavanje Zbornika za povijest Zadarske nadbiskupije (radovi Simpozija «Sedamnaest stoljeća Crkve Zadarske»).

14. VEČERNJA UOČI SV. STOŠIJE – O. Nadbiskup je s o. Nadbiskupom u miru, svećenstvom i pukom u katedrali svete Stošije predvodio Svečanu večernju uoči sv. Stošije. Prigodnu riječ je uputio o. Nadbiskup u miru.

15. SVETKOVINA SVETE STOŠIJE - Koncelebriranu Euharistiju u 11 sati predvodio je o. Nadbiskup i održao homiliju. Večernju svečanu Misu, u prepunoj katedrali, predvodio je msgr. Mile Bogović, gospićko-senjski biskup koji je imao i homiliju. Uz predvoditelja i domaćeg Ordinarija, suslavili su: msgr. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski, mons. Ante Ivas, biskup šibenski, mons. Ilija Janjić, biskup kotorski te mons. M. Oblak, nadbiskup u miru. Pjevao katedralni zbor pod vodstvom g. Žana Morovića.

17. POSJET POGLAVARICE «KRALJICE SVIJETA» - Prigodom službenog obilaska svoje zajednice Sestara Kraljice svijeta, koja djeluje i u sjemeništu «Zmajević» i katedrali sv. Stošije, poglavarica M. Lucija Marinović posjetila je o. Nadbiskupa

18. REKOLEKCIJA REDOVNICA – O. Nadbiskup je slavio Misu u kapelici sjemeništa «Zmajević» za redovnice na dan njihove mjesečne rekolekcije.

19. POSJET GRADONAČELNIKA - Gradonačelnik Zadra, dr. Živko Kolega, posjetio je u Nadbiskupskom ordinarijatu o. Nadbiskupa. Razgovarali su o planovima podizanja spomenika Papi Ivanu Pavlu II. u Zadru, o nekim izazivačkim koracima Zadarske nadbiskupije, o povratu oduzete imovine Nadbiskupiji i nekim pitanjima odnosa Nadbiskupija-Grad Zadar.

20. POSJET ZASTUPNIKA PRTENJAČE - Saborski zastupnik g. Šime Prtenjača posjetio je Nadbiskupa u Nadbiskupskom ordinarijatu. Razgovarali su o predstojećem zasjedanju Hrvatskog sabora koji će raspravljati o zakonima koji se tiču nekih osjetljivih područja društvenoga života.

21. POSJET PROVINCIJALKE MILOSRDNICA – O. Nadbiskup je u svome domu u Zadru, je primio s. Karolinu Bašić, provincijalku Sestara Milosrdnica iz Splita.

21. KURSILJO NA BELAFUŽI – 21. siječnja započela je duhovna obnova za članove Malog tečaja – Kursilja u župi

Marijina uznesenja u Zadru-Belafuža, na kojoj je Nadbiskup sudjelovao sva tri dana. U subotu i nedjelju, 21. i 22. siječnja, predvodio je Mise za taj skup u župnoj crkvi.

23. IZVAREDNO ZASJEDANJE HBK – O. Nadbiskup je sudjelovao na izvanrednom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu (vidi Priopćenje).

24./25. SVEČENIČKI TJEDAN – O. Nadbiskup je bio nazočan otvaranju XVII. Svećeničko teološko-pastoralnog tjedna u Zagrebu, te sudjelovao u jednom dijelu njegova rada.

27. SUSRET NADBISKUPA S NEOKATEKUMENIMA – U Nadbiskupskom domu u Zadru, o. Nadbiskup je, zajedno s mons. Ivanom Mustaćom, generalnim vikarom, primio don Giacomina Renierija, gospođu Luciju i g. Zdenka, odgovorne za Neokatekumenski put u Hrvatskoj. Izvjestili su Nadbiskupa o pismu kardinala Arinzea, prefekta

Kongregacije za Božanski kult i sakramente, u ime pape Benedikta XVI., o određenim korekturama u slavljenju Mise, u skladu s odredbama dokumenta Sacramentum redemptionis. Odgovorni Neokatekumenskog puta, prema njihovim riječima, u svemu žele prihvatiti odluke Svetoga Oca.

29. PASTIRSKI POHOD ARBANASIMA – Pastirski pohod župi Gospe Loretske, Zadar-Arbanasi, odvijao se 30. i 31. siječnja te 1., 2. i 5. veljače prema predloženom i prihvaćenom planu. Pohod je završen svečanim misnim slavljem 5. veljače u župnoj crkvi.

31. PROSLAVA DON BOSCA – O. Nadbiskup je, bivajući na Pastirskom pohodu župi Gospe Loretske, Zadar-Arbanasi, koju vode o. Salezijanci, na dan njihova utemeljitelja i oca sv. Ivana Bosca, predvodio svečanu koncelebriranu Misu u župnoj crkvi.

Ministranti na otvaranju Godine zvanja – *Godine ministranata, Ražanac, 3. 12. 2005.*

KRONIKA

VELJAČA, 2006.

10. PROSLAVA BLAGDANA BL. ALOJZIJA STEPINCA - O. Nadbiskup je u prigodi blagdana bl. Alojzija Stepinca predvodio misna slavlja ujutro, zatim za djecu i roditelje te navečer glavno slavlje u Župi bl. Alojzija Stepinca na Bilom Brigu u Zadru te se između ostalog osvrnuo na pastirski pohod toj župi koji se tih dana odvijao.

11-17. NADBISKUP U CASTEL GANDOLFU - O. Nadbiskup je sudjelovao na skupu biskupa prijatelja Fokolara sa svih kontinenata u Mariapolisu u Castel Gandolfu, Italija.

18. DIREKTORI KATOLIČKIH ŠKOLA U ZADRU – O. Nadbiskup je sazvao i predsjedao, skupu direktora Katoličkih gimnazija u Hrvatskoj, u prostorima Gimnazije Ivana Pavla II. u Zadru. Raspravljali su o upisima u Katoličke škole kao i o fizionomiji tih škola.

19. NADBISKUP U ŽUPI KISTANJE - Povodom tragične smrti četvero mladih vjernika iz Župe Kistanje Nadbiskup je predvodio Misu u toj župi i posjetio razalošćene obitelji.

20-26. PASTIRSKI POHOD ŽUPI KRALJICE MIRA - Nadbiskup je bio u pastirskom pohodu župi Kraljice mira, Zadar-Stanovi.

22. XXXV. SVEĆENIČKA SKUPŠTINA - U prostorijama Nadbiskupskog sjemeništa «Zmajević» održana je 35. godišnja skupština prezbitarija Zadarske nadbiskupije. U prvom dijelu Nadbiskup je predvodio koncelebriranu Misu u kapelici Sjemeništa, a u drugom dijelu na skupštini su dekani Zadarske nadbiskupije podnijeli izvještaje o Godini mladih koja se slavila 2005. godine u Zadarskoj nadbiskupiji. Nadbiskup je imao osvrt na cijelu proteklu godinu. O ekonomskom stanju Nadbiskupije poslat je unaprijed pismeni izvještaj svim svećenicima. Također su sva Povjerenstva u Nadbiskupiji poslala pismene izvještaje o svome radu.

26. POSVETA ŽUPNE CRKVE U POLAČI - Nadbiskup je predvodio koncelebriranu Misu te posvetio oltar i novu župnu crkvu sv. Kuzme i Damjana u Polači.

27. 02. - 5. 03. PASTIRSKI POHOD ŽUPI SV. IVANA U ZADRU - Nadbiskup je nastavio s pastirskim pohodima Dekanata Zadar-Istok te započeo pastirski pohod u župi sv. Ivana Krstitelja u Zadru.

28. SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA - Nadbiskup je predsjedao 10/11. sjednici Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije. Uz osvrt na Godišnju skupštinu, na Dnevnom redu su bili aktualni predmeti.

OŽUJAK, 2006.

1. PEPELNICA - Nadbiskup je na Čistu srijedu (Pepełnicu) ujutro, u katedrali svete Stošije, predvodio Misu i obred pepeljanja na početku Korizme za učenike i profesore Gimnazije Ivana Pavla II. Navečer je u katedrali predvodio koncelebriranu Misu za vjernike.

2. IZVANREDNO ZASJEDANJE HBK - Nadbiskup je u Zagrebu sudjelovao na

izvanrednom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije.

5. ZAVRŠETAK POHODA U ŽUPI SV. IVANA – Pastirski pohod župi Sv. Ivana Krstitelja u Zadru završen je misnim slavljem na kojem je obavljen obred Upisa ili izbora ovogodišnjih katekumena u gradu Zadru.

6-12. PASTIRSKI POHOD ŽUPI SV. ANTE - Nadbiskup je započeo pastirski pohod u župi sv. Ante Padovanskoga, Zadru-Smiljevac.

6. PREDAJA BIBLIJE - Nadbiskup je predvodio Službu riječi, u katedrali sv. Stošije, i podijelio Biblije sudionicima kateheza Neokatekumenskog puta.

8. SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA - U Nadbiskupskom sjemeništu «Zmajević» u Zadru održana je mjesečna svećenička rekolekcija. U prvom dijelu, Pobožnost Križnog puta je predvodio don Ivan Babjak, a u drugom, pastoralnom dijelu, o iskustvima u radu s ministrantima govorio je vlč. Nikica Mihaljević, svećenik Đakovačke i srijemske biskupije.

12. ZAVRŠETAK POHODA ŽUPI SV. ANTE - Nadbiskup je završio pastirski pohod u župi sv. Ante Padovanskog, Zadar-Smiljevac, predvodeći misna slavlja s odraslima, djecom i mladima te s osvrtnom na boravak u župi i na njezin pastoralni hod.

15. REKOLEKCIJA ZA REDOVNICE - Nadbiskup je slavio Euharistiju s redovnicama u Nadbiskupskom sjemeništu «Zmajević» gdje održana je mjesečna rekolekcije za redovnice u Zadarskoj nadbiskupiji. Pokorničku Službu Riječi predvodili su svećenici Ugljanskog dekanata. U pastoralnom dijelu s. Viktorija Gadža je održala predavanje na temu «Redovnička zajednica u pastoralu zvanja.»

15-19. PASTIRSKI POHOD PLOČAMA I DRAČEVCU - Nadbiskup je obavio pastirski pohod u župama Ploča i Dračevac zadarski.

17. POSJET MINISTRA BIŠKUPIĆA - Nadbiskup je u svome domu primio mr. Božu Biškupića, ministra kulture u Vladi RH. Razgovarali su o projektima Ministarstva u Zadru među kojima je i obnova dijela katedralnog kompleksa u Zadru.

18. ZLATNA HARFA '2006. - Nadbiskup je za natjecatelje «Zlatne harfe 2006.» u Zadarskoj nadbiskupiji predvodio sv. Misu u Bibinjama.

19. SVETI JOSIP – Nadbiskup je slavio večernju sv. Misu u župi sv. Josipa, Zadru-Plovanija, u povodu blagdana naslovnika crkve.

20. MISA U SVEĆENIČKOM DOMU - Nadbiskup je predvodio koncelebriranu Misu u u kapelici Svećeničkog doma u Zadru koja je posvećena sv. Josipu.

20. BLAGOSLOV ZVONA - Nadbiskup je slavio Misu s narodom u župi Polača te blagoslovio tri nova zvona.

21. ZAVRŠETAK RESTAURACIJE VEKENEGINE ĆELIJE - Nadbiskup je sudjelovao na Sjednici Stalnog vijeća SICU u prostorima Stalne izložbe i na predstavljanu Kataloga Izložbe u Kapitolu samostana Benediktinki u povodu obilježavanja završetka restauracije Vekenegine ćelije koja se nalazi u povijesnom zvoniku crkve sv. Marije u Zadru. Navečer je slavio koncelebriranu Euharistiju u crkvi sv. Marije.

22. BLAGOSLOV ZVONA U PAKOŠTANIMA – Nadbiskup je u župi Pakoštane blagoslovio novo zvono.

22-26. PASTIRSKI POHOD ŽUPI BIBINJE - Nadbiskup je započeo pastirski pohod župi Bibinje te ga završio svečanom župnom Misom i osvrtnom na Pohod.

23. PREDSTAVLJANJE KNJIGE STJEPANA KRASIĆA - Nadbiskup je sudjelovao na svečanosti predstavljanja knjige o. dr. Stjepana Krasića «Građa za povijest visokog školstva u Hrvatskoj» U Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru.

24. DAN SVEUČILIŠTA U ZADRU - U prigodi Dana Sveučilišta u Zadru Nadbiskup je bio na svečanosti te je pozdravio nazočne i izrazio svoje čestitke.

25. BLAGOVIJEST - Za blagdan Blagovijesti Nadbiskup je sudjelovao na proslavi naslovnika katedrale u Gospiću i blagoslovu nove zgrade Ordinarijata Gospićko-Senjske biskupije.

27. PASTIRSKI POHOD SUKOŠANU I DEBELJAKU - Nadbiskup je započeo

pastirski pohod u župama Debeljak i Sukošan. Pohod je trajao do 2. travnja.

29. SUSRET S MLADIM SVEĆENICIMA - Nadbiskup je u Benkovcu imao susret sa svećenicima ređenim zadnjih deset godina.

Proslava blagdana sv. Ivana don Bosca, Zadar-Arbanasi

NOVE KNJIGE

Prenosimo iz IKE

Joseph Ratzinger - Benedikt XVI.

"Božićni blagoslov - Meditacije"

Nova knjiga Josepha Ratzingera, sadašnjeg pape Benedikta XVI. "Božićni blagoslov - Meditacije" sadrži meditacije koje su nastale u vrijeme autorove službe u Muenchenskoj nadbiskupiji. Tekstovi su prije svega bili namijenjeni čitateljima i slušateljima - kao pisane i izgovorene propovijedi, kao priloge za novine i za radijske emisije. Ovaj svezak zapravo obuhvaća dvije prethodno objavljene i odavno rasprodane knjige Josepha Ratzingera: *Svjetlo koje nas obasjava* (1987.) i *Pohvala Božiću* (1982.), a obje se izvrsno nadopunjuju. Na početku došašća, Adventski razgovor s bolesnicima, Isusovo rodoslovlje, Stablo života, Vol i magarac kraj jaslja, Nova zvijezda... samo su neki od naslova meditacija, bogato ilustriranih slikama freski iz Eufrazijeve bazilike i minijaturama iz evanđelistara i psaltira. Ako je Uskrs, teološki gledano, središte crkvene godine, piše autor, onda je Božić najljudskiji blagdan vjere, jer nam omogućava da najdublje osjetimo Božju ljudskost. Nigdje se kao uz jaslja ne može toliko osjetiti što znači to da se Bog htio pojaviti kao Emanuel i biti s nama Bog, Bog s kojim možemo biti na ti, jer nam dolazi kao dijete. Upravo zato je Božić blagdan koji nas svojom ljepotom i blagošću poziva na meditaciju, na razmatranje o Riječi koja je tijelom postala i nastanila se među nama. O tome koji je smisao i cilj tekstova od kojih je sastavljena ova knjiga sam autor ovako govori: "Jedina namjera ovih priloga jest ta da probude ono unutarnje gledanje kojemu se otkriva istina, a nalazi se u biblijskoj Riječi: Pojavila se dobrostivost i čovjekoljublje Spasitelja našega, Boga" (usp. Tit 3, 4). Izdavač je Kršćanska sadašnjost, a knjiga je objavljena u biblioteci Metanoja.

"Hod prema Uskrsu"

Splitska nakladna kuća Verbum objavila je novu knjigu Josepha Ratzingera "Hod prema Uskrsu". Kardinal Joseph Ratzinger (papa Benedikt XVI.) u ovoj knjizi, polazeći od liturgijskih tekstova, približava čitatelju otajstva Kristova života - utjelovljenje, skroviti život u Nazaretu, napastovanje u pustinji, javni život, muku i uskrsnuće - te razmatra o poslanju Crkve u svjetlu Uskrsa. Ova uskrsna kontemplacija otajstva Krista i njegove Crkve je u odnosu s konkretnim životnim prilikama svakoga čovjeka te pomaže radosnom rastu u vjeri i dubljem shvaćanju njezina nauka. Posebna zanimljivost ovih razmatranja je to što su nastala na osnovu teksta duhovnih vježba što ih je kardinal Ratzinger svojedobno održao papi Ivanu Pavlu II. i članovima Rimske kurije.

SADRŽAJ

Nadbiskupova uskrсна čestitka, 2
Nadbiskupova riječ, 3

SVETA STOLICA

Papina poruka za korizmu, 2006., 5
Papina poruka za Svjetski dan mladih 2006., 7
Papina poruka za Svjetski dan sredstava komunikacija, 10

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Priopćenje Stalnog vijeća HBK od 14. 02. 2006., 12
Spozazum o povratku crkvenih matičnih knjiga, 13

ZADARSKA NADBISKUPIJA

GODIŠNJA SVEĆENIČKA SKUPŠTINA, 15

(Nadbiskupov govor, Izvještaji)

Dekret i Pravilnik Arhiva Zadarske nadbiskupije, 78
Pismo Kongregacije Neokatekumenskim zajednicama, 84

ODREDBE, 90

KULTURNI PRILOG

P. Runje: Glagoljaš Šimun Zoranić, 96

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE, 98

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA

Islam Latinski, 128

KRONIKA, 134

NOVE KNJIGE, 137

STATISTIKA ZA 2005. GODINU

ŽUPA VRSI

Vrsi su selo sjeveroistočno od Nina 5 km. između Ninskog zaljeva i Ljubačke uvale. Smješteno je na vrhu brijega. Po tome je selo dobilo ime «Vrsi». To je hrvatsko-čakavska množina od riječi vrh. U talijanskim i latinskim ispravama – Verhe. U glagoljskim maticama: /iz/ Varha, iz Varhov, iz Vrhov.

Sjeveroistočno od sela vide se ostaci ilirske gradine, a sjeverozapadno, kod Jasenova, ostaci rimskog naselja i temelji villae rusticae. Hrvati su po doseljenu osnovali na ovom području tri naselja koja su stradala u 16. st. i 17. st. za ratovanja s Turcima. C. F. Bianchi pripominje /Zara cr. II. 1879. str. 372./ da su Vrsi stradali od Turaka 1570. god. Kasnije, na njegovo opustošeno područje doseli živalj iz Podgorja i Ravnih kotara. «To donekle potvrđuju i glagoljske matice» - misli don Vl. Cvitanović. Tako je potkraj 17. st. osnovano današnje mjesto Vrsi.

Crkve u Vrsima

1. Župna crkva sv. Mihovila Arkandela. Sagrađena je početkom 17. st. na ruševinama prvotne, poslije odlaska Turaka. Nalazi se posred sela. Obnavljana je i proširivana 1775., 1831., 1904. i 1988. te 1997. god. ponovno restaurirana iznutra i izvana. Jednobrodna je sa sakristijom. Na velikom oltaru su svetohranište i pala koja prikazuje Bogorodicu s Djetetom, sv. Mihovilom i sv. Rokom. Kameni oltar prema puku, a uza zid na postoljima drveni kipovi sv. Mihovila, Srca Isusova, Gospe Lurdske i sv. Nikole biskupa. S desne strane sporednih vrata bogato dekorirana kamena škropionica te krstionica. Na sjevernom zidu visi veoma impresivno drveno raspelo. U sakristiji se čuva dragocjeni procesijski srebreni križ, bogat simbolima. Na njemu je veliki lik sv. Mihovila.

2. Crkva Gospe od Zečeva (Gospe Zečice, kako je naziva glagoljska matica umrlih) na otočiću Zečevo, sjeverno od Nina. U njoj se nalazi drveni kip Gospe s Djetetom koji se spominje u dokumentima već 1335. Sadašnja je crkva podignuta na ruševinama stare u prošlom stoljeću. Uz crkvu vide se ruševine maloga pustinjačkog samostana kojega porušiše Turci.

3. Crkva Gospe od Jasenova – zavjetna je crkva, građena u starohrvatskom stilu (9.-11. st.). Ime nosi po stablu jasen. Selo Jasenovo uništiše Turci. Povezano je s Gospinim ukazanjem. Gospa se, prema tradiciji, ukazala pred crkvom vidjelici Jeleni Grubišić 1516. god. I na spomen toga bila je podignuta kapela koja je 1983. temeljito obnovljena s podignutim novim zvonikom. «Jednobrodno je to skladno zdanje s četverokutnom apsidom, trokutasta zabata» (P. Lubina). U crkvi je drveni oltar prema puku i kipovi Gospe i sv. Nikole Tavelića. Crkvu je 14. 8. 1971. svečano blagoslovio nadbiskup Marijan Oblak uz veliko sudjelovanje naroda.

4. Crkva sv. Jakova, apostola starohrvatska je crkva iz 11. st. u turističkom naselju Zukve. Sagrađena je na ostacima rimske vile s bunarom žive vode. Obnovljena je 1971. god. Ima kameni oltar prema puku i zvonik – preslicu sa zvonom.

5. Crkva sv. Mihovila Ark. na groblju je bila starohr. crkva i dobro sačuvana do 50. god. prošlog stoljeća. Zbog nepažnje propala, porušena.

6. Crkva sv. Lovre, muč. Bila podignuta u selu Jasenovu. Ruševina.

7. Crkva sv. Tome, ap. Udaljena je jedan kilometar istočno od sela. Ima trolisni oblik, tloris sličan sv. Nikoli u Prahuljama. Ostaci te ranokršć. crkvice u opasnosti su da posve iščeznu. Oko nje su se pokapali župljani kojima nije bilo dozvoljen crkveni sprovod.

8. Crkva sv. Paškvala, prizn. Njezini ostaci se još vide na otočiću Sikavcu. U njezinoj blizini se nalazi sunčani sat.

Župna kuća

Stara župna kuća iz 1882. godine bi proširena 1890. a 1985. je preuređena u vjeronaučnu dvoranu. Posljednjih godina je bila privremeno ustupljena područnoj osnovnoj školi u mjestu do dovršenja nove školske zgrade.

Nova župna kuća je izgrađena 1984. godine.

Adresa: Župni ured 23235 VRSI. Tel. (023) 360-062.

Župnik: don Tihomir Vulin.

Zvona

1. Župna crkva sv. Mihovila ima na pročelju veliki, lijepi zvonik, sagrađen 1872. god. U njemu se oglašavaju dva zvona.

Veliko zvono ima promjer 84 cm. Ton LA. Izradila ga je PREMIATA FONDERIA DE POLI IN VITTORIO VENETO, ITALIA, kako je napisano na jednoj strani zvona. Na drugoj strani vidimo u četiri retka ovaj latinski natpis: IN MEMORIAM MILLENARI CORONATIONIS P. REGIS CROATIAE TOMISLAVI MAGNI CUM OBOLO PAROCHIANORUM VRSI ORDINAVIT DOMINUS SIMEON MESTROVICH PAROCHUS ANNO 1929.¹ Zvono ima dosta ukrasa pri vrhu i dnu. Likovi koji se u župi štiju: sv. Mihovil, Raspeti, sv. Nikola i Majka Božja.

Malo zvono ima promjer 71 cm. Ton DO. Natpisi u četiri medaljona na latinskom: 1. A FULGURE ET TEMPESTATE, LIBERA NOS DOMINE. 2. IN TE DOMINE SPERAVI, NON CONFUNDAR IN AETERNUM. 3. SOLI DEO HONOR ET GLORIA. 4. OPERA DI PIETRO COLBACHINI DI BASSANI – 1872. Zvono je bogato ukrasima, osobito na gornjem i donjem rubu, prizori iz Biblije.

2. Zvono u Jasenovu na crkvi sv. Marije. Na zvoniku novo, veliko zvono. Promjera 97 cm. Teško 520 kg. Blagoslovljena 1983. Natpis: GOSPI OD JASENOVA – VRSI – DARIVAJU JOSO VELČIĆ I SINOVI GODINE GOSPODNJE 1982. SALZBURG 1670. FRANZ OBERASCHER 1982. Ukas: križ s Višeslavove krstionice.

3. Crkva sv. Jakova u Zukvama. Na pročelju crkve diže se kameni zvonik – preslica s jednim malim zvonom. Promjera 29 cm. Zvono je bez natpisa i ukrasa.

¹ Prijevod: Na spomen tisućugodišnjice krunjenja velikog hrv. kralja Tomislava. Doprinosom župljana Vrsi naručio gospodin Šime Meštrović, župnik, godine 1929.

Statistika

Vizitator Augustin Valier piše da je u Vrsima god. 1759. bilo 16 ognjišta, osoba od pričesti 70, svega 100 stanovnika. Župnik vrši glagoljašku službu, na hrvatskom jeziku, «in lingua illirica». Godine 1748. bilo je u Vrsima – kako bilježi glagoljska matica krštenih – 288 osoba. «U Vrsima na 8. zunja 1784. broj od duša muških koji se ispovijaju i pričešćuju 60, ženski od ispovidi i pričešćenja 92, broj dice muše koji se ne pričešćuju 56, dice ženske koja se ne pričešćiki 80». Godine 1856. bilo je duša 415. God. 1911. kuća 116 a duša 796. God. 1928. kuća 150, a duša 950. God. 1939. duša 1157, a god. 1974. duša 2023. Danas Vrsi imaju preko 2300 žitelja.

Glagoljaška baština

«Sve seoske župe ninske biskupije kao i zadarske nadbiskupije odvajkada su bile isključivo glagoljaške» (Amos R. Filipi). Tako i župa Vrsi koja je sačuvala nekoliko glagoljskih kodeksa. To su:

1. *Glagoljska matica krštenih, od 1717. – 1812.* Ima 270 str. ispisanih kurzivnom glagoljicom.
2. *Glagoljska matica mrtvih, od 1721. – 1828.* Ima 192 str. Ima nekoliko zapisa bosančicom.
3. *Glagoljska matica vjenčanih, od 1717. – 1808.* Ima 110 str. Prvi upisi vjenčanih bosančicom.
4. *Glagoljska madrikula sv. Mihovila u Vrsima (1727.-1822.).* Ima 172. str. Ispisali su je kursivnom glagoljicom župnici Vrsiju don Šime i don Bože Kuštera. To je svojevrsna kronika župe. Njezin tekst je objavio latinicom u Radovima HAZU, sv. 19. Zadar 1972. str. 187-243. naš vrsni i vrijedni glagoljaš don Vladislav Cvitanović. Madrikula sadrži 12 kapitula i naredaba za braću i sestre, zapisnike primitaka i izdataka (nabavak pikside, pale, barjaka, preliv zvona...). Svoju transkripciju vrške madrikule don Vlade završava riječima: «Selo, bratovština i crkva bili su jedna zajednica. Budući da su članovi bratovština bili svi gospodari kuća u selu, brati su se brinuli za selo, za crkvu i za bratovštinu. Crkva je uglavnom financirala troškove za potrebe sela, a selo je pak sa svoje strane uzdržavalo crkvu».
5. *Glagoljska propovijed, ispisana kurzivnom glagoljicom i čakavskim narječjem na 36 stranica.* Vjerojatno ostavština nekoga župnika glagoljaša. Župa Vrsi je dala samo skroman broj svećenika glagoljaša.

Glagoljaško pučko crkveno pjevanje u Vrsima magnetofonskim snimkom je zabilježio akademik Jerko Bezić za potrebe Akademije, upravo na župnu feštu sv. Mihovila, 29. rujna 1963. godine (Institut za folkloristiku i etnologiju u Zagrebu, kolutovi SC 9 i 10). Na snimci je glagoljaška pjevana Misa na staroslavenskom i starohrvatskom «ščavetu» u kojoj gromoglasno skladno sudjeluje sav puk, zatim procesija s pjevanim litanijama, razni napjevi kroz crkvenu godinu (vrlo zanimljivo dijaloški izveden «Gospin plač...»), te spontano pučko-svjetovno pjevanje vrškoga puka na dan njihove fešte (kolo, orcanje). Vrlo vrijedan dokumenat za našu kulturnu povijest.

Župnici Vrsi 20. stoljeća

1. Stipčević don Šime, iz Arbanasa	1880. – 1900.
2. Đinić don Ante, iz Paga	1900. – 1901.
3. Sirotković don Nikola, iz Nina	1902. – 1922.
4. Meštrović don Šime, iz Paga	1922. – 1932.
5. Lovretić don Srećko, iz Molata	1932. – 1937.
6. Vrbanc don Ivan, Slovenac	1937. – 1940.
7. Žižek don Drago, iz Žužka, Slovenija	1940. – 1950.
8. Pedišić don Nikola, iz Tkona	1950. – 1956.
9. Paro don Frane, iz Paga	1956. – 1965.
10. Kolić don Anđelo, iz Solina	1966. – 1970.
11. Tokić don Nikola, iz Popovića	1970. – 1975.
12. Frka-Petešić Srećko, iz Sali, poslužitelj	1975. – 1978.
13. Ćurić don Drago, iz Bosne	1978. – 1988.
14. Šupraha don Čedomil, iz Kolana	1988. – 1989.
15. Zubčić don Pavao, iz Ražanca	1989. – 1990.
16. Ivančev don Ante, iz Brbinja	1990. – 1993.
17. Dovođa don Ivan, iz Bosne	1993. – 2001.
18. Vulin don Tihomir, iz Draga	2001.

*Sveti Mihovile arkadele,
brani nas u boju:
protiv pakosti i zasjeda đavolskih
budi nam zaklon!*

Rozario Šutrin